

Regeringens proposition

2023/24:8

Ökad motståndskraft i betalningssystemet

Prop.
2023/24:8

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 21 september 2023

Ulf Kristersson

Niklas Wykman
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Ett clearingbolag bedriver verksamhet med clearing och avveckling av betalningar (clearingverksamhet), dvs. förmedlar betalningar mellan banker i ett clearing- eller avvecklingssystem. Den svenska lagstiftningen för clearingverksamhet är föråldrad och har inte anpassats till digitaliseringen eller till vad som gäller internationellt. Av den anledningen och för att öka motståndskraften i betalningssystemet föreslås att det ska införas en ny lag om clearing och avveckling av betalningar.

I propositionen föreslås bl.a. att

- definitionen av clearingverksamhet ska utvidgas till att omfatta hela clearing- och avvecklingsprocessen,
- det ska ställas krav på bl.a. riskhantering, beredskap, cybersäkerhet, kapital samt styrning, och
- det ska ställas krav vid utkontraktering av clearingverksamhet.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	15
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	33
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	35
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument	36
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden	37
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	40
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	42
2.9	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	43
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	44
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmisbruksförordning	46
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	47
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion	49
3	Ärendet och dess beredning	50
4	Betalningar och finansiell infrastruktur	50
4.1	Hur en betalning går till	50
4.2	Olika slags betalningar	52
4.3	Finansiell infrastruktur för betalningar	52
4.4	Övrig finansiell infrastruktur	53
5	Rättslig reglering av finansiell infrastruktur	53
5.1	Clearingorganisationer	53
5.2	Centrala motparter	54
5.3	Värdepapperscentraler	54
5.4	Clearing- och avvecklingssystem	55
6	Behovet av förändring	56

7	En ny lag om clearing och avveckling av betalningar.....	58	Prop. 2023/24:8
8	Tillstånd	63	
8.1	Definitionen av clearingverksamhet	63	
8.2	Undantag från tillståndsplikt	67	
8.3	Förutsättningar för tillstånd	68	
9	Krav på verksamheten.....	70	
9.1	Sundhet.....	70	
9.2	Riskhantering	71	
9.3	Beredskap	73	
9.4	Informations-, it- och cybersäkerhet.....	75	
9.5	Kapital	78	
9.6	Uppdragsavtal.....	79	
9.7	Styrning	82	
9.8	Sidoverksamhet	83	
10	Clearingdeltagare	84	
11	Tillsyn och ingripande	86	
11.1	Tillsyn.....	86	
11.2	Samarbete och utbyte av information	87	
11.3	Ingripande.....	88	
11.4	Överklagande	90	
12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	91	
13	Konsekvensanalys.....	92	
14	Författningskommentar.....	94	
14.1	Förslaget till lag om clearing och avveckling av betalningar.....	94	
14.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	118	
14.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	130	
14.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.....	132	
14.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.....	132	
14.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden	133	
14.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	135	
14.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	136	
14.9	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	137	
14.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	137	

14.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	138
14.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	139
14.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion	140
Bilaga 1	Promemorians sammanfattning	141
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	142
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	181
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	182
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	224
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 september 2023	233

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagares räkning utföra

1. clearing genom att begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller uppräta slutliga positioner inför avveckling, eller

2. avveckling av betalningar genom överföring.

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamhet.

2 § Lagen gäller också för filialer till utländska clearingbolag. Det som sägs om clearingbolag och aktiebolag ska då avse filialer till utländska clearingbolag.

För filialer till utländska clearingbolag gäller dock inte de bestämmelser som rör bolagsordning, styrelse eller styrelseledamöter i 2 kap. 3 § 1, 4 och 5, 5 kap. 1 § 3 och 6 kap. 1 och 3 §§. För sådana filialer gäller inte heller 2 kap. 3 § 3 och 4–8 §§, 3 kap. 7 § och 5 kap. 6 och 8 §§.

Tystnadsplikt

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller ekonomiska eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Uppgiftsskyldighet

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig

domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Prop. 2023/24:8

Meddelandeförbud

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

2 kap. Tillstånd

Tillståndsplikt

1 § För att ett aktiebolag ska få bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Undantag från tillståndsplikt

2 § Tillstånd behövs inte för

1. Sveriges riksbank,
2. banker, eller
3. verksamhet som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Förutsättningar för tillstånd

3 § Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,
2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,

4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och

6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Godkännande av bolagsordning

5 § Frågan om godkännande av bolagsordning ska prövas i samband med prövning av om aktiebolaget ska få tillstånd att bedriva clearingverksamhet.

Ett clearingbolag som har beslutat att ändra sin bolagsordning ska ansöka om godkännande av ändringen. Ändringen ska godkännas om den inte strider mot denna lag eller någon annan författning. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Organisation

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,

2. en verkställande direktör, och

3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag gäller skyldigheterna enligt 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551). Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Ansökan om tillstånd

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

9 § En ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av den planerade verksamheten. Prop. 2023/24:8

3 kap. Krav på verksamheten

Sundhet

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. Principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet ska tillämpas.

Riskhantering

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. I det ingår att säkerställa clearingverksamhetens operativa stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa att driftssäkerheten är tillfredsställande.

Beredskap

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Informations-, it- och cybersäkerhet

4 § Ett clearingbolag ska ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Kapital

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Uppdragsavtal

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,

2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och

3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Om ett uppdragsavtal innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten, krävs Finansinspektionens godkännande.

Styrning

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven i 1–6 §§ uppfylls och ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Sidoverksamhet

8 § Ett clearingbolag får utöver clearingverksamhet bara bedriva verksamhet som har nära samband med clearingverksamheten.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

Förvärv av egendom

9 § Ett clearingbolags förvärv av egendom som motsvarar mer än 25 procent av det egna kapitalet kräver Finansinspektionens godkännande. Förvärvet ska godkännas, om förvärvet inte strider mot denna lag eller någon annan författning.

4 kap. Clearingdeltagare

Krav på clearingdeltagare

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagaren ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Uppgiftsskyldighet

2 § En clearingdeltagare ska lämna de uppgifter som clearingbolaget begär för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag eller någon annan författning.

Uteslutning av clearingdeltagare

3 § Ett clearingbolag får utesluta en clearingdeltagare som inte uppfyller kravet i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § från clearingverksamheten.

5 kap. Tillsyn

Tillsynen och dess omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och
4. clearingbolagets interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär för sin tillsyn.

Platsbesök

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Samarbete och utbyte av information

4 § Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet.

Revision

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

En förordnad revisor har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Sammankallande av styrelse eller kallelse till extra stämma

6 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat, och
3. delta i överläggningar.

Avgifter till Finansinspektionen

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Särskilt om prövning av ägares lämplighet

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje

styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

6 kap. Ingripanden

Ingripanden mot clearingbolag och vissa fysiska personer

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, får Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen får då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud mot att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, får tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

2 § Vid valet av ingripande ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, får Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får inspektionen återkalla bolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

4 § Finansinspektionen får återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. inte inom ett år från den dag tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. har överlåtit den tillståndspliktiga verksamheten,

5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

6. har försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller

7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske. Prop. 2023/24:8

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Sanktionsavgift

6 § Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift, om inspektionen har meddelat ett beslut om

1. anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, eller

2. återkallelse enligt 4 § första stycket 7.

Avgiften tillfaller staten.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska bestämmelserna i 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Förseningsavgift

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 3, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot den som saknar tillstånd

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan tillstånd, får Finansinspektionen ingripa genom föreläggande om att upphöra med verksamheten eller beslut om sanktionsavgift.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Vite

10 § Ett föreläggande eller förbud enligt denna lag får förenas med vite.

Överklagande

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 6 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,
2. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,
3. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
4. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet.
 3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.
 4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag och inte omfattas av 3, får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 31 december 2024. Om ett sådant företag före den 1 januari 2025 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess ansökan har prövats slutligt.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden¹

dels att 19–21 kap. ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast efter 18 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken närmast före 22 kap. ska lyda ”FJÄRDE AVDELNINGEN Vissa gemensamma bestämmelser”,

dels att 1 kap. 1 a, 4 b, 4 c, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1, 2, 4, 7, 11, 12 och 15 §§, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§, 25 kap. 1, 4, 5, 8, 9, 11 och 16 §§ och rubrikerna närmast före 25 kap. 1 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §²

För *clearingverksamhet* som består i att *fortlöpande träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument* gäller *endast* följande bestämmelser i denna lag:

– 1 kap. 11 och 12–14 §§ om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar,

– 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2 §, 4 § första stycket samt 7, 11, 12 och 14 §§ om tillsyn,

– 25 kap. 1 och 1 i §§, 2 § *andra stycket*, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

– 26 kap. 1 § om överklagande.

Även 25 kap. 2 § *första stycket* och 2 a § ska tillämpas om ett företag som driver sådan verksamhet som avses i första stycket eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr

För *centrala motparter* gäller följande bestämmelser i denna lag:

– 25 kap. 1, 1 i, 2, 2 a, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

Senaste lydelse av

19 kap. 3 § 2009:365

19 kap. 4 § 2022:676

19 kap. 7 a § 2014:554

19 kap. 7 b § 2014:554

19 kap. 10 § 2018:728

20 kap. 3 § 2013:288

20 kap. 8 § 2017:678

21 kap. 2 § 2016:61

rubriken närmast före 19 kap. 7 b § 2014:554.

² Senaste lydelse 2022:743. Ändringen innebär bl.a. att andra och fjärde styckena tas bort.

1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser om sådan clearingverksamhet som avses i första stycket finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Denna lag gäller inte för sådan clearingverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (förordningen om värdepapperscentraler).

Ytterligare bestämmelser för centrala motparter finns i

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, och

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

I denna lag betyder

anknutet ombud: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta institut eller företags räkning

1. marknadsföra investerings- eller sidotjänster,
2. ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,
3. placera finansiella instrument, eller
4. tillhandahålla investeringsrådgivning avseende dessa instrument eller tjänster,

behörig myndighet: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

börs: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

central motpart: detsamma som i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

clearingdeltagare: den som får delta i clearingverksamheten hos en clearingorganisation,

clearingorganisation: ett företag som har fått tillstånd enligt 19 kap. eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

emittent: i fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

handelsplats: en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform),

handelsplattform: en MTF-plattform eller en OTF-plattform,

huvudsakligen kommersiell koncern: en koncern vars huvudsakliga verksamhet inte är

1. tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, eller

2. verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

kreditinstitut: en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag som driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

leverantör av datarapporteringstjänster: detsamma som i artikel 2.1.36a i förordningen om marknader för finansiella instrument,

litet och icke-sammanlänkat värdepappersbolag: ett värdepappersbolag som anses vara ett litet och icke-sammanlänkat värdepappersföretag enligt artikel 12.1 i värdepappersbolagsförordningen,

³ Senaste lydelse 2022:743.

marknadsgarant: en person som på fortlöpande basis åtagit sig att på finansiella marknader handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument med utnyttjande av egna tillgångar till priser som fastställts av denne,

marknadsoperatör: en börs eller en eller flera juridiska personer i ett annat land inom EES som driver en eller flera reglerade marknader,

MTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

OTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt,

professionell kund: en sådan kund som avses i 9 kap. 4 eller 5 §,

reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

statlig emittent: någon av följande som emitterar skuldinstrument:

1. Europeiska unionen,
2. en stat inom EES, inbegripet förvaltningar, organ eller en särskild funktion i staten,
3. när det gäller en federal stat inom EES, en delstat i federationen,
4. en särskild funktion för flera stater inom EES,
5. en internationell finansinstitution som etablerats av minst två stater inom EES och vars mål är att ordna finansiering och tillhandahålla finansiellt bistånd till de stater som har eller riskerar att få allvarliga finansieringsproblem, och
6. Europeiska investeringsbanken,

systematisk internhandlare: ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system,

tillväxtmarknad för små och medelstora företag: en MTF-plattform som är registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag hos Finansinspektionen enligt 11 kap. 13–15 §§ eller hos en behörig myndighet i ett annat land inom EES,

utländskt kreditinstitut: ett kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § första stycket 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse,

utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

värdepapperscentral: en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler,

värdepappersinriktat holdingföretag: ett värdepappersinriktat holdingföretag enligt definitionen i artikel 4.1.23 i värdepappersbolagsförordningen, och

värdepappersinstitut: ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige.

4 c §⁴

I denna lag betyder

clearingverksamhet: *fortlöpande verksamhet som består i att*

1. på *clearingdeltagarnas* vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta,

2. träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument, eller

3. på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument,

handel för egen räkning: handel med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument,

investeringsrådgivning: tillhandahållande av personliga rekommendationer till en kund i fråga om en eller flera transaktioner som avser finansiella instrument,

investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §, i fråga om de instrument som avses i 1 kap. 4 §,

portföljförvaltning: förvaltning av ett eller flera finansiella instrument på diskretionär basis enligt uppdrag från enskilda kunder,

sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§,

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §, *och*

3. för en clearingorganisation de verksamheter som anges i 20 kap. 7 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§, *och*

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §,

utförande av order på kunders uppdrag: köp eller försäljning av ett eller flera finansiella instrument på kunders uppdrag, inbegripet ingående av avtal för att sälja finansiella instrument som utfärdats av ett värdepappers-

⁴ Senaste lydelse 2017:679.

institut eller ett utländskt värdepappersföretag vid tidpunkten för utfärdandet av dessa, och

värdepappersrörelse: verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet.

11 §⁵

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en *clearingorganisation* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

12 §⁶

Ett värdepappersbolag, en börs och en *clearingorganisation* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett värdepappersbolag, en börs och en *central motpart* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

⁵ Senaste lydelse 2017:679.

⁶ Senaste lydelse 2018:1793.

13 §⁷

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *clearingorganisationen* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *den centrala motparten* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

23 kap.1 §⁸

Finansinspektionen har tillsyn över

- värdepappersinstitut,
- börser,
- leverantörer av datarapporteringstjänster, när Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument,
- *clearingorganisationer*, och – *centrala motparter*, och
- sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *clearingorganisationer* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

⁷ Senaste lydelse 2017:1011.

⁸ Senaste lydelse 2020:1157.

företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad *eller clearing-verksamhet* från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att bestämmelserna om regelbunden finansiell information i 16 kap. följs.

2 §⁹

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Värdepappersinstitut, börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen sådana upplysningar om emittenter som har samband med kontrollen av att emittenterna fullgör sin informationsskyldighet enligt artikel 17 i marknadsmissbruksförordningen enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Företagen ska, utöver det som anges i första och andra styckena, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär.

Finansinspektionen får även begära sådana upplysningar som avses i första och tredje styckena av personer som är anställda hos de företag som avses i första stycket samt av personer som är anställda i företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

4 §¹⁰

Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

⁹ Senaste lydelse 2020:1157.

¹⁰ Senaste lydelse 2021:500.

1. ett värdepappersinstitut,
2. en börs,
3. en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över,
4. en *clearingorganisation*,
4. en *central motpart*,
5. ett sådant utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
6. en emittent som enligt 16 kap. 1–3 §§ omfattas av skyldigheten enligt samma kapitel att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett anknutet ombud eller hos ett företag som har fått i uppdrag av ett värdepappersinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av institutet.

Innan en undersökning genomförs hos ett utländskt företag som har inrättat filial enligt 4 kap. 1 § första stycket 1, ska Finansinspektionen samråda med behörig myndighet i det land inom EES som har auktoriserat det utländska företaget.

7 §¹¹

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av företaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

11 §

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får närvara vid stämma och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

¹¹ Senaste lydelse 2020:1157.

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt

1. denna lag,
2. förordningen om marknader för finansiella instrument, och
3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/858.

15 §¹³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första och andra styckena och när upplysningarna ska lämnas,
2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § och artikel 26.6 i den delegerade förordningen till MiFID II ska fullgöras,
3. produktioneripande enligt artikel 42 i förordningen om marknader för finansiella instrument,
4. vilka värdepappersbolag som ska upprätta register som avses i 3 d §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid värdepappersbolaget ska ge in registren för olika typer av avtal,
5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser och hos sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
6. sådana avgifter som avses i 12 § och 13 § första stycket.

24 kap.

1 §¹⁴

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag, en börs eller en

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag eller en börs

¹² Senaste lydelse 2023:94.

¹³ Senaste lydelse 2020:1157.

¹⁴ Senaste lydelse 2009:365.

svensk clearingorganisation, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller andelar, eller

2. så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna eller andelarna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

3 §¹⁵

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen*.

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget *eller* börsen.

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen* eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget *eller* börsen eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper

¹⁵ Senaste lydelse 2022:676.

helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om det är fråga om ett värdepappersbolag och förvärvaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet av aktier i ett värdepappersbolag skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

5 §

När ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation* får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *skall* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *skall* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *skall* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag, en börs *och en svensk clearingorganisation* *skall* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken

När ett värdepappersbolag *eller* en börs får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *ska* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *ska* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *ska* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag *och* en börs *ska* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken

på innehaven. En börs *skall* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

på innehaven. En börs *ska* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

Prop. 2023/24:8

6 §

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation, skall* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag *eller* en börs, *ska* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

7 §¹⁶

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar vid stämman inte får företräda fler aktier eller andelar än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren, när det är fråga om ett värdepappersbolag, är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar, får innehavaren inte företräda aktierna eller andelarna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

¹⁶ Senaste lydelse 2022:676.

8 a §¹⁷

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag, en börs eller en svensk clearingorganisation som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag eller en börs som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

25 kap.

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska clearingorganisationer samt vissa fysiska personer

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska centrala motparter samt vissa fysiska personer¹⁸

1 §¹⁹

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk clearingorganisation har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk central motpart har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

¹⁷ Senaste lydelse 2017:679.

¹⁸ Senaste lydelse 2017:679.

¹⁹ Senaste lydelse 2020:1157.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

I fråga om återkallelse av tillstånd för leverantörer av datarapporteringstjänster gäller bestämmelserna i artikel 27e i förordningen om marknader för finansiella instrument. Innan ett tillstånd återkallas enligt artikel 27e.1 a i förordningen på grund av att en leverantör har förklarat sig avstå från tillståndet eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna, får Finansinspektionen först pröva om det finns skäl att ingripa mot leverantören enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

4 §²⁰

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över *eller en svensk clearingorganisation* eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs *eller* en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6 och 12 kap. 2 § 5 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

²⁰ Senaste lydelse 2020:1157.

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller *en svensk clearingorganisation* om

1. företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. företaget har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser, eller

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad eller clearingverksamhet, bolagets egna kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut eller en börs om

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad, bolagets eget kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstituts eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av data-rapporteringstjänster eller en svensk clearingorganisation ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

– anmärkning eller varning enligt 1 §,

– återkallelse enligt 5 § första stycket 1, eller

– varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med tredje stycket.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av data-rapporteringstjänster eller en svensk central motpart ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

²¹ Senaste lydelse 2020:1157.

²² Senaste lydelse 2020:1157.

Detsamma gäller om en leverantör av datarapporterings-tjänster har meddelats beslut om återkallelse enligt artikel 27e.1 b i förordningen om marknader för finansiella instrument.

9 §²³

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en svensk *clearing-organisation* ska fastställas till högst det högsta av

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en svensk *central motpart* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner euro,

2. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller

3. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 8 kap. 3 § denna lag eller 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Avgiften tillfaller staten.

11 §

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad eller clearingverksamhet

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad

16 §²⁴

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad eller *clearingverksamhet*

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige har

²³ Senaste lydelse 2020:1157.

²⁴ Senaste lydelse 2017:679.

från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som driver en reglerad marknad i ett annat land inom EES när det vidtar åtgärder i Sverige för att underlätta för deltagare på distans att få tillträde till den reglerade marknaden, överträder denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska det som anges i 13 § om utländska värdepappersföretag gälla även för företaget.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Bestämmelserna i 25 kap. i den äldre lydelsen gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs att 3 och 12 §§ lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser *och clearingorganisationer* 12 kap. 9 § *och 19 kap. 12 §* lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, *och*

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, *och*

13. för *clearingbolag* 1 kap. 2 § lagen (2023:000) om *clearing och avveckling av betalningar*.

¹ Senaste lydelse 2020:1032.

Den verkställande direktörens förvaltning och filialens räkenskaper ska granskas av minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor, om verksamheten i Sverige uppfyller mer än ett av de villkor som anges i 2 § andra stycket revisionslagen (1999:1079).

Förvaltningen och räkenskaperna ska, även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, granskas av minst en revisor, om verksamheten omfattas av

- lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- lagen (2011:755) om elektroniska pengar, *eller* – lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. *eller* – lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *eller*
– *lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.*

I fall som avses i andra stycket ska revisorn ha den kompetens som enligt lag gäller för revisorn i ett svenskt företag av motsvarande slag som driver angiven verksamhet.

Till revisor får även utses ett registrerat revisionsbolag. Dessutom får en eller flera revisorssuppleanter utses.

Verkställande direktören ska se till att en revisor utses och att denne inom tre månader efter räkenskapsårets slut för granskning får redovisningshandlingarna i original eller bestyrkt kopia.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Ersättning enligt garantin betalas av garantimyndigheten.

Ersättningar ska, om inget annat följer av 9 a eller 9 b §, göras tillgängliga för insättarna inom sju arbetsdagar från det att

1. Finansinspektionen meddelar ett sådant beslut som avses i 8 § första stycket 1,

2. institutet försätts i konkurs, eller

3. en myndighet som avses i 8 § andra stycket förklarat att insättningar hos institutet är indisponibla.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *en clearing-organisation* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

¹ Senaste lydelse 2016:625.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Ett kontoförande institut får vidta registreringsåtgärder för egen räkning.

En svensk värdepapperscentral får *medge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för annans räkning:

En svensk värdepapperscentral får *ge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för *någon* annans räkning:

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. svenska och utländska *clearingorganisationer*,
2. svenska och utländska *centrala motparter och clearingbolag*,

3. värdepapperscentraler samt sådana värdepapperscentraler från tredjeland som är erkända enligt artikel 25 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen,

4. värdepappersinstitut samt utländska företag som i sitt hemland får driva värdepappersrörelse,

5. fondbolag och förvaltningsbolag enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, när det gäller fondandelar, och

6. AIF-förvaltare som avses i 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utländska EES-baserade AIF-förvaltare som i sitt hemland har tillstånd som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, när det gäller andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar.

Utländska företag som avses i andra stycket 2 och 4 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:51.

² Senaste lydelse 2016:51.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 6, 8, 13 a och 16 §§ lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

administratör: ett företag som är ansvarigt för verksamheten i ett avvecklingssystem; företaget anses som deltagare i systemet,

anmält avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet, eller ett likställt avvecklingssystem,

central motpart: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

clearingorganisation: ett företag som har tillstånd att driva clearing-verksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller förordning (EU) nr 648/2012,

clearingbolag: detsamma som i 1 kap. 1 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

kollektivt obeståndsförfarande: konkurs, företagsrekonstruktion eller annat därmed jämförbart förfarande,

likställt avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som Finansinspektionen enligt 9 a § har beslutat att likställa med ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

samverkande system: två eller flera anmälda avvecklingssystem vars administratörer har ingått ett ömsesidigt arrangemang som innebär att överföringsuppdrag verkställs mellan systemen, och

värdepapperscentral: detsamma som i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014, i den ursprungliga lydelsen.

4 §²

Ett avvecklingssystem ska ha en administratör.

Administratör i ett avvecklingssystem får vara: Administratör i ett avvecklingssystem får vara

1. *clearingorganisation*,

1. *central motpart och clearingbolag*,

2. svensk värdepapperscentral,

3. företag med tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, samt

¹ Senaste lydelse 2021:468.

² Senaste lydelse 2017:686.

4. företag med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Särskilda regler om driften av avvecklingssystem för värdepapper finns i artikel 18.2 i förordning (EU) nr 909/2014.

6 §³

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av en *clearing-organisation* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av en *central motpart*, ett *clearingbolag* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

8 §⁴

Deltagare i ett avvecklings-system får vara:

Deltagare i ett avvecklings-system får vara

1. Riksbanken och andra centralbanker,
 2. Riksgäldskontoret och utländska offentliga institutioner som i sitt hemland driver verksamhet som är jämförbar med kontorets,
 3. *clearingorganisationer*,
 3. *centrala motparter och clearingbolag*,
 4. svenska värdepapperscentraler,
 5. företag som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 6. företag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 7. utländska företag som i hemlandet driver sådan verksamhet som avses i 3–6,
 8. andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet, och
 9. clearingmedlemmar som avses i förordning (EU) nr 648/2012.
- Utländska företag som avses i första stycket 7 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

13 a §⁵

En administratör, dock inte en *sådan central motpart som avses i förordning (EU) nr 648/2012*, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte *medge* panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

En administratör, dock inte en central motpart, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte *ge* panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

³ Senaste lydelse 2016:54.

⁴ Senaste lydelse 2021:468.

⁵ Senaste lydelse 2014:483.

Om säkerhetsställandet i stället görs genom en säkerhetsöverlåtelse (återköpsavtal), ska den säkerhetsställande administratören se till att den överlåtna egendomen eller motsvarande egendom återförs till administratören om förvärvaren försätts i konkurs.

16 §⁶

Godkännande av ett avvecklingssystem ska återkallas av Finansinspektionen om

1. administratörens tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

3. avvecklingssystemet inte längre uppfyller kraven i denna lag.

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten samt Eftas övervakningsmyndighet om återkallelsen.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 3 meddela varning i stället för att återkalla godkännandet.

1. administratörens tillstånd *som central motpart enligt förordning (EU) nr 648/2012, tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar* eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

⁶ Senaste lydelse 2017:686.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. försäkringsföretag:

a) försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

b) tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. *finansiellt företag*: de företag som anges i 1 och 2 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) svensk *clearingorganisation* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, *och*

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

d) svensk *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *och*

g) svenskt *clearingbolag* enligt 1 kap. 1 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar,

4. *koncern*: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen Prop. 2023/24:8 (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §¹

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

– 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

– 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

– 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

– 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

– 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

– 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,

– 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),

– 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

– 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

– 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

– 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

– 1 kap. 7 § lagen (2021:899)

med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, *och*

– 1 kap. 6 § lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt).

– 1 kap. 7 § lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering,

– 1 kap. 6 § lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt), *och*

– 1 kap. 4 § lagen (2023:0000) om clearing och avveckling av betalningar.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2.9 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 och 12 d §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

12 d §²

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *en clearingorganisation*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

¹ Senaste lydelse 2019:763.

² Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2022:744.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs att 3 och 4 §§ lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 12 kap. 1 § 1–4 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank,
2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,
14. 14 kap. 5 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, *och*
16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010,
15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,
16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010,

(EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014. (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014, Prop. 2023/24:8

och

17. 5 kap. 2 § första stycket lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.

4 §²

Uppgifter som avses i 3 § 1–13 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Uppgifter som avses i 3 § 1–13 och 17 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

² Senaste lydelse 2018:1229.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §¹

Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är

a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

c) *clearingorganisation* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, c) *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller

h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 6 och 9 a §§ och 5 kap. 12 och 13 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

6 §¹

Följande fysiska eller juridiska personer ska på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism:

1. en verksamhetsutövare,
2. *en clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar,* 2. *ett clearingbolag,*
3. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar, och
4. den som bedriver eller under de senaste fem åren har bedrivit penninginsamling för humanitärt, välgörande, kulturellt eller något annat allmännyttigt ändamål.

När uppgifter har lämnats enligt 3 §, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2–5 §§ lämna de uppgifter för utredningen som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär.

9 a §²

En clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar eller den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar får inte för någon utomstående obehörigen röja att uppgifter har lämnats enligt 6 §. Detsamma gäller den som är verksam hos ett sådant företag.

Ett clearingbolag eller den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar får inte för någon utomstående obehörigen röja att uppgifter har lämnats enligt 6 §. Detsamma gäller den som är verksam hos ett sådant företag.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

¹ Senaste lydelse 2022:1537.

² Senaste lydelse 2022:1537.

5 kap.

12 §³

Besked om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 6 § får inte lämnas ut till den registrerade av

1. *en clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar*, eller

1. *ett clearingbolag*, eller

2. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar.

13 §⁴

Uppgift om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 6 § får inte obehörigen röjas av någon som är verksam hos

1. *en clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar*, eller

1. *ett clearingbolag*, eller

2. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

³ Senaste lydelse 2022:1537.

⁴ Senaste lydelse 2022:1537.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

Prop. 2023/24:8

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,

2. försäkringsföretag,

3. tjänstepensionsföretag,

4. värdepappersbolag,

5. *clearingorganisationer,*

5. centrala motparter eller clearingbolag,

6. värdepapperscentraler, eller

7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

3 Ärendet och dess beredning

Den svenska lagstiftningen om clearingverksamhet är föråldrad och har inte anpassats till moderna förhållanden eller internationella standarder.

Mot den bakgrunden har promemorian Ökad motståndskraft i betalningssystemet tagits fram inom Finansdepartementet. I den föreslås att det ska införas en ny lag om clearing och avveckling av betalningar. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2022/02529).

Finansdepartementet har, enligt artiklarna 127.4 och 282.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 2.1 femte strecksatsen i rådets beslut av den 29 juni 1998 om nationella myndigheters samråd med Europeiska centralbanken rörande förslag till rättsregler (98/415/EG), gett Europeiska centralbanken (ECB) tillfälle att yttra sig över promemorians förslag. Yttrandet finns tillgängligt i lagstiftningsärendet.

I propositionen behandlas promemorians förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 17 maj 2023 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen följer delvis Lagrådets förslag och synpunkter, som behandlas i avsnitt 7, 8.2, 8.3, 9.3, 9.8 och 11.3 samt i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissen görs även vissa språkliga och redaktionella ändringar.

Efter Lagrådets granskning har ändringar gjorts i ikraftträdandebestämmelserna till lagförslagen (avsnitt 2.1–2.13) och övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen om clearing och avveckling av betalningar (avsnitt 2.1). Vidare har ändringar gjorts i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (avsnitt 2.8) till följd av att bestämmelser om uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar för den som bryter mot ett sådant förbud föreslås i den nya lagen om clearing- och avveckling av betalningar. Regeringen bedömer att dessa ändringar, både författningstekniskt och i övrigt, är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

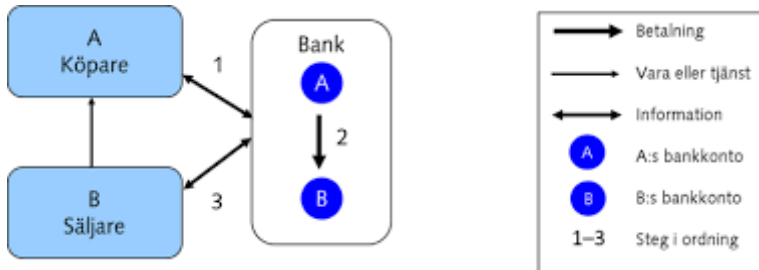
4 Betalningar och finansiell infrastruktur

4.1 Hur en betalning går till

Alla betalningar som inte görs kontant förutsätter en mellanhand som hjälper till att förmedla betalningen mellan den betalande och den mottagande parten. Dessa mellanhänder är i sin tur beroende av en finansiell infrastruktur för att betalningen ska kunna genomföras.

Den enklaste fallet av betalningar med mellanhänder är när den betalande parten och betalningsmottagaren har konton i samma bank. Köparen initierar då betalningen genom att ge institutet i uppdrag att överföra ett visst belopp till säljarens konto (1). Institutet gör den begärda överföringen (2) och informerar säljaren att dennes konto har krediterats (3).

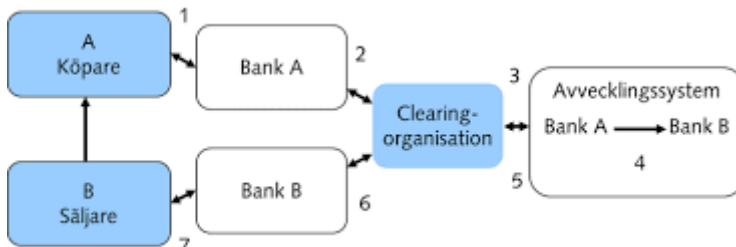
Bild 1. Exempel på betalning med en mellanhand

Källa: Sveriges riksbank

Ofta har dock den som ska betala och betalningsmottagaren inte konto i samma bank. Betalningsförmedlingen blir då mer komplicerad eftersom fler aktörer måste involveras och det krävs ytterligare finansiell infrastruktur för att förmedla information om transaktionen mellan parterna. I bild 2 initierar köparen betalningen genom att instruera sin bank att föra över ett belopp till säljaren (1). Bank A måste nu föra över pengar till bank B. Vanligtvis sker informationsutväxlingen mellan bankerna genom en så kallad clearingorganisation som behandlar informationen och förmedlar den mellan bankerna. Bank A sänder därför betalningsinformation till clearingorganisationen (2). Detta underlättar för bankerna eftersom de förmedlar ett stort antal betalningar och annars skulle behöva utväxla information med ett stort antal aktörer. När informationen behandlats sänds instruktioner till ett avvecklingssystem där bägge bankerna har konton (3) att föra över det överenskomna beloppet från köparens bank till säljarens bank (4). En bekräftelse på överföringen sänds till säljarens bank via clearingorganisationen (5, 6) varefter säljarens bank krediterar säljarens konto och meddelar denna att pengarna mottagits (7).

Bild 2. Exempel på betalning med flera mellanhänder

Källa: Sveriges riksbank

Betalningsmarknaden är föremål för en omfattande reglering. Betaltjänstledet, dvs. interaktionen mellan å ena sidan icke-finansiella företag och konsumenter och å andra sidan betaltjänstleverantörer (i princip motsvarande led 1 och 7 i bild 2), regleras i huvudsak av unionsrätten. Det handlar t.ex. om rätten till betalkonto med grundläggande funktioner och ett stort antal konsumentskyddande krav som t.ex. avser att skydda mot bedrägerier. Regleringen av betalningsinfrastrukturen, som behandlas i denna proposition, handlar om clearing och avveckling av betalningar (i princip motsvarande led 2 till 6 i bild 2). Betalningsinfrastrukturen är i huvudsak nationell avseende processen inför och efter avveckling medan clearing- och avvecklingssystem regleras av unionsrätten (se avsnitt 5.4). Företag som är verksamma på betalningsmarknaden kan vara verksamma både i betaltjänstledet och i betalningsinfrastrukturen och i olika roller, t.ex. för egen eller annans räkning eller som uppdragstagare.

4.2 Olika slags betalningar

Betalningar sker i en mängd olika situationer, av en mängd olika anledningar och går till på olika sätt. Några exempel på olika betalningssätt är kortbetalning, kontantbetalning, girobetalning, kontoöverföring, autogiro och Swish. Utvecklingen på betalningsmarknaden går snabbt och det uppkommer nya sätt att göra betalningar. Det är t.ex. numera möjligt med kontaktlösa betalningar, dvs. att kunden håller sitt kort mot en kortterminal utan att behöva slå någon pinkod. Det finns också olika sätt att betala med sin mobiltelefon, t.ex. genom att koppla sitt kort till sin telefon eller genom att använda sig av olika applikationer som erbjuder betalningsalternativ. Elektroniska betalningar är det klart dominerade sättet att betala och användningen av kontanter har minskat under en längre tid i Sverige.

4.3 Finansiell infrastruktur för betalningar

Som nämnts ovan kräver elektroniska betalningar en mellanhand, en clearingorganisation, som hjälper till att förmedla betalningen. Den svenska clearingorganisationen för betalningar är Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot). Bankgirot driver två olika clearing- eller avvecklingssystem, Bankgirosystemet som hanterar traditionella betalningar och Betalningar i realtid (BiR) som hanterar omedelbara betalningar dygnet runt. Därutöver sköter Bankgirot driften och förvaltningen av dataclearingsystemet, som är ett masstransaktionssystem för betalningsförmedling från konto till konto för transaktioner mellan betaltjänstleverantörer. Systemet togs i bruk i slutet av 1970-talet. Tillgång till dataclearingsystemet förutsätter att deltagaren ingår ett avtal med Svenska Bankföreningen. Bankgirot ägs av P27 Nordic Payments Platform AB (P27).

Getswish AB (Getswish) är ett företag som ägs av ett antal nordiska banker. Getswish bedriver verksamhet med omedelbara betalningar som

bl.a. innebär att begära och bekräfta betalningsöverföring mellan bankerna. I och med att definitionen av clearingverksamhet är begränsad till att göra avräkningar och att avveckla betalningar omfattas Getswish i dag inte av tillståndsplikt.

Avvecklingen av traditionella betalningar sker i Sveriges riksbanks avvecklingssystem RIX. Det är ett betalningssystem för stora betalningar mellan banker, clearingorganisationer, Riksgäldskontoret och Sveriges riksbank (Riksbanken). Riksbanken lanserade i maj 2022 ett nytt avvecklingssystem för omedelbara betalningar, RIX-INST. Det innebär att omedelbara betalningar, som i dag avvecklas i Bankgirots avvecklingssystem BiR, framöver kommer att avvecklas i centralbankspengar. Centralbankspengar är svenska kronor utgivna av Riksbanken, dvs. sådana pengar som finns på bankernas konton i RIX och kontanter.

4.4 Övrig finansiell infrastruktur

Förutom clearingorganisationer som bedriver verksamhet med betalningar finns det även andra finansiella infrastrukturföretag som bedriver verksamhet med värdepapper – centrala motparter och värdepapperscentraler.

En central motpart är ett företag som tar över de skyldigheter som säljaren har mot köparen och de rättigheter som köparen har mot säljaren. Den centrala motparten blir således både köpare och säljare i varje affär. Genom ett sådant förfarande reduceras de motpartsrisker som köpare och säljare har gentemot varandra. I Sverige finns en central motpart, Nasdaq Clearing Aktiebolag (Nasdaq Clearing).

En värdepapperscentral är ett företag som – efter att en värdepappersaffär gjorts upp – ser till att säljaren får sina pengar och att köparen får sina värdepapper. Värdepapper överförs mellan avstämningskonton för säljare respektive köpare hos värdepapperscentralen. Överföringen benämns värdepappersavveckling. Värdepapperscentraler för också register över aktier och andra finansiella instrument som getts ut av börsbolag och över ägarna av sådana värdepapper. I Sverige finns en värdepapperscentral, Euroclear Sweden AB (Euroclear).

5 Rättslig reglering av finansiell infrastruktur

5.1 Clearingorganisationer

En clearingorganisation är ett företag som har tillstånd enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, förkortad LVM, eller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister) (1 kap. 4 b § LVM). I förordningen regleras centrala motparter.

Med clearingverksamhet avses följande fortlöpande verksamheter: 1) att på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta, eller 2) att träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument, eller 3) att på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument (1 kap. 4 c § LVM). För att få driva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen (19 kap. 1 § LVM). Tillstånd behövs dock inte för Riksbanken, banker, värdepappersbolag eller för clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i (19 kap. 2 § LVM). Det uppställs vissa förutsättningar för att få tillstånd och ställs krav på clearingorganisationens verksamhet och på deltagare i clearingverksamheten (19–21 kap. LVM). Finansinspektionens tillsyn och möjligheter till ingripande mot clearingorganisationer regleras i 23–25 kap. LVM.

I Sverige finns i dag ett företag som bedriver clearing och avveckling av betalningar (Bankgirot).

5.2 Centrala motparter

För centrala motparter krävs inte tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 1 a §). För sådan verksamhet finns i stället bestämmelser i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Förordningen innehåller regler om auktorisation och tillsyn av centrala motparter (avdelning III). Auktorisation och tillsyn av centrala motparter utförs av nationella tillsynsmyndigheter, Finansinspektionen i Sverige, med inflytande av tillsynskollegier, där Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) och andra medlemsstaters tillsynsmyndigheter ingår. För att få auktorisation ställs krav på visst kapital (artikel 16). Därutöver innehåller förordningen bl.a. krav på centrala motparter avseende organisation, utkontraktering, deltagande, marginalsäkerheter och säkerheter (artiklarna 26, 27, 35, 37, 41 och 46).

I lagen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister finns bl.a. bestämmelser om möjligheten för Finansinspektionen att ta ut en särskild avgift från en central motpart som bryter mot vissa skyldigheter enligt EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (2 kap. 1 § LVM). Finansinspektionens övriga befogenheter för tillsyn och ingripande mot centrala motparter följer av 23 kap. och 25 kap. LVM (1 kap. 1 a § LVM).

I Sverige finns en central motpart (Nasdaq Clearing).

5.3 Värdepapperscentraler

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om

värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (VPC-förordningen) innehåller harmoniserade regler för värdepapperscentraler. Förordningen kompletteras i svensk rätt genom bestämmelser i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen). För sådan clearingverksamhet som bedrivs i värdepapperscentraler gäller inte lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 1 a § tredje stycket).

VPC-förordningen är tillämplig på avveckling av alla finansiella instrument och på verksamheten hos värdepapperscentraler (artikel 1.2). Med avveckling avses slutförande av en värdepapperstransaktion i syfte att reglera förpliktelse mellan parterna i en transaktion genom överföring av kontantmedel eller värdepapper eller bådadera (artikel 2.1.7), dvs. clearing (avräkning) och avveckling av värdepapper och betalningar som har samband med sådana transaktioner (prop. 2015/16:10 s. 149–151). Däremot är förordningen inte tillämplig på avveckling av betalningar som inte är hänförliga till värdepapper (samma prop. s. 134 och 149–151).

En värdepapperscentral definieras som en juridisk person som dels bedriver ett avvecklingssystem för värdepapper, dels tillhandahåller minst ytterligare en tjänst i form av registrering av värdepapper i ett kontobaserat system eller tillhandahållande och förande av värdepapperskonton på högsta nivå (artikel 2.1 och avsnitt A i bilagan till förordningen). Enligt förordningen ska en värdepapperscentral ha tillstånd och stå under tillsyn, vilket i Sverige utförs av Finansinspektionen (artikel 10). Därutöver innehåller förordningen också ett antal krav på värdepapperscentraler och deras verksamhet. Det finns bl.a. regler om styrning, utkontraktering, riskhantering och kapitalkrav (artiklarna 26, 27, 30 och 42–47). I kontoföringslagen finns bl.a. bestämmelser om tillsyn och ingripande mot värdepapperscentraler (9 kap.).

I Sverige finns en värdepapperscentral (Euroclear).

5.4 Clearing- och avvecklingssystem

EG-direktivet 98/26/EG om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (finalitydirektivet) har i svensk rätt genomförts genom lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden (avvecklingslagen). Avvecklingslagen gäller för anmälan, godkännande och likställande av system för clearing och avveckling av förpliktelser att betala eller att leverera finansiella instrument, dvs. avvecklingssystem (1 §).

Ett avvecklingssystem ska ha tre eller flera deltagare förutom administratören, och ha tillfredsställande gemensamma regler om standardiserade arrangemang för att utföra överföringsuppdrag och regler om att svensk lag ska vara tillämplig på systemet (5 §). I lagen regleras vem som kan vara administratör, dvs. som ansvarar för verksamheten i systemet, respektive vem som kan vara deltagare i systemet (4 och 8 §§). Efter ansökan av en administratör får Finansinspektionen, efter att Riksbanken fått tillfälle att yttra sig, godkänna ett avvecklingssystem. Riksbanken får driva avvecklingssystem utan Finansinspektionens godkännande (3 §). Ett

avvecklingssystem ska godkännas, om det administreras av en clearingorganisation eller en svensk värdepapperscentral och uppfyller kraven i 5 § och kraven på deltagare (6 §). Om det finns särskilda skäl ska ett avvecklingssystem som administreras av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag också kunna godkännas (7 §). Finansinspektionen ska återkalla ett godkännande av ett avvecklingssystem om administratörens tillstånd för clearingverksamhet, som värdepapperscentral, att driva bank- eller finansieringsrörelse eller att driva värdepappersrörelse återkallas (16 §).

Finansinspektionen ska anmäla godkända avvecklingssystem till Esma. Om Riksbanken begär det ska Finansinspektionen även anmäla avvecklingssystem som drivs av banken (9 §). Det är Finansinspektionen som har tillsyn enligt avvecklingslagen, och för tillsynen gäller vad som är föreskrivet i de lagar som reglerar institutens verksamhet, om inte annat följer av avvecklingslagen (14 §).

I Sverige har Bankgirots clearing- och avvecklingssystem för traditionella betalningar och omedelbara betalningar, Nasdaq Clearings clearingssystem och Euroclears VPC-system godkänts som avvecklingssystem och anmälts till Esma. Även Riksbankens avvecklingssystem RIX har anmälts till Esma.

6 Behovet av förändring

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om clearing och avveckling av betalningar behöver moderniseras och anpassas till vad som gäller internationellt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

P27 Nordic Payments Platform AB (P27) anser att skälen för översynen behöver utvecklas.

Skälen för regeringens bedömning

Det tillståndspliktiga området

För att bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen. Enligt dagens definition av clearingverksamhet är tillståndsplikten i fråga om betalningar begränsad till att på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta och att ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid, dvs. de sista avslutande momenten av betalningsflödet. En clearingorganisation genomför dock även andra uppgifter vid betalningsförmedlingen såsom t.ex. informationsöverföring till banker och instruktioner till avvecklingssystemet. Det nuvarande tillståndspliktiga området omfattar därför inte hela betalningsflödet.

Nuvarande definition av clearingverksamhet innebär vidare att omedelbara betalningar, som förväntas öka i omfattning, inte kommer omfattas av krav på tillstånd. Det beror på att omedelbara betalningar förmedlas en och en, utan någon avräkning, och att avvecklingen framöver kommer ske hos Riksbanken och inte hos en clearingorganisation. Det innebär att vissa betalningssätt därmed inte omfattas av det tillståndspliktiga området.

Därtill kommer att definitionen av vad som utgör clearingverksamhet inte överensstämmer med vad som gäller internationellt.

Sammantaget medför detta att det finns anledning att se över vilken verksamhet som ska omfattas av tillståndsplikt.

Den materiella regleringen

Regleringen av den finansiella infrastrukturen tar till stor del sin utgångspunkt i internationella standarder – Principles for financial market infrastructures (PFMI). PFMI ges ut av Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) och International Organization of Securities Commissions (Iosco). PFMI innehåller bl.a. regler för centrala motparter, värdepapperscentraler och betalningssystem.

Inom EU har de internationella standarderna för centrala motparter genomförts genom EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (skäl 90) och för värdepapperscentraler genom VPC-förordningen (skäl 6). Dessa förordningar är direkt tillämpliga.

I fråga om betalningssystem har de internationella standarderna genomförts inom EU genom ECB:s förordning (EU) nr 795/2014 av den 3 juli 2014 om krav på övervakning av systemviktiga betalningssystem (SIPS-förordningen, skäl 5 och 6). Inom euroområdet gäller SIPS-förordningen för systemviktiga betalningssystem (se avsnitt 8). I SIPS-förordningen uppställs bl.a. krav på en sund rättslig grund, styrning och regler för riskhantering. Eftersom Sverige inte har euro som valuta är ECB:s rättsakter inte tillämpliga i svensk rätt (artikel 139 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). SIPS-förordningen är därför inte tillämplig på svenska betalningssystem.

Finansinspektionen har tillsyn över clearingorganisationer och Riksbanken ansvarar för övervakning av vissa finansiella infrastruktur-system. Både Finansinspektionen och Riksbanken använder PFMI i arbetet med tillsyn och övervakning av clearingorganisationer. De internationella standarderna är emellertid inte bindande och Finansinspektionen har därför ingen möjlighet att ställa krav på att ett företag ska följa dem.

Det svenska regelverket för clearingorganisationer togs fram under mitten av 1990-talet. Sedan dess har det skett stora förändringar på betalningsmarknaden. Digitaliseringen ställer högre krav på att de risker som förekommer i verksamheten kan hanteras på ett adekvat sätt, jämfört med hur behovet såg ut vid nuvarande reglerings tillkomst. Det kan gälla sådana risker som följer av verksamheten i sig, men det kan också handla om risker som följer av att stora delar av verksamheten utkontrakteras till andra aktörer, både inom och utanför den finansiella sektorn. Den befintliga regleringen har inte heller uppdaterats i förhållande till vad som gäller internationellt. Sammantaget innebär detta att det bör säkerställas att den svenska regleringen kring clearing och avveckling av betalningar överensstämmer med vad som gäller globalt och inom EU. Till exempel bör det

ställas ökade krav på riskhantering, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital och uppdragsavtal samt styrelsens ansvar. Sådana förändringar kan bidra till en mer tydlig reglering för såväl företag som tillsynsmyndigheter och till en ökad motståndskraft i den finansiella infrastrukturen.

7 En ny lag om clearing och avveckling av betalningar

Regeringens förslag: Bestämmelserna om clearing och avveckling av betalningar ska tas in i en ny lag.

Lagen ska tillämpas på

- svenska clearingbolag, och
- filialer till utländska clearingbolag.

För filialer till utländska clearingbolag ska dock inte de bestämmelser som rör styrelse eller aktiebolag som associationsform gälla.

Bestämmelserna om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar i lagen om värdepappersmarknaden ska föras över till den nya lagen.

Bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper ska tas bort ur lagen om värdepappersmarknaden.

I de bestämmelser som gäller för centrala motparter i dag ska uttrycket clearingorganisation ändras till central motpart.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Svenska Bankföreningen och *Visa Europe Limited (Visa)* anser att förslagets geografiska tillämpningsområde är oklart. *Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot)*, *Getswish AB (Getswish)*, P27 och Svenska Bankföreningen anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till nordisk lagstiftning och internationella standarder på området.

Bankgirot och P27 anser att bemyndigandena är alltför allmänt hållna. *Finansinspektionen* anser att föreskrifterna bör ta utgångspunkt i internationella standarder. *Riksbanken* anser – i likhet med *Europeiska centralbanken (ECB)* – att verksamhetskravens detaljgrad är för låg i flera avseenden.

Finansinspektionen anser att de bestämmelser som förs över från lagen om värdepappersmarknaden till den nya lagen bör ha kvar den tidigare lydelsen.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper bör tas bort ur lagen om värdepappersmarknaden

Bestämmelser för clearingorganisationer fanns ursprungligen i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet. Denna reglering överfördes

2007 i princip oförändrad till lagen om värdepappersmarknaden, som – formellt sett – omfattar clearing och avveckling av både värdepapper och betalningar. Clearing och avveckling av värdepapper regleras emellertid nuförtiden i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (centrala motparter) eller VPC-förordningen (värdepapperscentraler). Det innebär att bestämmelserna om clearing och avveckling i lagen om värdepappersmarknaden i praktiken endast omfattar clearingorganisationer som bedriver clearing eller avveckling av betalningar (se prop. 2015/16:10 s. 149–151). Mot denna bakgrund väcktes i samma proposition frågan om definitionen av clearingverksamhet i lagen om värdepappersmarknaden borde avgränsas till att endast avse betalningar och inte värdepapper. I och med att centrala motparter också i fortsättningen skulle tillämpa vissa bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden, gjordes bedömningen att definitionen av clearingverksamhet bör kvarstå oförändrad (s. 151). Att centrala motparter ska tillämpa vissa bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden följer emellertid av 1 kap. 1 a § LVM, och inte vare sig av att definitionen av clearingorganisation i 1 kap. 4 b § LVM omfattar centrala motparter eller att clearingverksamhet i 1 kap. 4 c § LVM omfattar clearing och avveckling av värdepapper. I och med att clearing och avveckling av värdepapper regleras i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister eller VPC-förordningen bör bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper i lagen om värdepappersmarknaden tas bort (definitionerna av clearingdeltagare, clearingorganisation och clearingverksamhet i 1 kap. 4 b och 4 c §§ samt 19–21 kap. LVM).

Eftersom definitionen av clearingorganisation, som i dag omfattar centrala motparter, föreslås tas bort, bör clearingorganisation ändras till central motpart i de bestämmelser som gäller för centrala motparter (1 kap. 1 a, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2, 4, 7, 11 och 12 §§, 25 kap. 1, 8, 9 och 11 §§ samt rubriken närmast före 25 kap. 1 § LVM). I de bestämmelser som inte tillämpas av centrala motparter men där uttrycket clearingorganisation förekommer bör det tas bort (23 kap. 1 § tredje stycket och 15 §, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§, 25 kap. 4, 5 och 16 §§ samt rubriken närmast före 25 kap. 16 § LVM). Därutöver bör det förtydligas att bestämmelserna om när Finansinspektionen får avstå från ingripande och vilka omständigheter som ska beaktas i förmildrande och försvårande riktning vid valet av sanktion även ska tillämpas på centrala motparter.

När det gäller följdändringen i 1 kap. 1 a § lagen om värdepappersmarknaden framför *Lagrådet*, i likhet med vad som förts fram även i tidigare yttranden, att hänvisningen till EU-förordningen bör göras i kort form och ange den fullständiga benämningen i en fotnot.

En sådan hänvisning som *Lagrådet* förespråkar innebär att delar av EU-förordningens namn utelämnas helt i författningstexten. Att ange den fullständiga namnet på en EU-rättsakt första gången den nämns i en svensk författning följer etablerad praxis och de riktlinjer som gäller för författningsskrivning (*Gröna boken – Riktlinjer för författningsskrivning* [Ds 2014:1]).

I lagen om värdepappersmarknaden finns bestämmelser om värdepappersmarknaden (1 kap. 1 §). Clearing och avveckling av betalningar sker emellertid inte på värdepappersmarknaden. Dessa regler bör därför brytas ut ur lagen om värdepappersmarknaden och i stället samlas i en ny lag. *Lagrådet* anser att lagens rubrik bör vara ”lagen om clearing och om avveckling av betalningar” eller ”lagen om clearing av betalningar och avveckling av betalningar”. Den föreslagna rubriken, lagen om clearing och avveckling av betalningar, är dock enligt regeringens mening entydig och mer lättillgänglig. I likhet med vad *Lagrådet* föreslår bör emellertid den första rubriken i lagens första kapitel vara ”Lagens innehåll”.

Tillstånd att bedriva clearingverksamhet får i dag ges till svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar (19 kap. 1 § LVM). I fortsättningen bör dock clearingverksamhet enligt den nya lagen bara få bedrivas i aktiebolagsform, eftersom det inte finns något praktiskt eller principiellt behov av att få bedriva verksamheten i föreningsform. Uttrycket clearingorganisation bör därför ersättas av uttrycket clearingbolag.

Clearingverksamhet får i dag bedrivas av svenska företag och filialer till utländska företag (19 kap. LVM). För en filial till ett utländskt företag gäller krav på t.ex. verkställande direktör, bokföring, revision, registrering och avregistrering (8–21 b §§ lagen [1992:160] om utländska filialer m.m.). Vid tillämpningen av lagen om värdepappersmarknaden görs skillnad mellan svenska företag och filialer till utländska företag. I vissa fall kan särregleringen för filialer till utländska företag förklaras med att en filial – ur ett associationsrättsligt perspektiv – inte är en egen juridisk person (se t.ex. 23 kap. 11 § om sammankallande av styrelse eller stämma, 24 kap. om ägarprövning och 25 kap. 4 § om ingripanden på grund av att styrelsen inte uppfyller vissa krav). I andra fall kan särregleringen inte motiveras av att en filial inte är en egen juridisk person. Det innebär, i fråga om en filial till ett utländskt företag, att den verkställande direktören inte behöver uppfylla lämplighetskraven vid tillståndsprövningen, att revisorer inte behöver förordnas och att Finansinspektionen inte får återkalla tillståndet för en filial till ett utländskt företag som inte uppfyller sina skyldigheter (19 kap. 3 § 4 och 12 §, 23 kap. 7 § och 25 kap. 4, 5 och 16 §§ LVM). En sådan ordning framstår inte som motiverad, särskilt som att den nationella lagstiftningen för clearingbolag inte vilar på den unionsrättsliga åtskillnad mellan hem- och värdlandstillsyn vid tillämpning av kapitaltäckningsregelverket som kommer till uttryck i 25 kap. LVM och 15 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, förkortad LBF. I stället bör filialer till utländska clearingbolag, med undantag för bestämmelser om styrelse eller aktiebolag som associationsform, behandlas på samma sätt som svenska clearingbolag. Den nya lagen bör därför tillämpas på svenska clearingbolag och, med undantag för bestämmelserna om styrelse eller för aktiebolag som associationsform, filialer till utländska clearingbolag.

Svenska Bankföreningen och *Visa* anser att förslagets geografiska tillämpningsområde är oklart. Förslaget omfattar – liksom dagens reglering – clearingverksamhet som bedrivs av svenska aktiebolag (clearingbolag)

och svenska filialer till utländska clearingbolag (19 kap. 1 och 12 §§ LVM). Det innebär att det är clearingverksamhet som bedrivs i Sverige som omfattas av lagens tillämpningsområde, dvs. en tjänst som tillhandahålls i Sverige av ett clearingbolag eller en svensk filial till ett utländskt clearingbolag.

För clearingorganisationer gäller bestämmelser om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar (1 kap. 11 och 12–14 §§ LVM). Dessa bör föras över till den nya lagen. *Finansinspektionen* anser att de bestämmelser som förs över från lagen om värdepappersmarknaden till den nya lagen bör ha kvar den tidigare lydelsen. Regeringen anser att det är naturligt att det görs en redaktionell och språklig översyn av de bestämmelser som förs över från lagen om värdepappersmarknaden. Den omständigheten att bestämmelserna setts över innebär inte att tidigare förarbeten saknar betydelse vid tolkningen av bestämmelserna.

Internationell utblick

Regleringen av den finansiella infrastrukturen tar till stor del sin utgångspunkt i internationella standarder – PFMI.

I fråga om betalningssystem har de internationella standarderna genomförts inom EU genom SIPS-förordningen. SIPS-förordningen är tillämplig på systemviktiga betalningssystem (se avsnitt 8.1). I SIPS-förordningen uppställs bl.a. krav på en sund rättslig grund, styrning och regler för riskhantering.

Finlands centralbank – Finlands Bank – driver det finländska delsystemet av det europeiska avvecklingssystemet Target2. Eftersom Finland har euro som valuta används i huvudsak europeiska clearingsystem som tillhandahålls av EBA Clearing S.A.S., även om det finns vissa inhemska clearingsystem. Target2 och de clearingsystem som drivs av EBA Clearing S.A.S. har klassificerats som systemviktiga och övervakas av ECB. Clearing och avveckling av betalningar regleras av lagstiftningen för euroområdet.

Danmarks centralbank – Danmarks Nationalbank – driver avvecklingssystemet Kronos2. Det finns tre clearingsystem för massbetalningar, Sumclearingen, Intradageclearingen och Straksclearingen. Systemen ägs av en branschorganisation – Finans Danmark – men drivs av operatören Nets Danmark A/S.

Betalningssystem som uppfyller vissa förutsättningar kan registreras av den danska finansinspektionen – Finanstilsynet (§§ 177 och 178 lov om kapitalmarkeder nr 41 af 13/01/2023). Clearing definieras som beräkning av skyldigheter och rättigheter vid avtalat utbyte av tjänster, vare sig det sker i samband med nettning eller för varje transaktion för sig (§ 3 p. 21). Ett registrerat betalningssystem definieras som ett betalningssystem som är registrerat i enlighet med § 177 eller som drivs av Danmarks Nationalbank (§ 3 p. 28). Massbetalningssystem definieras som ett betalningssystem med vilket clearing av betalningar i danska kronor i betydande utsträckning utförs mellan fysiska personer, företag och offentliga myndigheter, med undantag för betalningar mellan finansiella företag, operatörer av marknadsplatser, centrala värdepapperscentraler och centrala motparter (§ 3 p. 29).

Finanstilsynet har tillsyn över registrerade betalningssystem och it-operatörer av massbetalningssystem. Danmarks Nationalbank övervakar registrerade betalningssystem som banken anser har väsentlig betydelse för betalningsavveckling eller för genomförande av bankens penning-politiska transaktioner (§ 212).

Norges centralbank – Norges Bank – driver avvecklingssystemet Norges Banks oppgjørssystem (NBO). Det norska clearingsystemet för mass-betalningar heter Norwegian Interbank Clearing System (NICS) och drivs av Bits AS.

Enligt lagen om betalningssystem (lov 17 desember 1999 nr. 95 om betalningssystemer m.v.) definieras betalningssystem som ett system för överföring av medel med formella och standardiserade arrangemang och gemensamma regler för handläggning, avräkning eller avveckling av betalningstransaktioner. Ett betalningssystem kan vara ett system för betaltjänster eller ett interbanksystem. Ett interbanksystem är ett system med gemensamma regler för avräkning, avveckling eller överföring av pengar mellan kreditinstitut (§ 1-1). Norges Bank, ger tillstånd till inter-bankssystem och har tillsyn över dessa (§ 2-3 och § 2-9).

Bankgirot, Getswish, P27 och *Svenska Bankföreningen* anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till nordisk lagstiftning och internationella standarder. Som framgår ovan är regleringen av clearingverksamhet och betalningssystem inte harmoniserad inom EU och inte heller på nordisk nivå. Förslaget har emellertid utformats med förebild av internationella standarder.

Reglering på lag- respektive föreskriftsnivå

De föreslagna kraven på verksamheten (se avsnitt 9) har utformats med förebild av internationella standarder. Det innebär, som *Finansinspektionen* framhåller, att kraven på verksamheten är av sådan art att de löpande kan behöva anpassas till nya eller ändrade standarder. Samtidigt behöver kraven på verksamheten anpassas till förhållanden på den svenska betalningsmarknaden och de olika former av clearingverksamhet som kan bedrivas på den marknaden. Till skillnad från *Riksbanken* och *ECB* anser regeringen därför att kraven på verksamheten lämpar sig mindre väl för en detaljreglering i lagform. Avsikten är i stället, såsom brukligt är på finansmarknadsområdet, att de allmänt hållna lagkraven ska fyllas ut genom myndighetsföreskrifter. Till skillnad från *Bankgirot* och *P27* anser regeringen därför att bemyndigandena har en ändamålsenlig utformning. Innan Finansinspektionen beslutar om föreskrifter eller allmänna råd, ska inspektionen dessutom utreda föreskrifternas eller de allmänna rådens kostnadsmässiga och andra konsekvenser och ge clearingbolag tillfälle att yttra sig i frågan (4 och 5 §§ förordningen [2007:1244] om konsekvensutredning vid regelgivning).

8.1 Definitionen av clearingverksamhet

Regeringens förslag: Bestämmelserna om tillståndsplikt för clearingverksamhet i lagen om värdepappersmarknaden ska föras över till den nya lagen.

Med clearingverksamhet ska avses att för clearingdeltagares räkning utföra

1. clearing genom att begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller upprätta slutliga positioner inför avveckling, eller
2. avveckling av betalningar genom överföring.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot, P27 och *Svenska Bankföreningen* efterfrågar – liksom *ECB* – ett förtydligande av vad som omfattas av definitionen av clearingverksamhet. Enligt *Svenska Bankföreningen* bör det tillståndspliktiga området kopplas till betalningssystem i stället för den clearingverksamhet som bedrivs av clearingbolag.

När det gäller definitionen av clearing anser *Getswish*, *Svenska Bankföreningen* och *Riksbanken* – i likhet med *ECB* – att definitionen kommer att omfatta verksamheter av vitt skilda slag, vilket enligt *Getswish* kan skapa tillämpningssvårigheter för clearingbolag och Finansinspektionen. *Getswish*, *Svenska Bankföreningen* och *Riksbanken* anser att de krav som ställs på clearingverksamhet bör anpassas till verksamhetens art och beskaffenhet, varvid *Riksbanken* anser att clearingverksamhet bör delas upp i olika grupper, beroende på om alla eller vissa steg i clearing- och avvecklingsprocessen tillhandahålls.

När det gäller definitionen av avveckling framhåller *Finansinspektionen* och *Riksbanken* – i likhet med *ECB* – att den slutliga avvecklingen sker i *Riksbankens* avvecklingssystem.

Visa anser att uttrycket ”betalningar” är oklart.

Bankgirot anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till övergången från *BiR* till *RIX-INST*.

P27 efterfrågar ett förtydligande hur förslaget förhåller sig till avvecklingslagen.

Getswish och *Svenska Bankföreningen* anser att utgången av de kommande EU-förhandlingarna om nya regler för betaltjänster bör beaktas, eftersom fler aktörer kan komma att omfattas av den regleringen och därmed bli tillståndspliktiga.

Skälen för regeringens förslag

Definitionen av clearing och avveckling av betalningar

Det krävs tillstånd av *Finansinspektionen* för att bedriva clearingverksamhet (19 kap. 1 § LVM). Med clearingverksamhet (1 kap. 4 c §

LVM) avses, såvitt avser clearing och avveckling av betalningar, fortlöpande verksamhet som består i att på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta eller på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid.

Utvecklingen på betalningsmarknaden gör att det finns skäl att utvidga det tillståndspliktiga området till att omfatta ytterligare verksamhet utöver avräkningar av clearingdeltagarnas förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta och att ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid. Regleringen i de internationella standarderna i PFMI och i SIPS-förordningen riktar sig mot verksamheten i ett betalningssystem, vilket innebär att alla steg i clearing- och avvecklingsprocessen omfattas. Enligt den nuvarande svenska definitionen av clearingverksamhet omfattas endast en viss del av den verksamhet som ett clearingbolag bedriver. Den snäva definitionen innebär att viktiga steg i en betalningsprocess faller utanför krav på tillstånd och tillsyn. Detta är inte en tillfredsställande ordning och kan också medföra gränsdragningsproblematik i fråga om vilken del av verksamheten som faller inom respektive utanför det tillståndspliktiga området. Det finns därför skäl att utforma definitionen så att hela clearing- och avvecklingsprocessen omfattas.

Till det kommer att betalningsmarknaden är under förändring. Bankgirot, som vid sidan av Riksbanken är den centrala aktören i betalningssystemet, bedriver i dag clearing av betalningar (traditionella betalningar) och avveckling av betalningar (omedelbara betalningar). Avvecklingen av omedelbara betalningar kommer framöver att tas över av Riksbanken, vilket får till följd att den verksamheten kommer att falla utanför det tillståndspliktiga området. Andra aktörer, som Getswish, bedriver verksamhet som kan omfatta vissa steg i clearing- och avvecklingsprocessen i fråga om omedelbara betalningar.

När det gäller clearing av betalningar omfattas i dag avräkningar i fråga om förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta, dvs. själva sammanställningen och redovisningen av parternas betalningsförpliktelser, av tillståndsplikt. Det innebär t.ex. att stora delar av clearing- och avvecklingsprocessen i fråga om omedelbara betalningar, som processas en och en, faller utanför definitionen av clearing av betalningar, eftersom det inte sker någon avräkning eller sammanställning av sådana betalningar. Som nämnts tidigare avviker också denna snäva definition från vad som gäller internationellt. Enligt de internationella standarderna i PFMI avses med clearing – utöver att göra avräkningar – även att begära överföring, stämma av eller bekräfta betalningar och att upprätta slutliga positioner inför avveckling. Den nuvarande definitionen av clearingverksamhet bör därför anpassas till internationella standarder.

Svenska Bankföreningen anser att det tillståndspliktiga området bör kopplas till betalningssystem i stället för den clearingverksamhet som bedrivs av clearingbolag. I SIPS-förordningen definieras betalningssystem som ett formellt arrangemang mellan tre eller fler deltagare som har gemensamma regler och standardiserade arrangemang för att utföra överföringsuppdrag mellan deltagarna (artikel 2.1). För att ett betalningssystem ska betecknas som systemviktigt krävs att det kan anmälas enligt finalitydirektivet samt uppfyller minst två andra kriterier avseende värdet

av de dagliga sammanlagda betalningarna, marknadsandel, gränsöverskridande verksamhet eller om det används för andra infrastrukturers avveckling (artikel 1.3). ECB har utsett fem betalningssystem som systemviktiga. Dessa system ska uppfylla samtliga de krav som uppställs i SIPS-förordningen (artiklarna 3–20).

Massbetalningssystem som inte anses systemviktiga kategoriseras i stället som viktiga massbetalningssystem (PIRPS) och andra massbetalningssystem (ORPS). Eurosystemet använder sig av PFMI för att övervaka dessa system. PFMI innehåller totalt 23 principer. Av dessa ska PIRPS tillämpa tolv och ORPS nio.

Enligt regeringens mening är SIPS-förordningens definition av betalningssystem alltför allmänt hållen för att kunna ligga till grund för ett tillståndskrav. Till skillnad från Svenska Bankföreningen anser regeringen därför att det tillståndspliktiga området – liksom i dag – bör avgränsas genom en definition av clearingverksamhet (clearing och avveckling av betalningar) och inte genom en definition av betalningssystem.

Flera remissinstanser – *Bankgirot, P27* och Svenska Bankföreningen – efterfrågar, liksom *ECB*, ett förtydligande av vad som omfattas av definitionen av clearing.

Enligt den föreslagna definitionen av clearing avses att för clearingdeltagares räkning begära överföring av, stämna av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller upprätta slutliga positioner inför avveckling av betalningar. Det är tillräckligt att något av leden i clearing- och avvecklingsprocessen utförs för att verksamheten ska omfattas av definitionen. Den föreslagna definitionen tar – liksom i dag – sikte på den funktion som mellanhand som ett clearingbolag har vid förmedling av betalningar mellan clearingdeltagare, dvs. i praktiken banker. Utanför definitionen faller olika slag av tillhandahållanden som inte förutsätter ett sådant trepartsförhållande som kännetecknar ett clearingsystem, t.ex. betalväxlar, processorer, check-out-lösningar på webbplatser eller s.k. wallets. Utanför definitionen faller också tillhandahållanden som inte innefattar betalningsuppdrag, t.ex. e-fakturor eller request-to-pay. Utanför definitionen faller slutligen verksamhet som avses i betaltjänstlagen (se avsnitt 8.2).

När det gäller avveckling av betalningar omfattas ansvar för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid av tillståndsplikt. Som framgår ovan är det Riksbanken som framöver kommer att bedriva avvecklingssystem för omedelbara betalningar. Det bör emellertid även i fortsättningen krävas tillstånd om en privat aktör ska bedriva avvecklingsverksamhet. Definitionen av avveckling bör dock moderniseras och uttryckas som att avveckla betalningar genom överföring. Avsikten är inte att förändra den nuvarande definitionen och i likhet med *Finansinspektionen, Riksbanken* och *ECB* anser regeringen att definitionen av avveckling inte bör innehålla något krav på att avvecklingen ska vara slutgiltig.

Visa anser att uttrycket betalningar är oklart. Med uttrycket betalningar avses alla slag av betalningar, inbegripet konto-till-konto-överföringar. Den utvidgade definitionen av clearingverksamhet innebär att det kan bli aktuellt för Getswish att ansöka om tillstånd för verksamheten med clearing av omedelbara betalningar. När det gäller Bankgirots synpunkt om hur förslaget förhåller sig till övergången från BiR till RIX-INST

konstaterar regeringen att frågan om huruvida Getswish kommer att omfattas av tillståndsplikt är en fråga för rättstillämpningen.

Olika slag av clearingbolag

Flera remissinstanser – *Getswish*, *Svenska Bankföreningen* och *Riksbanken* – anser, i likhet med *ECB*, att den utvidgade definitionen av clearingverksamhet kommer att omfatta verksamheter av vitt skilda slag, vilket enligt *Getswish* kan skapa tillämpningssvårigheter för clearingbolag och Finansinspektionen. *Getswish*, *Svenska Bankföreningen* och *Riksbanken* anser att de krav som ställs på clearingverksamhet bör anpassas till verksamhetens art och beskaffenhet, varvid *Riksbanken* anser att clearingverksamhet bör delas upp i olika grupper, beroende på om alla eller vissa steg i clearing- och avvecklingsprocessen tillhandahålls.

Som framgår ovan gäller SIPS-förordningen systemviktiga betalningssystem och de krav som ställs på sådana betalningssystem skiljer sig därmed till viss del åt från de krav som ställs på viktiga eller andra betalningssystem. Enligt regeringens mening bör det emellertid – i likhet med vad som gäller på andra delar av finansmarknadsområdet – ställas samma grundläggande krav på alla slag av clearingverksamhet (se avsnitt 9). Däremot förutsätts – i likhet med vad som gäller på andra delar av finansmarknadsområdet – att den faktiska clearingverksamhetens art och beskaffenhet får genomslag vid tillämpning av kraven. Det innebär att förslaget ger utrymme för en differentierad tillämpning beroende på vilken slags clearingverksamhet ett clearingbolag rent faktiskt bedriver, hur verksamheten är organiserad och vilka risker som är kopplade till verksamheten. Tillämpningen kommer således att skilja sig åt beroende på verksamhetens beskaffenhet.

Förhållandet till avvecklingslagen

När det gäller *P27:s* fråga om hur förslaget förhåller sig till avvecklingslagen konstaterar regeringen att den nationella tillståndsplikten för clearingverksamhet – liksom i dag – gäller vid sidan av det unionsrättsliga kravet på godkännande av avvecklingssystem i avvecklingslagen (se prop. 1999/2000:18 s. 49–51).

Förhållandet till betaltjänstlagen

I lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen) finns bestämmelser om betaltjänster. Betaltjänstlagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (andra betaltjänstdirektivet). Avsikten är att EU-kommissionen ska lägga fram ett förslag till ändringar av det andra betaltjänstdirektivet i juni 2023.

Förslaget kan, som *Getswish* och *Svenska Bankföreningen* framför, innebära att s.k. tekniska tjänsteleverantörer som i dag inte omfattas av tillstånds- eller registreringsplikt ska omfattas av unionsrätten i viss utsträckning. I avsnitt 8.2 föreslås emellertid att verksamhet som avses i betaltjänstlagen inte ska omfattas av tillståndsplikt.

Regeringens förslag: Undantagen från tillståndsplikt för Riksbanken och banker ska föras över till den nya lagen. Därutöver ska verksamhet som avses i lagen om betaltjänster undantas från tillståndsplikt.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att betaltjänstleverantörer ska undantas från tillståndsplikt.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Förvaltningsrätten i Stockholm menar att undantaget för betaltjänstleverantörer innebär en utvidgning i förhållande till gällande rätt. *Getswish* anser att verksamhet som avses i betaltjänstlagen också kan anses utgöra clearingverksamhet. *Getswish* anser att det är oklart om en betaltjänstleverantör som bedriver clearingverksamhet men som undantas från tillståndsplikt omfattas av de krav som gäller för clearingverksamhet. *P27* anser att den verksamhet som bedrivs av betaltjänstleverantörer och clearingbolag som utgångspunkt inte är överlappande och ifrågasätter om det är lämpligt att betaltjänstleverantörer undantas från tillståndsplikt, eftersom ett sådant undantag innebär att betaltjänstleverantörer kan bedriva clearingverksamhet utan att ansöka om annat tillstånd än enligt betaltjänstlagen.

Skälen för regeringens förslag: Från tillståndsplikt för clearingverksamhet undantas Riksbanken, clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i, banker och vissa värdepappersbolag (19 kap. 2 § LVM).

De nuvarande undantagen från tillståndsplikt för Riksbanken och banker bör föras över till den nya lagen. Värdepappersbolag bedriver emellertid inte verksamhet med clearing och avveckling av betalningar och något undantag för sådan verksamhet behövs därför inte.

När det gäller det nuvarande undantaget för ”clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i” avses tillhandahållande av betaltjänster enligt betaltjänstlagen. Undantaget vilar på förutsättningen att även om clearingverksamhet riktar sig mot de direkt deltagande, dvs. clearingbolag och clearingdeltagare, och betaltjänster riktar sig mot konsumentledet och allmänheten, kan det inte uteslutas att gränsdragningsproblem skulle kunna uppstå och att det därför behöver göras en avgränsning mot sådan verksamhet (se prop. 1995/96:50 s. 76).

Enligt *Getswish* kan verksamhet som avses i betaltjänstlagen också anses utgöra clearingverksamhet, medan *P27* är av motsatt uppfattning. Som *P27* anför sker en betaltjänstleverantörs begäran av överföring av ett betalningsuppdrag på uppdrag av betaltjänstanvändaren och inte av en clearingdeltagare. Det innebär att tillhandahållande av betaltjänster som utgångspunkt inte omfattas av definitionen av clearingverksamhet. Enligt regeringens mening kan det dock inte uteslutas att det kan finnas situationer då de två regelverken överlappar varandra.

I promemorian föreslås att betaltjänstleverantörer ska vara undantagna från tillståndsplikt. *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Getswish* och *P27* väcker olika frågor med anledning av detta. *Getswish* anser att det är oklart om en betaltjänstleverantör som bedriver clearingverksamhet men som

undantas från tillståndsplikt omfattas av de krav som gäller för clearingverksamhet och P27 ifrågasätter om det är lämpligt att undanta betaltjänstleverantörer från tillståndsplikt, eftersom det kan öppna upp för ”tillstånds-shopping”.

Det nuvarande undantaget från tillståndsplikt för clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i får enligt regeringens mening anses innebära att ett företag med tillstånd att bedriva betaltjänster inte ska behöva tillstånd även för clearingverksamhet avseende samma verksamhet. Enligt regeringen bör detta komma till uttryck i den nya lagen genom att den inte gäller för verksamhet som avses i betaltjänstlagen.

Lagrådet ifrågasätter om de föreslagna bestämmelserna om tillståndsplikt respektive undantag från tillståndsplikt behöver vara uppdelade i två olika paragrafer. Om bestämmelserna ska vara uppdelade på två paragrafer bör i vart fall rubriken närmast före bestämmelsen om undantag för tillståndsplikt lyda ”Undantag från kravet på tillstånd”. Enligt regeringens mening blir det tydligare om bestämmelserna om tillståndsplikt respektive undantag från tillståndsplikt är uppdelade i två olika paragrafer. När det gäller rubriken anser regeringen att den bör vara ”Undantag från tillståndsplikt” för att ansluta till bestämmelsen om tillståndsplikt.

8.3 Förutsättningar för tillstånd

Regeringens förslag: Bestämmelserna om förutsättningar för tillstånd för att bedriva clearingverksamhet ska föras över från lagen om värdepappersmarknaden till den nya lagen. Utöver nuvarande krav ska det ställas krav på att styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Bestämmelserna om godkännande av bolagsordningen och ändring av den, ett clearingbolags organisation i form av styrelse, verkställande direktör och revisorer och ansökan om tillstånd ska föras över till den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen föreskriver ska få meddela föreskrifter om innehållet i en ansökan om tillstånd.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen anser att förutsättningarna för godkännande av ändring av bolagsordningen bör förtydligas.

Riksbanken anser att antalet styrelseledamöter i ett clearingbolag bör vara fler än tre och att vissa av styrelseledamöterna inte ska utses av bolagsstämman.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om tillstånd för clearingverksamhet finns i 19 kap. LVM.

Tillstånd att driva clearingverksamhet ska ges ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening (3 §), om

1. bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot denna lag eller någon annan författning,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av en clearingorganisation,

4. den som ska ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av en clearingorganisation och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. företaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

Vid bedömningen av om en innehavare av kvalificerade andelar är lämplig ska bl.a. dennes anseende och kapitalstyrka beaktas (4 §).

Motsvarande gäller för filialer till utländska clearingorganisationer (12 §).

Bestämmelserna om förutsättningar för tillstånd bör föras över till den nya lagen. Därutöver bör det – såsom i fråga om kreditinstitut – ställas krav på att styrelsen i ett clearingbolag i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

När det gäller lämplighetsprövningen av innehavare av kvalificerade andelar ifrågasätter *Lagrådet* vad begreppen anseende och kapitalstyrka avser och förespråkar att det i stället bör uttryckas att bedömningen ska avse en innehavares förmåga att utöva sitt ägaransvar. *Lagrådet* anser vidare att uttrycket ”beaktas om det finns skäl att anta att innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett som är förenligt med denna lag och andra författningar” i stället bör lyda ”att det ska beaktas om det kan antas att innehavaren kommer att följa de regler som gäller för verksamheten”.

Vid bedömningen av någons anseende ska det t.ex. beaktas om det föreligger välgrundade tvivel avseende innehavarens integritet och yrkeskompetens till följd av tidigare affärsbeteende samt om förvärvaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Vid bedömningen av innehavarens kapitalstyrka ska prövningen främst avse innehavarens förmåga att finansiera köpet och, i tillämpliga fall, att upprätthålla eller verka för en finansiellt sund struktur i det företag som förvärvet gäller (jfr prop. 2008/09:155 s. 132 f.). Den föreslagna bestämmelsen har sin motsvarighet i flertalet lagar på finansmarknadsområdet (se t.ex. 3 kap. 2 § LBF, 3 kap. 2 § LVM samt 2 kap. 4 § och 12 kap. 3 § lagen [2019:742] om tjänstepensionsföretag). Enligt regeringen bör bestämmelsen formuleras på samma sätt som i dessa lagar.

En ansökan om tillstånd ska innehålla en verksamhetsplan för den avsedda verksamheten. I planen ska företaget beskriva de huvudsakliga risker som är förenade med verksamheten och hur dessa risker ska hanteras (11 §). När bestämmelsen infördes uttalades att väsentliga beslut rörande organisationen av clearingverksamheten och rutinerna för riskhanteringen ska fattas av styrelsen. Det är av särskild vikt att ansvaret för riskhanteringen klarläggs på så sätt att det är bestämt vilka befogenheter den

ansvariga enheten har och vem eller vilka befattningshavare som i en krissituation har ansvaret för att nödvändiga åtgärder vidtas (prop. 1995/96:50 s. 83). Kravet på verksamhetsplan bör föras över till den nya lagen med den förändringen att kravet bör ta sikte på en beskrivning av verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd. I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer dessutom bör få meddela föreskrifter om innehållet i en ansökan om tillstånd. Enligt regeringens mening handlar det emellertid om sådana föreskrifter om verkställighet av lag som enligt 8 kap. 7 § regeringsformen får meddelas av regeringen. Någon bemyndigande behövs därför inte.

Till den nya lagen bör också föras över bestämmelserna om godkännande av bolagsordning och ändringar av den (5 och 6 §§), om organisation i form av styrelse, verkställande direktör och revisorer (7–7 b §§) och om ansökan om tillstånd (10 §). Som *Finansinspektionen* framhåller bör emellertid bestämmelsen om godkännande av ändringar av bolagsordningen ange förutsättningarna för godkännande.

Det nuvarande kravet på minst tre styrelseledamöter överensstämmer med vad som gäller för t.ex. bankaktiebolag (10 kap. 5 § LBF), värdepappersbolag (3 kap. 5 § LVM) och börser (12 kap. 6 § LVM). Till skillnad från *Riksbanken* anser regeringen att det saknas skäl att införa krav på fler än tre styrelseledamöter i clearingbolag eller att vissa av dessa ska utses av annan än bolagsstämman, eftersom tillstånd att bedriva clearingverksamhet ska förutsätta att styrelsen i sin helhet – oavsett antal och sammansättning i övrigt – har tillräckliga kunskaper och erfarenheter att leda bolaget.

9 Krav på verksamheten

9.1 Sundhet

Regeringens förslag: Bestämmelserna om sundhet, tillträde och ändamålsenliga regler i lagen om värdepappersmarknaden ska föras över till den nya lagen.

Ett clearingbolag ska tillämpa principen om proportionalitet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

P27 anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till betaltjänstlagens bestämmelser om betaltjänstleverantörers tillträde till betalningssystem.

Skälen för regeringens förslag: En clearingorganisation ska driva sin verksamhet hederligt, rättvist och professionellt och på ett sätt så att

allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden upprätthålls (20 kap. 1 § första stycket LVM). Denna bestämmelse ger uttryck för ett sundhetskrav.

Clearingorganisationen ska i verksamheten tillämpa principerna om fritt tillträde och neutralitet (20 kap. 1 § andra stycket LVM). Bestämmelsen innebär att alla som uppfyller de grundläggande kraven som ställs på clearingdeltagare får delta i verksamheten och att det inte får ske någon positiv eller negativ särbehandling av clearingdeltagare (prop. 1991/92:113 s. 60 f.). En clearingorganisation ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till (20 kap. 2 § första stycket LVM),

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen. I likhet med vad som gäller internationellt bör det även införas ett krav på proportionalitet. Det innebär att regler inte får hindra tillträde i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att skydda mot risker i verksamheten och för att skydda verksamhetens finansiella och operativa stabilitet.

När det gäller *P27:s* synpunkt avseende hur förslaget förhåller sig till betaltjänstlagen, bör det framhållas att betaltjänstlagens bestämmelser om betaltjänstleverantörers tillträde till betalningssystem – som genomför andra betaltjänstdirektivet – inte gäller för betalningssystem enligt avvecklingslagen (7 kap. 3 § 1). Dessa bestämmelser gäller alltså inte för clearingverksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet.

9.2 Riskhantering

Regeringens förslag: Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. I det ingår att säkerställa clearingverksamhetens operativa stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa att driftsäkerheten är tillfredsställande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på riskhantering.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot anser att kravet på riskhantering bör begränsas till relevanta risker för kritisk verksamhet och att det bör förtydligas vilken marginal ett clearingbolag förväntas ha i fråga om finansiell stress för t.ex. större betalningsvolym. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)* anför att det är viktigt att riskhantering och beredskap inte ses som två separata uppgifter, utan att beredskap utgör en naturlig del av bolagens

riskhantering. MSB anser att det bör tydliggöras att kraven på riskhantering även beaktar händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. P27 efterfrågar förtydligande av vad som avses med operativ och finansiell stress och anser att kravet i stället bör utformas som ett mer generellt åtagande att upprätthålla tillfredsställande driftssäkerhet vid olika typer av stress.

Bankgirot efterfrågar förtydliganden av bemyndigandet om riskhantering.

Skälen för regeringens förslag: Ett clearingbolag har rollen som mellanhand mellan banker och förmedlar ett mycket stort antal betalningar med ett flertal olika betalningssätt. Det innebär att incidenter i verksamheten kan medföra en betydande störning för betalningssystemet i stort. Den snabba och utbredda digitaliseringen ställer också höga krav på att risker med verksamheten kan identifieras och hanteras på ett adekvat sätt. Det finns därför skäl att ställa ytterligare krav på kontinuerlig riskhantering utöver kravet på beskrivning av verksamheten i samband med ansökan om tillstånd (se avsnitt 8.3).

Ett clearingbolag bör identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget bör också se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen ska säkerställa att det finns en operativ stabilitet. Det bör finnas en klar fördelning av ansvar och skyldigheter i samband med riskhantering men också riktlinjer för hur beslutsfattande går till i händelse av störningar i clearing- eller avvecklingssystemet eller i andra krissituationer.

De risker som kan förekomma i clearingverksamhet är i huvudsak operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Dessa risker måste därför beaktas löpande av ett clearingbolag. Ett clearingbolag behöver inte vara exponerad för samtliga de risker som räknas upp, men de risker bolaget är utsatt för måste beaktas och hanteras. Operativa risker kan beskrivas som brister i informationssystem eller interna processer, mänskliga fel, bristande ledning eller driftsavbrott orsakade av externa händelser eller utkontraktering som kan medföra nedsättning, försämring eller avbrott av tillhandahållna tjänster. Interna källor kan vara otillräcklig identifiering eller förståelse för risker och otillräcklig ledning av verksamheten. Externa källor kan vara fel hos underleverantörer eller större händelser som naturkatastrofer, terrorism och pandemier. Med anledning av det ändrade säkerhetsläget i omvärlden har även risken för cyberattacker ökat den senaste tiden, vilket är ett talande exempel för att risker kan variera över tid och att hanteringen av risker är en kontinuerlig process som behöver beakta också oförutsedda händelser.

Till skillnad från *Bankgirot* anser regeringen att kravet på riskhantering inte bör begränsas till kritisk verksamhet, utan omfatta all verksamhet i likhet med vad som gäller för t.ex. kreditinstitut (se 6 kap. 2 § LBF). Som Bankgirot framför kan emellertid riskhanteringen komma att skilja sig åt avseende olika slags risker och olika delar av verksamheten.

Som MSB för fram är beredskap en del av en fungerande riskhantering. Det bör emellertid inte vara problematiskt att utöver ett generellt krav på riskhantering även ställa särskilda krav avseende beredskap, lika litet som att det bör vara problematiskt att ställa särskilda krav på t.ex.

uppdragsavtal som också är något som måste beaktas i ett clearingbolags riskhantering. Prop. 2023/24:8

Mot bakgrund av ett clearingbolags betydelse i betalningssystemet bör det finns krav på att ett clearingbolag ska säkerställa en tillfredsställande driftssäkerhet. I detta ingår att ha förmåga att hantera ökande betalningsvolymer när det uppkommer störningar i det finansiella systemet som leder till operativ eller finansiell stress. Det innebär att clearingbolagets förmåga att bedriva sin verksamhet ska upprätthållas även vid stressade situationer. I likhet med MSB anser regeringen att ett clearingbolag i sin riskhantering bör beakta händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten och på så sätt säkerställa en tillfredsställande driftssäkerhet.

P27 efterfrågar klarläggande av vad som avses med operativ och finansiell stress och anser att kravet i stället bör utformas som ett mer generellt åtagande att upprätthålla tillfredsställande driftssäkerhet vid olika typer av stress. Med operativ stress avses t.ex. att det uppstår ökade betalningsvolymer avseende ett visst betalningssätt till följd av störningar eller avbrott i andra betalningssätt. Operativ stress kan bero på störningar inom andra delar av betalningsmarknaden men också på störningar hos det aktuella clearingbolaget. Med finansiell stress avses perioder då det finansiella systemet är ansträngt, t.ex. på grund av instabilitet i det finansiella systemet. Kravet på att upprätthålla driftssäkerhet gäller generellt, men omfattar t.ex. situationer av operativ och finansiell stress. När det gäller vilken marginal ett clearingbolag bör ha i förhållande till ökade betalningsvolymer, som Bankgirot önskar förtydliganden av, anser regeringen att om det finns behov av mer detaljerade bestämmelser bör sådana lämpligen meddelas på genom myndighetsföreskrifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på riskhantering. Bankgirot efterfrågar förtydliganden av bemyndigandet om riskhantering. Sådana föreskrifter kan t.ex. avse hur risker identifieras eller mäts, hur rapportering av risker ska ske inom företaget, vilka kontrollfunktioner som ska finnas och krav på rutiner för hur risker ska hanteras av företagets personal.

9.3 Beredskap

Regeringens förslag: Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på beredskap.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot anser att det vid bedömningen av skyndsamhetskravet för att återuppta en verksamhet ska tas hänsyn till tjänstens betydelse för betalningssystemet i stort. Bankgirot önskar också förtydliganden av vad som avses med beredskap och kontinuitet samt anser att det bör förtydligas att clearingbolag ska utföra övningar och tester. *MSB* anser att det bör övervägas att förtydliga kravet på en faktisk operativ förmåga att kunna hantera kriser. *P27* efterfrågar förtydliganden av vad som avses med kritisk verksamhet och anser att beskrivningen av begreppet kontinuitet inte överensstämmer med nuvarande praxis på finansmarknaden.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) är Riksbanken ansvarig för att allmänheten ska kunna göra betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (5 kap. 1 §). Ett företag som är särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, delta i Riksbankens verksamhet och se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs. Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter (5 kap. 3 §).

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad en clearingorganisation ska iakta i fråga om it-verksamhet och informationssäkerhet för att tillgodose de säkerhetskrav som är förenade med verksamheten (20 kap. 8 § 1 LVM). Finansinspektionen har meddelat föreskrifter och allmänna råd om operativa risker (FFFS 2014:4). De bestämmelser som avser kontinuitetshantering, dvs. planering för hur en verksamhet ska upprätthållas i händelse av ett avbrott eller en större verksamhetsstörning, är begränsat till clearingorganisationens organisation, processer och personal för att hantera it-system (1 kap. 2 § tredje stycket, 3 § andra stycket, 5 kap. 15–23 §§).

I lagen om värdepappersmarknaden finns emellertid inget uttryckligt krav på ett clearingbolag att ha en beredskapsplanering. Digitaliseringen av betalningsmarknaden har pågått under en längre tid och har ökat de senaste åren och i dag är digitala betalningar betydligt vanligare än kontanta betalningar. Det finansiella systemet skapar förutsättningar för att betalningar ska kunna ske snabbt, smidigt och säkert vilket är nödvändigt för att ekonomin som helhet ska fungera på ett effektivt sätt. Även kortvariga störningar i betalningssystemet riskerar att få stora konsekvenser för samhället. Längre avbrott kan innebära risk för störningar av den finansiella stabiliteten i stort. Ett clearingbolag har en central roll på betalningsmarknaden och den finansiella infrastruktur för betalningar som ett clearingbolag tillhandahåller måste fungera även vid störningar som leder till betydande operativ eller finansiell stress. Ett clearingbolag bör därför ha beredskap att kunna fortsätta verksamheten även i händelse av kris. Det bör därför införas ett krav på att ett clearingbolag ska identifiera vilken del av dess verksamhet som är kritisk och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott. *P27* efterfrågar förtydliganden av vad som avses med kritisk verksamhet. Med kritisk verksamhet avses en tjänst eller en transaktion som, om den upphörde, sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet. Vid bedömningen av om verksamheten är kritisk är det viktigt att beakta verksamhetens utbytarhet. Om verksamheten är svår att ersätta på kort tid kan det innebära att den är att betrakta som kritisk. Att verksamheten ska kunna

återupptas inom kort brukar för närvarande anses vara inom två timmar, i enlighet med vad som gäller internationellt, även om tidskravet kan behöva anpassas till nya förhållanden och orsaken till avbrottet. Som *Bankgirot* anför kan hänsyn även behöva tas till tjänstens betydelse för betalningssystemet i stort, t.ex. bör en systemviktig tjänst återupptas så snart som möjligt.

Ett clearingbolag bör även ha beredskaps- och kontinuitetsplaner. Bankgirot önskar förtydliganden av vad som avses med beredskap och kontinuitet. Med beredskapsplaner avses vilka åtgärder som ska vidtas för att hantera allvarliga och omfattande avbrott, störningar eller kriser och med kontinuitetsplaner avses, som P27 är inne på, hur verksamheten ska upprätthållas i händelse av ett avbrott eller en större verksamhetsstörning. Det överensstämmer med de definitioner som används i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om hantering av operativa risker, som även är tillämpliga på kreditinstitut och värdepappersbolag.

Med kravet på att ha beredskap- och kontinuitetsplanering inbegrips att bolaget ska ha en faktisk operativ förmåga att hantera avbrott, störningar och kriser, i likhet med vad *MSB* efterfrågar. I kravet på beredskapsplanering innefattas också, som Bankgirot påpekar, att ett clearingbolag bör tillhandahålla den utbildning och de övningar för personal och uppdragstagare som behövs. Efter en betydande störning bör clearingbolaget granska incidenten och identifiera orsaken för att kunna förhindra liknande framtida händelser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på beredskap.

Lagrådet anser att de föreslagna bestämmelserna bör placeras i omvänd ordning och att rubriken närmast före bestämmelserna bör lyda "Beredskapsplanering". Det framstår emellertid som följdriktigt att identifikationen av kritisk verksamhet regleras före beredskapsplaneringen av densamma.

9.4 Informations-, it- och cybersäkerhet

Regeringens förslag: Ett clearingbolag ska ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på informations-, it- och cybersäkerhet.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot anser att kraven i fråga om informations-, it- och cybersäkerhet bör förtydligas. Dessutom anser Bankgirot att det är oklart hur förslaget förhåller sig annan reglering på området.

Skälen för regeringens förslag*Krav på informations-, it- och cybersäkerhet*

Enligt nuvarande regler ska en clearingorganisation tillgodose de säkerhetskrav som är förenade med verksamheten (20 kap. 1 § andra stycket LVM). Det innebär att clearingorganisationen ska uppfylla högt ställda krav vad avser organisation, riskhanteringssystem samt säkra tekniska system. Därutöver uttalades att granskningen av säkra tekniska system och säkerhets- och sårbarhetsfrågor måste ske inte bara vid tillståndsprövningen utan även senare när en clearingorganisation vidtar väsentliga ändringar av ett befintligt system eller inför ett nytt system (prop. 1995/96:50 s. 84 f.).

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad en clearingorganisation ska iakta i fråga om it-verksamhet och informationssäkerhet för att tillgodose de säkerhetskrav som är förenade med verksamheten (20 kap. 8 § 1 LVM). Finansinspektionen har meddelat föreskrifter och allmänna råd om informationssäkerhet, it-verksamhet och insättningsystem (FFFS 2014:5). Bestämmelserna som rör informationssäkerhet och it-verksamhet gäller för clearingorganisationer (1 kap. 2 § och 2 och 3 kap.).

Som angetts ovan har digitalisering av betalningsmarknaden pågått under en längre tid och har ökat de senaste åren (avsnitt 9.3). Den nuvarande bestämmelsen om att ett clearingbolag bör uppfylla verksamhetens säkerhetskrav bör i detta avseende specificeras till att ett clearingbolag bör ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på informations-, it- och cybersäkerhet.

Bankgirot anser att det bör förtydligas vilka krav som ställs på clearingbolag avseende informations-, it- och cybersäkerhet. Planerna bör syfta till att säkerställa fullgod behörighetshantering till datasystemen, incidenthantering, hantering och kvalitetssäkring av it- och systemförändringar och ett fullgott cyberskydd. Mer detaljerade bestämmelser bör meddelas genom myndighetsföreskrifter.

Lagen om informationssäkerhet i samhällsviktiga och digitala tjänster

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (NIS-direktivet) har i svensk rätt genomförts genom lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster och förordningen (2018:1175) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. Syftet med regleringen är att uppnå en hög nivå på säkerheten i nätverk och informationssystem för vissa samhällsviktiga tjänster inom olika sektorer, varav finansmarknadsinfrastruktur är en.

Lagen innehåller bl.a. krav på säkerhetsåtgärder och incidentrapportering (11–14 och 18 §§). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) får, efter att ha gett Finansinspektionen tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om vilka tjänster som anses vara samhällsviktiga (4 § lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster och 3 och 17 §§ förordningen om informationssäkerhet för sam-

hällsviktiga och digitala tjänster). Enligt MSB:s föreskrifter om anmälan och identifiering av leverantörer av samhällsviktiga tjänster (MSBFS 2021:9) är bl.a. tjänster som utförs av centrala motparter, värdepapperscentraler och clearingverksamhet samhällsviktiga tjänster inom finansmarknadsinfrastruktur (6 kap. 1 §).

Enligt 9 § lagen om informationssäkerhet i samhällsviktiga och digitala tjänster ska, om det i lag eller annan författning finns bestämmelser med motsvarande krav på säkerhetsåtgärder och incidentrapportering, i stället dessa gälla. *Bankgirot* undrar om förslaget innebär en sådan reglering som ska tillämpas med företräde framför lagen om informationssäkerhet och samhällsviktiga och digitala tjänster.

Förslaget innebär ett krav på clearingbolag att ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. I den mån mer detaljerade regler lämnas om säkerhetsåtgärder och incidentrapportering i myndighetsföreskrifter som meddelas med stöd av den nya lagen, som motsvarar kraven i lagen om informationssäkerhet i samhällsviktiga och digitala tjänster, kan det vara så att föreskrifterna ska tillämpas i stället för den lagen.

EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn

Bankgirot anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011.

Förordningen ska från den 17 januari 2025 tillämpas på ett stort antal finansiella företag. Betalnings-, clearing- och avvecklingssystem omfattas inte av förordningen.

Säkerhetsskyddslagen

Säkerhetsskyddslagen (2018:585) gäller för den som till någon del bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd (1 kap. 1 §). Den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utreda behovet av säkerhetsskydd (2 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen). Med utgångspunkt i analysen ska verksamhetsutövaren planera och vidta de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, förekomst av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och övriga omständigheter. Säkerhetsskyddsåtgärder kan avse informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet (2 kap. 2–4 §§).

Ett clearingbolags verksamhet kan vara av sådant slag att den kan komma att omfattas av regleringen i säkerhetsskyddslagen, eftersom ett clearingbolag hanterar stora mängder uppgifter om betalningsinformation. Det är emellertid en fråga för bolaget att avgöra. Detta kommer i sådana fall att medföra krav på säkerhetsskyddsanalys och på lämpliga säkerhetsskyddsåtgärder.

Regeringens förslag: Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på kapital.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen och *Riksbanken* anser att ett clearingbolags kapital bör täcka en ordnad avveckling av verksamheten. *Riksbanken* anser dessutom att det bör ställas ytterligare krav på ett clearingbolags kapital och krav på ett clearingbolag att redovisa hur kapital ska anskaffas om kapitalet understiger kapitalkravet.

Skälen för regeringens förslag: En clearingorganisation ska ha ett aktiekapital som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stort. Vid bedömningen av om aktiekapitalet är tillräckligt ska hänsyn tas även till andra finansiella resurser som bolaget har eller kan utnyttja (19 kap. 8 § LVM). En clearingorganisation ska vidare genom eget kapital, t.ex. aktiekapital, garanti eller försäkring eller på annat sätt ha en tillfredsställande beredskap att uppfylla ett sådant betalningsansvar som kan uppkomma till följd av clearingverksamheten (19 kap. 9 § LVM).

I avsnitt 9.2 föreslås att det ska ställas krav på ett clearingbolags riskhantering och i avsnitt 9.3 att bolaget ska identifiera sin kritiska verksamhet. Mot denna bakgrund bör kapitalkravet i stället uttryckas som ett krav på att ett clearingbolag genom eget kapital ska kunna täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår. De risker som avses är operativa risker och affärs-, investerings-, kredit-, och likviditetsrisker. Eget kapital gör att ett clearingbolag kan absorbera förluster löpande och kapitalet bör vara permanent tillgängligt för detta ändamål.

Kapitalkrav bör stå i proportion till de risker som clearingverksamheten medför. Till skillnad från *Riksbanken* anser regeringen därför att det inte bör ställas ytterligare krav på ett clearingbolags kapital.

Ett clearingbolag avvecklas – liksom aktiebolag i allmänhet – genom likvidation eller konkurs. Till skillnad från *Finansinspektionen* och *Riksbanken* anser regeringen att det i svensk rätt framstår som främmande att ställa krav på att ett clearingbolag ska fortsätta att bedriva clearingverksamhet under viss tid efter det att bolagsstämman har beslutat om likvidation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på kapital.

Regeringens förslag: Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,
2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och
3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Om ett uppdragsavtal innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten, krävs Finansinspektionens godkännande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på uppdragsavtal.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag om att uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen är inte begränsat till avtal som innebär en ”väsentlig” förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot anser att det bör förtydligas vilka uppdragsavtal som omfattas och att förslaget bör begränsas till uppdragsavtal som har en direkt koppling till de kritiska tjänster som ett clearingbolag tillhandahåller. *P27* efterfrågar förtydliganden hur förslaget förhåller sig till bestämmelserna om uppdragsavtal i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag (FFFS 2005:1). Bolaget anser vidare att regleringen bör innehålla ett väsentlighetskrav i likhet med regleringen för värdepappersbolag. *Riksbanken* anser att det bör förtydligas att clearingbolaget inte fräntas ansvaret vid utkontraktering och att det bör ställas krav på att clearingbolaget ska ha kunskaper och resurser för att bedöma den utkontrakterade verksamhetens kvalitet och risker. Därutöver anser *Riksbanken* att det bör vara uppdragstagaren, inte clearingbolaget, som ansvarar för uppdragstagarens verksamhet.

Bankgirot motsätter sig att Finansinspektionen ska godkänna uppdragsavtal och anser att det inkräktar på styrelsens ansvar för organisationen av verksamheten. Bolaget anser vidare att kravet på godkännande inte är nödvändigt med hänsyn till de befogenheter som Finansinspektionen redan har. Bankgirot menar att det är otydligt vilka uppdragsavtal som omfattas, om samtliga ändringar behöver godkännas samt vilka kriterier som behöver uppfyllas för ett godkännande. Bankgirot anför vidare att förslaget riskerar att bli oskäligt administrativt betungande för clearingbolag och Finansinspektionen, då det rör sig om ett stort antal ärenden. Om krav på godkännande införs anser Bankgirot att Finansinspektionens handläggningstid för de aktuella ärendena bör regleras och att godkännande bör begränsas till uppdragsavtal som innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Skälen för regeringens förslag*Krav som bör ställas på utkontraktering*

I dag finns inga rättsligt bindande bestämmelser om vilka krav som kan ställas på ett clearingbolag som utkontrakterar verksamhet till uppdragstagare. Sådana bestämmelser finns emellertid för flertalet andra finansiella företag, t.ex. kreditinstitut, centrala motparter och värdepapperscentraler (6 kap. 7 § LBF, artikel 35 i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och artiklarna 19 och 30 i VPC-förordningen).

Det är i dag vanligt att företag utkontrakterar verksamhet till uppdragstagare, t.ex. för att få del av specialistkunskap på ett visst område eller för att minska kostnaderna. Även för clearingbolag bör det finnas vissa krav i fråga om utkontraktering av uppgifter av betydelse för clearingverksamheten. Till skillnad från *Riksbanken* anser regeringen att clearingbolaget bör säkerställa att verksamheten hos uppdragstagaren bedrivs med operativ stabilitet, under säkerhetsmässigt betryggande former och att den omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, dvs. samma krav som ställs på verksamhet som drivs i egen regi. Därutöver bör Finansinspektionens förutsättningar att utöva tillsyn över clearingbolaget inte påverkas av uppdragsavtalet. Som *Riksbanken* anför innebär detta att clearingbolaget har det fulla ansvaret även för sådan verksamhet som har utkontrakterats. I detta ligger också att clearingbolaget bör ha en organisation som har tillräckliga kunskaper och resurser för att kunna bedöma den utkontrakterade verksamhetens kvalitet och risker.

Förslaget omfattar uppdragsavtal som är av betydelse för clearingverksamheten. Det innebär att uppdragsavtal avseende verksamhet som saknar koppling till clearingverksamhet inte omfattas. Till skillnad från *Bankgirot* och *P27* anser regeringen att kraven bör gälla alla uppdragsavtal som har betydelse för den tillståndspliktiga clearingverksamheten och inte begränsas till enbart uppdragsavtal med koppling till ”kritisk verksamhet” eller uppdragsavtal ”av väsentlig betydelse”.

Som *P27* framhåller finns i dag bestämmelser om uppdragsavtal för clearingorganisationer i 7 kap. i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag (FFFS 2005:1). Till skillnad från de allmänna råden är den föreslagna regleringen rättsligt bindande.

Krav på godkännande

Enligt Finansinspektionen bör myndigheten ha möjlighet att motsätta sig att ett avtal om utkontraktering av ett finansiellt företags kritiska it-verksamhet ingås (Finansinspektionens rapport Förstärkt digital motståndskraft hos företag i den finansiella sektorn, Fi2022/01504 s. 16). Krav på godkännande från Finansinspektionen finns i dag bl.a. i fråga om värdepapperscentraler som utkontrakterar en huvudtjänst samt för centrala motparter som utkontrakterar central verksamhet kopplad till riskhantering (artiklarna 19.1 och 30.4 i VPC-förordningen och artikel 35.1 i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister).

I promemorian föreslås att Finansinspektionen ska godkänna ett uppdragsavtal, om det innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten. *Bankgirot* motsätter sig förslaget och menar att det inkräktar på styrelsens ansvar för organisationen av verksamheten.

Promemorians förslag innebär att ett clearingbolags uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen i vissa fall. I dagens lagstiftning krävs bl.a. Finansinspektionens tillstånd för att få bedriva clearingverksamhet, för att ändra bolagsordningen, för att förvärva egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalbasen, för att driva sidoverksamhet som inte har nära samband med clearingverksamheten och vid köp av aktier i ett clearingbolag som innebär ett kvalificerat innehav (19 kap, 1 och 6 §§, 20 kap. 6 och 7 §§ och 24 kap. 1 § LVM). Det finns således redan i dag en rad områden som reglerar den tillståndspliktiga clearingverksamheten. Clearingbolag har en nyckelroll för att betalningar ska kunna genomföras effektivt och incidenter i clearingverksamheten kan medföra en betydande störning för betalningssystemet i stort. Utkontraktering av hela eller delar av den centrala verksamheten – t.ex. till underentreprenörer i utlandet – kan innebära ökade risker för verksamheten, påverka förutsättningarna för clearingbolagets att bedriva den tillståndspliktiga verksamheten och påverka förutsättningarna för Finansinspektionen att utöva tillsyn. Mot denna bakgrund anser regeringen – till skillnad från Bankgirot – att det finns skäl att införa ett krav på godkännande av Finansinspektionen av vissa uppdragsavtal. Till skillnad från promemorians förslag anser regeringen emellertid, i likhet med Bankgirot, att det enbart är uppdragsavtal av väsentlig betydelse för clearingverksamheten som bör omfattas av kravet på godkännande. Vidare bör enbart mer omfattande ändringar av redan ingångna uppdragsavtal kräva godkännande av Finansinspektionen. Det innebär att förslaget i praktiken inte kommer att omfatta särskilt många uppdragsavtal.

För godkännande av Finansinspektionen krävs att uppdragsavtalet uppfyller de angivna kraven, dvs. att det säkerställs att uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former, att uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll och att Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Bankgirot anser att Finansinspektionens handläggningstid för de aktuella ärendena bör regleras. Bestämmelserna om prövning av ägares lämplighet – som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG av den 5 september 2007 om ändring av direktiv 92/49/EEG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för bedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn – innebär att vissa förvärv av aktier eller andelar i ett clearingbolag förutsätter Finansinspektionens tillstånd. Som utgångspunkt ska Finansinspektionen handlägga ett sådant ärende inom 60 arbetsdagar (24 kap. 3 a § LVM). Bestämmelserna om handläggningstid för ärenden om ägarprövning får ses i ljuset av intresset av att upprätthålla handeln med aktier och andelar i finansiella företag.

Enligt förvaltningslagen (2017:900) ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts (9 §). Mot den bakgrunden anser regeringen att det saknas skäl att reglera handläggningstiden för ärenden om godkännande av uppdragsavtal.

Det ska i sammanhanget framhållas att Finansinspektionen under vissa förutsättningar kan förbjuda en planerad utkontraktering, i den mån ett

clearingbolags verksamhet omfattas av säkerhetsskyddslagen (4 kap. 11 § säkerhetsskyddslagen).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten när det gäller uppdragsavtal.

9.7 Styrning

Regeringens förslag: Styrelsen i ett clearingbolag ska ansvara för att kraven på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet, riskhantering, beredskap, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital och uppdragsavtal uppfylls.

Styrelsen ska se till att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla de ovan nämnda kraven. Dessa ska utvärderas och ses över regelbundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på styrning.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

MSB anser att styrelsens ansvar även ska omfatta ett ändamålsenligt säkerhetsskyddsarbete. *Riksbanken* anser att styrningen bör regleras med en högre detaljgrad.

Skälen för regeringens förslag: En clearingorganisation ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska bedrivas. Verksamheten ska också – såvitt nu är av intresse – bedrivas under förhållanden som stämmer överens med tillämpliga författningar (20 kap. 2 § LVM). Att verksamheten ska bedrivas under förhållanden som stämmer överens med tillämpliga författningar följer redan av de krav som ställs på verksamheten i aktuella författningar och behöver därför inte uttryckas som ett självständigt krav.

I lagen om värdepappersmarknaden finns ingen reglering kring vilket ansvar som styrelsen har för verksamheten. I avsnitten 9.1–9.6 föreslås att det ska ställas nya krav på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet, riskhantering, beredskap, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital och uppdragsavtal. Det bör komma till uttryck i den nya lagen att det är styrelsen som är ansvarig för att dessa krav uppfylls. Därutöver bör styrelsen vara ansvarig för att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla dessa krav. I detta inbegrips, liksom i dag, att det ska finnas ändamålsenliga regler för själva clearingverksamheten. Riktlinjer och instruktioner bör utvärderas och ses över regelbundet. Bestämmelsen innebär även att Finansinspektionen har möjlighet att utöva tillsyn över att styrelsen fullgör sitt ansvar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på styrning.

Som *Riksbanken* framför finns det bestämmelser om styrning med hög detaljnivå i olika EU-förordningar på området (EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, SIPS- och VPC-förordningarna). Till skillnad från *Riksbanken* anser regeringen emellertid att mer detaljerade bestämmelser om styrning bör meddelas genom myndighetsföreskrifter.

MSB anser att styrelsens ansvar även ska omfatta ett ändamålsenligt säkerhetsskyddsarbete. Regler om säkerhetsskydd finns i säkerhetsskyddslagen. Av 2 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen framgår att den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utreda behovet av säkerhetsskydd. Ett clearingbolags verksamhet kan vara av sådant slag att den kan komma att omfattas av säkerhetsskyddslagen, men det är en fråga för bolaget att avgöra. Om ett clearingbolag anser att det omfattas av säkerhetsskyddslagen är det ytterst styrelsens ansvar att kraven som uppställs i den lagen uppfylls.

9.8 Sidoverksamhet

Regeringens förslag: Bestämmelserna om sidoverksamhet och förvärv av egendom i vissa fall ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot, *Finansinspektionen* och *P27* anser att förutsättningarna för godkännande av förvärv av egendom bör förtydligas.

Skälen för regeringens förslag: En clearingorganisation behöver tillstånd av *Finansinspektionen* för att förvärva egendom, om företagets motprestation motsvarar mer än 25 procent av dess kapitalbas. Tillstånd ska inhämtas före förvärvet och ska ges om det inte kan antas att förvärvet leder till överträdelse av denna lag eller andra författningar (20 kap. 6 § LVM).

Lagrådet ifrågasätter behovet av bestämmelsen om godkännande av förvärv av egendom som motsvarar mer än 25 procent av dess kapital och anser att det i stället bör ställas ett likviditetskrav. Den föreslagna bestämmelsen, som motsvarar 7 kap. 12 § LBF samt 7 kap. 13 §, 13 kap. 13 § och 20 kap. 6 § LVM, motiveras av att det i efterhand kan vara svårt att mildra de skadliga konsekvenserna av ett förvärv och att det finns risk för att *Finansinspektionen* inte får reda på förvärv som kan antas strida mot rörelsereglerna (jfr prop. 2002/03:139 s. 315 f.). Regeringen anser att motsvarande även fortsättningsvis bör gälla för clearingbolag, med det förtydligandet att det rör sig om förvärv som motsvarar mer än 25 procent av det egna kapitalet.

En clearingorganisation får, utöver clearingverksamhet, bara driva sådan verksamhet som har nära samband med den. Om det finns särskilda skäl, får *Finansinspektionen* ge tillstånd till en clearingorganisation att driva även annan verksamhet (20 kap. 7 § första och tredje stycket LVM).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen. Som *Bankgirot*, *Finansinspektionen* och *P27* framhåller bör emellertid bestämmelsen om

godkännande av förvärv av egendom på ett tydligare sätt ange förutsättningarna för godkännande.

Däremot bör det inte längre vara tillåtet för en clearingorganisation att förmedla lån av finansiella instrument eller lämna kredit mot säkerhet till clearingdeltagare i syfte att underlätta clearingverksamheten (20 kap. 7 § andra stycket LVM).

En clearingorganisation ska se till att parterna ställer säkerhet för gjorda åtaganden i den utsträckning som det behövs (20 kap. 3 § LVM). En clearingorganisation får efterge kravet på säkerhet, om det är uppenbart att säkerhet inte behövs och om det godkänns av Finansinspektionen (20 kap. 4 § LVM).

Eftersom säkerheter inte ställs i clearingverksamhet med betalningar bör de aktuella bestämmelserna inte föras över till den nya lagen.

10 Clearingdeltagare

Regeringens förslag: Den som får vara deltagare i ett clearing- eller avvecklingsystem enligt avvecklingslagen ska få vara clearingdeltagare i clearingverksamheten.

En clearingdeltagare ska få delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagare ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet för clearingdeltagare och uteslutning av clearingdeltagare ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen anser att förutsättningarna för uppgiftsskyldighet och uteslutning bör förtydligas.

Skälen för regeringens förslag: Riksbanken, Riksgäldskontoret och juridiska personer som har en betryggande kapitalstyrka, ändamålsenlig organisation, nödvändiga riskhanteringsrutiner, säkra tekniska system och i övrigt är lämpliga får vara deltagare i clearingverksamheten hos en clearingorganisation (21 kap. 1 § LVM). Det är clearingorganisationen som på grundval av lagens krav och organisationens egna villkor prövar om ett institut ska få bli clearingdeltagare. Vid denna prövning ska clearingorganisationen iaktta principerna om fritt tillträde och neutralitet (prop. 1995/96:50 s. 94).

Sedan bestämmelserna om clearingdeltagare infördes har avvecklingslagen tillkommit. I 8 § avvecklingslagen regleras vilka slags företag som får vara deltagare i ett clearing- eller avvecklingsystem. Det rör sig om Riksbanken och andra centralbanker (punkt 1), Riksgäldskontoret och motsvarande utländska institutioner (punkt 2), clearingorganisationer (punkt 3), svenska värdepapperscentraler (punkt 4), kreditinstitut (punkt 5), värdepappersbolag (punkt 6), motsvarande

utländska företag som i punkterna 3–6 (punkt 7), andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet (punkt 8) samt clearingmedlemmar som avses i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (punkt 9). Med clearingdeltagare bör därför avses den som får delta i clearingverksamheten enligt 8 § avvecklingslagen.

Det bör fortsatt vara upp till clearingbolaget att bestämma vilka krav en clearingdeltagare ska uppfylla. Denna bestämmelse bör föras över till den nya lagen. Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler och måste vid bestämmande av krav för att delta i verksamheten tillämpa principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet (avsnitt 9.1).

En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen räkning (21 kap. 2 § första meningen LVM). Det bör fortsatt gälla enligt den nya lagen.

En clearingorganisation får tillåta följande företag att delta för någon annans räkning: svenska och utländska clearingorganisationer, värdepapperscentraler och värdepapperscentraler från tredjeland, Riksbanken samt värdepappersinstitut som har tillstånd att driva värdepappersrörelse att utföra order på kundens uppdrag, och utländska företag som i sitt hemland får driva sådan verksamhet och som där står under betryggande tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ (21 kap. 2 § andra meningen LVM). Endast dessa institut får alltså agera ombud för andra indirekta deltagare (prop. 1995/96:50 s. 140).

Genom regleringen i avvecklingslagen kan endast finansiella företag vara deltagare i ett clearing- och avvecklingssystem för betalningar, eftersom andra juridiska personer bara får delta i avvecklingssystem för värdepapper (8 § 8 avvecklingslagen och prop. 1999/2000:18 s. 55). Mot denna bakgrund saknas det skäl att begränsa möjligheten att delta i clearingverksamheten för någon annans räkning till enbart vissa typer av finansiella företag. En clearingdeltagare bör därför få delta även för någon annans räkning.

En clearingdeltagare är skyldig att lämna clearingorganisationen de uppgifter som krävs för att fullgöra sina uppgifter (21 kap. 3 § LVM). En clearingorganisation får besluta att en clearingdeltagare inte längre får delta i clearingverksamheten om deltagaren inte längre uppfyller kraven som uppställs för deltagare eller om deltagaren inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet i förhållande till clearingorganisationen (21 kap. 4 § LVM).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen. Som *Finansinspektionen* framhåller bör emellertid bestämmelserna om uppgiftsskyldighet och uteslutning förtydligas.

En clearingdeltagare som inte står under Finansinspektionens tillsyn eller motsvarande tillsyn i hemlandet är skyldig att lämna uppgifter som rör deltagande i clearingverksamheten till inspektionen (20 kap. 5 § LVM).

Sedan bestämmelsen infördes har avvecklingslagens bestämmelser tillkommit som begränsar möjliga deltagare i anmälda avvecklingssystem till enbart finansiella företag i clearing- och avvecklingssystem för betalningar (8 §). Mot denna bakgrund fyller den aktuella bestämmelsen inte längre någon funktion och bör inte föras över till den nya lagen.

11 Tillsyn och ingripande

11.1 Tillsyn

Regeringens förslag: Bestämmelserna om tillsyn över clearingbolag och ägarprövning ska föras över till den nya lagen.

Utöver ett platsbesök hos ett clearingbolag ska Finansinspektionen få genomföra ett platsbesök hos ett företag som har fått i uppdrag av ett clearingbolag att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av clearingbolaget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen, att vissa av uppgifterna i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån och avgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot anser att det bör regleras vilka uppgifter som Finansinspektionen ska kunna begära in i fråga om periodisk rapportering, eftersom sådan kan vara kostsam och tekniskt komplicerad.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om tillsyn över clearingorganisationer finns i 23 kap. LVM.

Finansinspektionen har tillsyn över clearingorganisationer och clearingorganisationer ska lämna Finansinspektionen uppgifter om sin verksamhet (1 och 2 §§).

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att delta i revisionen av en clearingorganisation (7 §). Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i en svensk clearingorganisation och får även begära att styrelsen kallar till extra stämma (11 §). Clearingorganisationer ska med tillsyns- och ansökningsavgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet (12 §).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Finansinspektionen får genomföra ett platsbesök hos en clearingorganisation (4 §). Utöver platsbesök hos ett clearingbolag bör Finansinspektionen få göra ett platsbesök hos ett clearingbolags uppdragstagare (se avsnitt 9.6).

I 24 kap. LVM finns särskilda bestämmelser om prövningen av en ägares lämplighet. Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett företag ska lämna till Finansinspektionen, att vissa av uppgifterna i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån och avgifter.

När det särskilt gäller föreskrifter om periodisk rapportering vill regeringen framhålla att Finansinspektionen, innan inspektionen beslutar om föreskrifter eller allmänna råd, ska utreda föreskrifternas eller de allmänna rådens kostnadsmässiga och andra konsekvenser och ge clearingbolag tillfälle att yttra sig i frågan (4 och 5 §§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning). Föreskrifter om periodisk rapportering måste således föregås av en konsekvensanalys avseende effekterna för

clearingbolag. Det finns dock inte skäl, som *Bankgirot* anser, att på lagnivå närmare reglera vilka slags uppgifter som föreskrifter om periodisk rapportering ska kunna avse.

Prop. 2023/24:8

11.2 Samarbete och utbyte av information

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen ifrågasätter om förslaget är tillräckligt tydligt för att vara sekretessbrytande. *Riksbanken* anser att Finansinspektionens skyldighet att samarbeta och utbyta information även bör omfatta riksbanken.

ECB anser att det bör säkerställas att samarbete och utbyte av information kan ske med utländska centralbanker.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionen ska, i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i EU, i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med bl.a. andra behöriga myndigheter (23 kap. 5 § LVM). Eftersom regleringen kring verksamhet med clearing och avveckling av betalningar inte är harmoniserad på EU-nivå följer ingen skyldighet att samarbeta med andra myndigheter som övervakar eller har tillsyn över clearingbolag av den aktuella bestämmelsen.

Det finns en skyldighet för Finansinspektionen att underrätta behöriga utländska tillsynsmyndigheter, Esmå och Europeiska systemrisknämnden (ESRB) när Finansinspektionen har fått underrättelse om konkursbeslut eller ett beslut om företagsrekonstruktion avseende en deltagare i ett avvecklingssystem som är anmält enligt avvecklingslagen (11 §). Finansinspektionen är därför skyldig att underrätta utländska myndigheter om beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion beträffande en deltagare i t.ex. Bankgirots clearing- eller avvecklingssystem. Utöver denna skyldighet finns det inga bestämmelser som föreskriver att Finansinspektionen ska samarbeta eller utbyta information med utländska myndigheter i fråga om clearingverksamhet.

Betalningsmarknaden har de senare åren fått en alltmer gränsöverskridande karaktär. Mot denna bakgrund finns det behov av att kunna samarbeta och utbyta information mellan myndigheter beträffande clearingverksamhet. Finansinspektionen bör därför i sin tillsyn över clearingverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet. Som *ECB* är inne på ska Finansinspektionen därför samarbeta och utbyta information med utländska centralbanker, t.ex. *ECB*, som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet.

Av 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår bl.a. att en uppgift för vilken sekretess gäller enligt den lagen inte får röjas för en utländsk myndighet om inte utlämnande sker i enlighet med särskild

föreskrift i lag eller förordning. Enligt förslaget ska Finansinspektionen få lämna ut uppgifter till utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet. *Finansinspektionen* ifrågasätter om förslaget är tillräckligt tydligt för att vara sekretessbrytande. Förslaget – som bör utformas med förebild av nuvarande bestämmelser på finansmarknadsområdet (se t.ex. 13 kap. 6 a § LBF) – är avsett att vara sekretessbrytande.

Grundläggande bestämmelser om samverkan mellan svenska myndigheter finns i 8 § förvaltningslagen. Av 7 § förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen framgår att Finansinspektionen ska samråda med Riksbanken bl.a. i viktigare frågor som har samband med betalningssystemets stabilitet eller som berör Riksbankens ansvar för betalningssystemet. Riksbanken ska ge Finansinspektionen tillfälle att yttra sig innan Riksbanken fattar beslut i viktigare frågor som har samband med det finansiella systemets stabilitet och effektivitet eller som berör Finansinspektionens tillsynsverksamhet (3 kap. 11 § riksbankslagen). Med stöd av dessa bestämmelser har, som *Riksbanken* efterfrågar, Finansinspektionen och banken möjlighet att utbyta information som rör deras respektive verksamhet med tillsyn och övervakning av clearingbolag.

11.3 Ingripande

Regeringens förslag: Bestämmelserna om ingripande mot ett clearingbolag ska föras över till den nya lagen. Om ett clearingbolags styrelse i sin helhet inte uppfyller kravet på tillräcklig kunskap och erfarenhet för att leda bolaget ska det kunna utgöra grund för återkallelse av clearingbolagets tillstånd.

Finansinspektionen ska få återkalla tillståndet om ett clearingbolag inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avlagits genom ett beslut som har fått laga kraft samt om clearingbolaget försatts i konkurs eller tvångslikvidation.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorian innehåller inget förslag om att sanktionsavgift ska kunna beslutas vid återkallelse av tillstånd på grund av att ett företag har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen anser att förslaget, i likhet med nuvarande reglering, bör innehålla en möjlighet att besluta om sanktionsavgift vid återkallelse av tillstånd på grund av att ett företag har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om ingripanden mot clearingorganisationer finns i 25 kap. LVM.

Om en svensk clearingorganisation har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen om värdepappersmarknaden, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska

Finansinspektionen ingripa. Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande, meddela ett förbud att verkställa beslut, göra en anmärkning eller återkalla företagets tillstånd om överträdelsen är allvarlig och det inte är tillräckligt att varning meddelas (1 §). Vid valet av sanktion ska Finansinspektionen bl.a. ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått och beakta vissa omständigheter i försvårande eller förmildrande riktning (2 och 2 a §§).

Finansinspektionen får också ingripa mot en clearingorganisation genom beslut om sanktionsavgift (8–10 §§) och förseningsavgift (11 §). Finansinspektionen kan vidare ingripa mot företag som bedriver clearingverksamhet utan tillstånd (17 §§). Därutöver finns regler om verkställighet av beslut om sanktions- och förseningsavgift och om vite (25–28 och 29 §§).

Bestämmelserna om ingripande mot ett clearingbolag bör föras över till den nya lagen. I stället för ”ska ingripa” bör bestämmelserna utformas som att Finansinspektionen ”får ingripa” vid överträdelser av den nya lagen. Det nya uttryckssättet påverkar inte Finansinspektionens förutsättningar att ingripa mot clearingbolag i förhållande till i dag. Med den föreslagna utformningen saknas skäl att särskilt reglera vilka ingripanden som kan komma i fråga innan återkallelse av tillstånd (25 kap. 5 § andra stycket LVM).

Till skillnad från promemorians förslag bör det, som *Finansinspektionen* framhåller och i enlighet med vad som gäller i dag, även vara möjligt att meddela sanktionsavgift vid ett beslut om återkallelse på grund av att ett företag har fått tillstånd genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

När det särskilt gäller Finansinspektionens möjlighet att återkalla en clearingorganisationens tillstånd får det ske om någon som ingår i styrelsen för en svensk clearingorganisation eller är verkställande direktör inte uppfyller kraven på tillräcklig insikt och erfarenhet och i övrigt är lämpliga. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör (4 § första stycket). I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det och då förordna en ersättare till dess att clearingorganisationen har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör (4 § tredje stycket).

Enligt 5 § ska Finansinspektionen återkalla tillståndet för en clearingorganisation om företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt (punkt 1), företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser (punkt 2), företaget har förklarat sig avstå från tillståndet (punkt 3), företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser (punkt 4), eller när det är fråga om svenska aktiebolag, bolagets egna kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget (punkt 5). I de fall som avses i punkterna 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av rörelsen ska ske (6 §).

Bestämmelserna om återkallelse bör i huvudsak föras över till den nya lagen. Med anledning att det föreslås ett krav på att ett clearingbolags styrelse i sin helhet ska ha tillräcklig kunskap och erfarenhet för att leda bolaget (avsnitt 8.3) bör även detta utgöra grund för återkallelse av bolagets tillstånd om kravet inte är uppfyllt. Därutöver bör Finansinspektionen återkalla ett clearingbolags tillstånd om företaget inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft. Slutligen bör Finansinspektionen återkalla tillståndet om clearingbolaget försatts i konkurs eller tvångslikvidation. Den nuvarande grunden för återkallelse om clearingbolagets eget kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget, bör inte föras över till den nya lagen.

Lagrådet anser att den föreslagna bestämmelsen om återkallelse på grund av att clearingbolaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt bör lyda ”i sin ansökan om tillstånd har lämnat falska uppgifter eller förfarit otillbörligt på något annat sätt”. Återkallelse bör emellertid kunna ske om falska uppgifter har medfört att clearingbolaget på felaktiga grunder fått tillstånd, oavsett om detta skett genom falska uppgifter i ansökan om tillstånd eller på annat otillbörligt sätt.

11.4 Överklagande

Regeringens förslag: Bestämmelserna om överklagande av beslut ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen anser att det bör finnas en bestämmelse om verkställighet i den nya lagen.

Skälen för regeringens förslag: Vissa av Finansinspektionens beslut får inte överklagas. För clearingorganisationer rör det beslut om att sammankalla styrelsen eller begära extra stämma enligt 23 kap. 11 § LVM och att förelägga någon som bedriver verksamhet att lämna uppgifter om verksamheten för att undersöka om verksamheten faller under lagens tillämpningsområde enligt 25 kap. 17 § andra stycket LVM (26 kap. 1 § första stycket LVM).

Andra beslut av Finansinspektionen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten (26 kap. 1 § andra och tredje styckena LVM).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart (26 kap. 1 § fjärde stycket LVM). Bestämmelser om när beslut får verkställas finns emellertid i 35 § förvaltningslagen. Enligt huvudregeln får ett beslut som får överklagas inom viss tid verkställas när överklagandetiden gått ut, om beslutet inte

överklagats. En myndighet får dock bl.a. verkställa ett beslut omedelbart om ett väsentligt eller enskilt intresse kräver det. Med stöd av denna bestämmelse kan Finansinspektionen således besluta att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart. Mot den bakgrunden anser regeringen, till skillnad från *Finansinspektionen*, att det inte behövs någon särreglering för inspektionen.

12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen och lagändringarna i övrigt ska träda i kraft den 1 juli 2024.

Bestämmelserna om ingripanden enligt den nya lagen ska inte gälla för överträdelser som skett före ikraftträdandet. Äldre bestämmelser om ingripande i lagen om värdepappersmarknaden ska fortfarande gälla vid överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt lagen om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet ska gälla som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt den nya lagen.

En juridisk person som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt den nya lagen, och inte redan har tillstånd enligt lagen om värdepappersmarknaden, ska få fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 31 december 2024. Om ett sådant företag före den 1 januari 2025 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, ska företaget få fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023 och att övergångsregleringen ska gälla fram till och med den 1 januari 2024.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirot och *Svenska Bankföreningen* anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till dataclearingsystemet.

Skälen för regeringens förslag: För att Finansinspektionen och clearingbolag ska kunna anpassa sig till den föreslagna ordningen bör den nya lagen och lagändringarna i övrigt bör träda i kraft först den 1 juli 2024.

I fråga om ingripanden mot överträdelser som skett före ikraftträdandet bör äldre bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden gälla. Bestämmelserna om ingripanden enligt den nya lagen bör gälla för överträdelser som sker efter ikraftträdandet.

Bankgirot är i dag det enda företaget som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet med betalningar enligt lagen om värdepappersmarknaden. Någon omprövning av gällande tillstånd med anledning av införande av den nya lagen bör inte ske. Även om ytterligare verksamhet kommer att omfattas av den utvidgade definitionen av clearingverksamhet

krävs alltså inte något nytt tillstånd. Ett företag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet som gäller vid ikraftträdandet bör därför gälla som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt den nya lagen.

Bankgirot och *Svenska Bankföreningen* anser att det är oklart hur förslaget förhåller sig till dataclearingsystemet. Dataclearingsystemet är ett masstransaktionssystem för betalningsförmedling från konto till konto för transaktioner mellan betaltjänstleverantörer. Tillgång till dataclearingsystemet förutsätter att deltagaren ingår ett avtal med Svenska Bankföreningen. Det är Bankgirot som sköter driften och förvaltningen av dataclearingsystemet. Vid tillämpning av den nya lagen får dataclearingsystemet, som togs i bruk i slutet av 1970-talet, anses bedrivas inom ramen för Bankgirots clearingverksamhet. I och med att den föreslagna övergångsregleringen innebär att Bankgirot inte behöver ansöka om nytt tillstånd för den clearingverksamhet som bedrivs i dag, såsom Bankgirosystemet, BiR och dataclearingsystemet, medför förslaget således inga förändringar för dataclearingsystemet.

Den utvidgade definitionen av clearingverksamhet kan innebära att andra företag än i dag, såsom Getswish, kan omfattas av krav på tillstånd som clearingverksamhet. En juridisk person som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag, och som inte har tillstånd enligt lagen om värdepappersmarknaden, bör få fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 31 december 2024. Om ett sådant företag före den 1 januari 2025 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, bör företaget få fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

13 Konsekvensanalys

Regeringens bedömning: Förslagen bedöms medföra ökad motståndskraft inom betalningssystemet och ha samhällsekonomiskt positiva effekter.

Förslagen kan innebära viss utökad administrativ börda för företagen men denna står i proportion till den samhällsekonomiska nyttan av förslagen.

Förslagen bedöms inte leda till ökade kostnader för Finansinspektionen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen.

Finansinspektionen anser att utvidgningen av det tillståndspliktiga området kan innebära att ytterligare företag hamnar under tillsyn, vilket medför ett utökat behov av resurser för inspektionen.

Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter

Förslagen bedöms inte få några offentligfinansiella effekter.

Både Finansinspektionen och Riksbanken använder i dag internationella standarder i arbetet med tillsyn och övervakning av clearingbolag. Eftersom de internationella standarderna inte är bindande har Finansinspektionen en begränsad möjlighet att ställa krav på att ett företag ska följa dem. Förslagen i denna proposition syftar till att förtydliga svensk rätt och uppdatera den i förhållande till internationella standarder. Genom förslagen införs bl.a. lagfästa krav på riskhantering, beredskap och informations-, it- och cybersäkerhet, vilket bedöms medföra en ökad motståndskraft i betalningssystemet. Även om de internationella standarderna redan tillämpas innebär förslagen en mer tydlig reglering för såväl företag som tillsynsmyndigheter. Förslagen innebär vidare att hela clearing- och avvecklingsprocessen faller under det tillståndspliktiga området vilket överensstämmer med vad som gäller internationellt. Sammantaget bedöms förslagen ha positiva samhällsekonomiska effekter.

Effekter för företagen

Förslagen träffar i dag ett clearingbolag, men den utökade definitionen av clearingverksamhet kan innebära att fler verksamheter omfattas av det tillståndspliktiga området och att något ytterligare företag som i dag inte omfattas av tillståndsplikt kan komma att behöva ansöka om tillstånd som clearingbolag.

För en ansökan om tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt lagen om värdepappersmarknaden tar Finansinspektionen i dag ut en avgift på 450 000–11 700 000 kronor. Finansinspektionen ska så snart det kan ske besluta vilken avgift som ska tas ut och ange uppskattad tidsåtgång. Till ansökningsavgiften kommer t.ex. kostnader för juridisk hjälp och kostnader för att ta fram det underlag som krävs för att ansöka om tillstånd. Därutöver ska ett clearingbolag också i fortsättningen med årliga avgifter finansiera Finansinspektionens verksamhet. Finansinspektionen beräknar ett sammanlagt avgiftsbelopp som sedan fördelas på de företag som ingår i samma avgiftsgrupp, vilket är börser, clearingbolag och värdepapperscentraler.

Genom förslagen anpassas kraven på clearingbolag med de internationella standarder som bolag i praktiken redan tillämpar i dag, t.ex. avseende riskhantering. Därutöver innebär förslagen t.ex. att ett clearingbolag ska ta fram planer för informations-, it- och cybersäkerhet. Detta innebär ökade administrativa kostnader för ett clearingbolag. Det är svårt att beräkna storleken på dessa.

Förslagen kommer att gynna alla företag i betalningssystemet, särskilt små företag. Detta eftersom små företag är mer beroende av att betalningar från kunder kan genomföras i tid. Också små företag inom handeln kommer att gynnas av en mer robust betalningsinfrastruktur eftersom avbrott i betalningsförmedling kan innebära förlorade försäljningsintäkter. Förslagen innebär även mindre risk för att transfereringar från det offentliga till hushåll inte kan betalas ut i rätt tid.

Finansinspektionen utövar redan i dag tillsyn över clearingbolag. Tillsynen sker enligt lagen om värdepappersmarknaden och internationella standarder. I det ingår bl.a. att pröva tillståndsansökningar, ta fram föreskrifter i den utsträckning det behövs och bedriva löpande tillsyn. Finansinspektionens verksamhet i detta avseende finansieras med dels tillsynsavgifter, som tillfaller staten (förordningen [2007:1135] om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet), dels tillståndsavgifter, som tillfaller Finansinspektionen (förordningen [2001:911] om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen). På sikt ska tillsynsavgifterna motsvara merparten av de utgifter som myndigheten redovisar mot förvaltningsanslaget och anslaget för myndighetens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter.

Förslagen syftar i allt väsentligt till att anpassa kraven på clearingverksamhet i svensk rätt till de internationella standarder som Finansinspektionen redan tillämpar vid sin tillsyn (se avsnitt 9.1–9.5, 9.7 och 9.8). Som *Finansinspektionen* anför kan den utvidgade definitionen av clearingverksamhet innebära att ytterligare företag ställs under tillsyn. Antalet företag som omfattas av Finansinspektionens tillsyn varierar över tid och den omständigheten påverkar inte i sig inspektionens resursbehov. Till det kommer, som Finansinspektionen också framför, att förslaget möjliggör en mer effektiv tillsyn från myndighetens sida.

Finansinspektionen ska godkänna uppdragsavtal som ingår av ett clearingbolag om avtalet innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten (se avsnitt 9.6). Det handlar i praktiken om ett mycket begränsat antal uppdragsavtal, för vilka Finansinspektionen kommer att ta ut en avgift för att hantera. Intäkten från avgifterna kommer att täcka de kostnader som hanteringen innebär.

Förslagen ger inte upphov till några nya måltyper eller ökad måltillströmning vid de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Effekter för jämställdheten mellan män och kvinnor och för klimatet

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten eller miljön.

Överensstämmelse med unionsrätten

Regleringen av clearingbolag är nationell lagstiftning och förslagen kommer inte i konflikt med unionsrätten.

14 Författningskommentar

14.1 Förslaget till lag om clearing och avveckling av betalningar

Den nya lagen innehåller bestämmelser om clearing och avveckling av betalningar. Den nuvarande regleringen av clearing och avveckling av betalningar finns i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM).

Den nya lagen hänvisar i viss utsträckning till bestämmelser i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). Det är den centrala rörelselagstiftningen för banker och kreditmarknadsföretag (kreditinstitut), dvs. clearingdeltagare.

I den nya lagen finns

- allmänna bestämmelser i 1 kap.,
- bestämmelser om krav på tillstånd för clearingverksamhet i 2 kap.,
- bestämmelser om ett clearingbolags verksamhet i 3 kap.,
- bestämmelser om förhållandet mellan ett clearingbolag och clearingdeltagare i 4 kap.,
- bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över ett clearingbolag och ägarprövning i 5 kap.,
- bestämmelser om ingripanden mot ett clearingbolag i 6 kap., och
- bestämmelser om normgivningsbemyndiganden i 7 kap.

Bestämmelserna gäller svenska clearingbolag och, i vissa delar, svenska filialer till utländska clearingbolag (1 kap. 1 och 2 §§).

1 kap.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagares räkning utföra

1. clearing genom att begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller upprätta slutliga positioner inför avveckling, eller
2. avveckling av betalningar genom överföring.

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 7, 8.1 och 10.

Enligt *första stycket* gäller lagen clearingbolag, dvs. svenska aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet. Till skillnad från vad som gäller i dag kan enbart aktiebolag utgöra clearingbolag, dvs. det är inte längre möjligt för ekonomiska föreningar att bedriva clearingverksamhet. Av 2 § följer att lagen också gäller för svenska filialer till utländska clearingbolag. Det innebär att det är clearingverksamhet som bedrivs i Sverige som omfattas av lagen. Förutsättningarna för tillstånd för svenska aktiebolag och svenska filialer till utländska clearingbolag som i hemlandet bedriver clearingverksamhet som står under tillsyn finns i 2 kap. 3 §.

I förhållande till den nuvarande definitionen av clearingverksamhet (1 kap. 4 c § LVM) innebär den nya definitionen i *andra stycket* att hela clearing- och avvecklingsprocessen omfattas. När det gäller clearing av betalningar (*punkt 1*) omfattas hela clearingprocessen inför avveckling av en betalning. Med att för clearingdeltagares räkning begära överföring av en betalning avses en instruktion om att genomföra betalningen. Att skicka ut information om en betalning, såsom en e-faktura, omfattas inte av definitionen. Med att för clearingdeltagares räkning stämma av betalningar avses verifiering och matchning av betalningar. Med att för clearingdeltagares räkning bekräfta betalningar avses att skicka bekräftelser av att

betalningen har skett. Att för clearingdeltagares räkning göra avräkning av betalningar, dvs. sammanställning och kvittning (nettning) av ett stort antal betalningar (traditionella betalningar), motsvarar den nuvarande definitionen i 1 kap. 4 c § 1 LVM. Med att för clearingdeltagares räkning upprätta slutliga positioner inför avveckling avses att skicka instruktioner till ett avvecklingssystem enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden (avvecklingslagen). Det är tillräckligt att något av leden utförs för att verksamheten ska omfattas. När det gäller avveckling av betalningar (*punkt 2*), som motsvarar den nuvarande definitionen i 1 kap. 4 c § 3 LVM, omfattas överföringen av en betalning.

Den nya definitionen av clearingverksamhet innebär sammanfattningsvis att det tillståndspliktiga området utvidgas.

Tredje stycket, som delvis motsvarar 1 kap. 4 b § LVM, definierar clearingdeltagare som den som får delta i ett clearing- eller avvecklings-system enligt 8 § avvecklingslagen. I praktiken kommer framför allt banker att vara clearingdeltagare i clearingverksamhet.

Paragrafen omfattar inte clearing eller avveckling av värdepapper. Värdepapperscentralers och centrala motparters clearing och avveckling av värdepapper och betalningar som har samband med sådana transaktioner regleras i direkt tillämplig unionsrätt.

Om ett clearingbolag bedriver clearingverksamhet genom en uppdragstagare, anses den verksamheten bedrivas inom ramen för clearingbolagets clearingverksamhet (3 kap. 6 §).

2 § Lagen gäller också för filialer till utländska clearingbolag. Det som sägs om clearingbolag och aktiebolag ska då avse filialer till utländska clearingbolag.

För filialer till utländska clearingbolag gäller dock inte de bestämmelser som rör bolagsordning, styrelse eller styrelseledamöter i 2 kap. 3 § 1, 4 och 5, 5 kap. 1 § 3 och 6 kap. 1 och 3 §§. För sådana filialer gäller inte heller 2 kap. 3 § 3 och 4–8 §§, 3 kap. 7 § och 5 kap. 6 och 8 §§.

Paragrafen, som delvis motsvarar 1 kap. 2 §, 19 kap. 12 §, 23 kap. 1 § tredje stycket och 25 kap. 16 § LVM, innehåller bestämmelser om filialer till utländska clearingbolag. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Grundläggande bestämmelser för filialer till utländska företag finns i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. I den ställs t.ex. krav på verkställande direktör, bokföring, revision, registrering och avregistrering (8–21 b §§).

Första stycket innebär att lagen också gäller för en svensk filial till ett utländskt clearingbolag, dvs. en sådan utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag och som i hemlandet bedriver clearingverksamhet och där står under tillsyn eller övervakning.

En filial är inte en egen juridisk person. I det ligger t.ex. att en filial inte har någon styrelse eller bolagsordning. De bestämmelser i lagen som gäller för aktiebolag som associationsform – t.ex. styrelse och bolagsordning – gäller därför enligt *andra stycket* inte för filialer till utländska clearingbolag.

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller ekonomiska eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Paragrafen, som i huvudsak utformas enligt *Lagrådets* förslag och som motsvarar 1 kap. 11 § LVM, innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Tystnadsplikten i paragrafen omfattar arbetstagare, t.ex. verkställande direktör, och uppdragstagare, t.ex. styrelseledamöter. Tystnadsplikten är straffsanktionerad (20 kap. 3 § brottsbalken).

Första stycket gäller skydd för enskildas affärs- eller driftförhållanden, ekonomiska eller personliga förhållanden, t.ex. clearingdeltagare eller dess kunder. Den som lämnar ut uppgifter på grund av skyldigheter enligt lag bör inte anses handla obehörigt. Uppgifter kan t.ex. behörigen lämnas till undersökningsledare vid förundersökningar eller åklagare i ärenden om rättslig hjälp i brottmål (4 §).

Andra stycket gäller skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. I det allmänna verksamhet tillämpas 30 kap. 4 b § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Paragrafen, som motsvarar 1 kap. 12 § LVM, innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Uppgiftsskyldigheten gäller mot en undersökningsledare eller åklagare som begär ut uppgifter. Uppgiftsskyldigheten i paragrafen har företräde framför tystnadsplikten i 3 §.

Av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen följer att regeringen får meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas (verkställighetsföreskrifter).

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Paragrafen, som motsvarar 1 kap. 13 § LVM, innehåller bestämmelser om meddelandeförbud. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Paragrafen innebär att undersökningsledare eller åklagare, vid tillämpningen av 4 §, får besluta om meddelandeförbud. Meddelandeförbud kan omfatta ett clearingbolag samt dess arbetstagare, t.ex. verkställande direktör, och uppdragstagare, t.ex. styrelseledamöter. Meddelandeförbud är straffsanktionerat (6 §).

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

Paragrafen, som motsvarar 1 kap. 14 § LVM, innehåller bestämmelser om ansvar. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Paragrafen innebär att ett meddelandeförbud enligt 5 § är straffsanktionerat. Straffansvar kan enbart komma i fråga för fysiska personer, t.ex. arbetstagare och uppdragstagare.

2 kap.

1 § För att ett aktiebolag ska få bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Paragrafen, som delvis motsvarar 19 kap. 1 § LVM, innehåller bestämmelser om tillståndsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Paragrafen innebär att clearingverksamhet omfattas av tillståndsplikt. För att få tillstånd krävs att det är fråga om ett svenskt aktiebolag (1 kap. 1 §) eller en svensk filial till ett utländskt clearingbolag (1 kap. 2 §).

2 § Tillstånd behövs inte för

1. Sveriges riksbank,
2. banker, eller
3. verksamhet som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från tillståndsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Sveriges riksbank (Riksbanken), som är en förvaltningsmyndighet under riksdagen, tillhandahåller system för avveckling av betalningar och får medverka i andra avvecklings-, betalnings- och clearingsystem (3 kap. 2 och 5 §§ lagen [2022:1568] om Sveriges riksbank). *Punkt 1*, som motsvarar 19 kap. 2 § 1 LVM, klargör att Riksbanken undantas från lagens tillämpningsområde.

Banker är företag som har tillstånd att bedriva bankrörelse, dvs. rörelse i vilken det ingår betalningsförmedling via generella betalsystem och mottagande av medel som efter uppsägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst 30 dagar. Med generella betalsystem avses system för förmedling av betalningar från ett stort antal från varandra fristående betalare avsett att nå ett stort antal från varandra fristående slutliga betalningsmottagare (1 kap. 3 § LBF). *Punkt 2*, som motsvarar 19 kap. 2 § 3 LVM, innebär att banker undantas från tillståndsplikt. Om en bank avser att bedriva clearingverksamhet, behöver banken därför inte ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 1 §.

Punkt 3, som delvis motsvarar 19 kap. 2 § 2 LVM, innebär att verksamhet som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen) undantas från tillståndsplikt. Med betaltjänster avses detsamma som i 1 kap. 2 § betaltjänstlagen. Om ett företag som tillhandahåller betaltjänster avser att bedriva clearingverksamhet, behöver företaget ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 1 §.

3 § Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,
2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar,
3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,
4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,
5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och
6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

Paragrafen som utformas enligt *Lagrådets* förslag, innehåller bestämmelser om förutsättningar för tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Punkt 1, som motsvarar 19 kap. 3 § 1 LVM, innebär krav på att bolagsordningen ska stämma överens med denna lag och andra författningar. Grundläggande bestämmelser om bolagsordningens innehåll finns i 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL. För godkännande krävs att bolagsordningen stämmer överens med denna lag eller någon annan författning som reglerar verksamheten.

Punkt 2, som motsvarar 19 kap. 3 § 2 LVM, innebär att det ska finnas skäl att anta att verksamheten kommer att bedrivas i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten, t.ex. föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Punkt 3, som motsvarar 19 kap. 3 § 3 LVM, innehåller krav på att den som har eller kan förväntas komma få ett kvalificerat innehav i bolaget ska vara lämplig att utöva väsentligt inflytande över ledningen av bolaget. Vad som utgör ett kvalificerat innehav framgår av 1 kap. 5 § 15 och 5 a § LBF. I 4 § och 5 kap. 8 § finns ytterligare bestämmelser om ägarprövning.

Punkt 4, som motsvarar 19 kap. 3 § 4 LVM, innehåller ett allmänt lämplighetskrav på styrelseledamöter och verkställande direktör. Detta krav gäller även för styrelseledamöters suppleanter och ställföreträdaren till den verkställande direktören. Grundläggande bestämmelser för styrelseledamöter och verkställande direktör finns i 8 kap. ABL. En styrelseledamot eller verkställande direktör får t.ex. inte vara försatt i konkurs, vara underårig eller föremål för näringsförbud eller förvaltarekap (11 och 31 §§).

Punkt 5, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär krav på att styrelsen i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter att leda bolaget. Bestämmelsen, som utformas med förebild av 3 kap. 2 § LBF, innebär att styrelsen bör bestå av en lämplig blandning av personer med tekniska färdigheter och kunskap och erfarenhet av clearingverksamhet och finansmarknaden.

Punkt 6, som motsvarar 19 kap. 3 § 5 LVM, innebär att bolaget även i övrigt ska uppfylla lagens krav för att få tillstånd.

I 7 kap. 1 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd.

När ett clearingbolag har fått tillstånd att driva clearingverksamhet ska förutsättningarna för tillstånd vara uppfyllda fortlöpande. Om ett clearingbolag under verksamhetens gång inte uppfyller förutsättningarna kan Finansinspektionen ingripa enligt 6 kap.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar, eller
2. innehavet har samband med eller kan öka risken för
 - a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller
 - b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Paragrafen, som motsvarar 19 kap. 4 § LVM, innehåller bestämmelser om ägarprövning. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som ska beaktas vid bedömningen av en ägares lämplighet. Vid bedömningen av innehavarens anseende ska det t.ex. beaktas om det föreligger välgrundade tvivel avseende innehavarens integritet och yrkeskompetens till följd av tidigare affärsbeteende samt om förvärvaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Vid bedömningen av innehavarens kapitalstyrka ska prövningen främst avse innehavarens förmåga att finansiera köpet och, i tillämpliga fall, att upprätthålla eller verka för en finansiellt sund struktur i det företag som förvärvet gäller (jfr prop. 2008/09:155 s. 132 f.). Därutöver ska det även beaktas om innehavaren kommer motverka att verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag eller andra författningar som reglerar verksamheten eller om innehavet kan öka risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism. *Punkt 2 b* omfattar finansieringsbrott och försök till sådant brott men bara när finansieringen gäller terroristbrott.

5 § Frågan om godkännande av bolagsordning ska prövas i samband med prövning av om aktiebolaget ska få tillstånd att bedriva clearingverksamhet.

Ett clearingbolag som har beslutat att ändra sin bolagsordning ska ansöka om godkännande av ändringen. Ändringen ska godkännas om den inte strider mot denna lag eller någon annan författning. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Paragrafen, som delvis utformas enligt *Lagrådets* förslag, innehåller bestämmelser om godkännande av bolagsordning. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Första stycket, som motsvarar 19 kap. 5 § LVM, innebär att Finansinspektionen ska godkänna aktiebolagets bolagsordning i samband med att aktiebolaget får tillstånd (3 § 1).

Andra stycket, som motsvarar 19 kap. 6 § LVM, innebär att även ändringar i bolagsordningen efter det att bolaget har fått tillstånd ska godkännas, om de inte strider mot denna lag eller andra författningar som reglerar verksamheten.

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,
2. en verkställande direktör, och
3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

Paragrafen innehåller bestämmelser om organisation. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Punkt 1, som motsvarar 19 kap. 7 § första meningen LVM, innebär att styrelsen i ett clearingbolag, till skillnad från vad som gäller för aktiebolag i allmänhet enligt 8 kap. 1 § ABL, ska bestå av minst tre ledamöter.

Enligt *punkt 2*, som motsvarar 19 kap. 7 § andra meningen LVM, ska ett clearingbolag ha en verkställande direktör.

Ett privat aktiebolag kan i bolagsordningen ange att bolaget inte ska ha någon revisor (9 kap. 1 § ABL). Enligt *punkt 3* och *andra stycket*, som motsvarar 19 kap. 7 b § LVM, ska ett clearingbolag dock ha minst en revisor. Bara den som är auktoriserad eller godkänd revisor får vara revisor. Minst en stämmoutsedd revisor måste vara auktoriserad. Kraven för auktorisation och godkännande framgår av revisorslagen (2001:883).

Att en filial till ett utländskt clearingbolag ska ha en verkställande direktör och minst en revisor som den verkställande direktören utser följer av 8 och 12 §§ lagen om utländska filialer m.m. Revisorn ska ha den kompetens som gäller för en revisor i ett svenskt clearingbolag (12 § samma lag).

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag gäller skyldigheterna enligt 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551). Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Paragrafen, som i huvudsak utformas enligt *Lagrådets* förslag och som motsvarar 19 kap. 7 a § LVM, innehåller bestämmelser om arbetsordning och instruktioner om arbetsfördelningen mellan bolagsorganen. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Paragrafen innebär att styrelsen årligen ska fastställa en skriftlig arbetsordning för sitt arbete. I arbetsordningen ska det anges hur arbetet ska fördelas mellan styrelsens ledamöter, hur ofta styrelsen ska sammanträda och i vilken utsträckning suppleanterna ska delta i styrelsens arbete och kallas till dess sammanträden (8 kap. 46 a § ABL). Vidare ska styrelsen i skriftliga instruktioner ange arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören och de andra organ som styrelsen inrättar (8 kap. 46 b § ABL). Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör sina skyldigheter.

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

Paragrafen, som delvis motsvarar 19 kap. 10 § LVM, innehåller bestämmelser om ansökan om tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Paragrafen innebär att tillståndsansökan får göras innan aktiebolaget har registrerats. Ett aktiebolag ska registreras i aktiebolagsregistret inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande. Om ett clearingbolag ansökt om tillstånd för clearingverksamhet inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande, ska tidsfristen för registrering räknas från tillståndsbeslutet.

9 § En ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av den planerade verksamheten.

Paragrafen, som motsvarar 19 kap. 11 § LVM, innehåller bestämmelser om beskrivning av verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Paragrafen innebär att en ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av den planerade verksamheten, t.ex. organisation, regler för deltagande i verksamheten, riskhantering, kapital, informations-, it- och cybersäkerhet, interna riktlinjer och instruktioner samt uppdragsavtal.

3 kap.

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. Principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet ska tillämpas.

Paragrafen, som i huvudsak utformas enligt *Lagrådets* förslag, innehåller bestämmelser om krav på sundhet, ändamålsenliga regler, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Första stycket, som delvis motsvarar 20 kap. 1 § första stycket LVM, ger uttryck för det allmänna sundhetskravet. Bestämmelsen är utformad efter förebild av 6 kap. 4 § LBF, och någon skillnad i sak är inte avsedd (jfr prop. 2006/07:115 s. 624 f.). Det allmänna sundhetskravet innebär, i likhet med i dag, att ett clearingbolag ska bedriva sin verksamhet hederligt, rättvist och professionellt och så att allmänhetens förtroende upprätthålls.

Andra stycket, som motsvarar 20 kap. 1 § andra stycket och 2 § LVM, innebär att ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. I det ligger att clearingverksamheten ska bedrivas under förhållanden som stämmer överens med denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten samt med god sed för clearingverksamhet. Clearingdeltagarna ska få ta del av reglerna och eventuella förändringar av dem så att det finns möjlighet till anpassning.

I clearingverksamheten ska principerna om fritt tillträde och neutralitet tillämpas. Principen om fritt tillträde innebär att var och en som uppfyller de krav som ställs i lagen och av clearingbolaget får delta i clearingverksamheten. Principen om neutralitet innebär t.ex. att clearingbolagets villkor för deltagande i clearingverksamheten ska tillämpas på ett lik-

formigt sätt för alla clearingdeltagare. Principen om proportionalitet, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär t.ex. att ett clearingbolag inte får hindra tillträde till verksamheten i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att skydda mot risker i verksamheten och för att skydda verksamhetens finansiella och operativa stabilitet.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter avseende kravet på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet.

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. I det ingår att säkerställa clearingverksamhetens operativa stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa att driftssäkerheten är tillfredsställande.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innehåller bestämmelser om riskhantering. Den är utformad efter förebild av 6 kap. 2 § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Första stycket innebär att det ställs krav på ett clearingbolag att ha effektiva metoder för att identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som bolaget kan bli exponerat för. Därutöver ställs krav på att bolaget ska ha en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen ska bl.a. syfta till att säkerställa den operativa stabiliteten i clearing- eller avvecklingssystemet.

I andra stycket anges de risker som ett clearingbolag särskilt ska beakta. Det rör sig i huvudsak om operativa risker och affärsrisker, men även investerings-, kredit- och likviditetsrisker kan behöva beaktas särskilt. Med operativa risker avses brister i informationssystem eller interna processer, mänskliga fel, bristande ledning eller driftsavbrott orsakade av externa händelser eller utkontraktering som kan medföra nedsättning, försämring eller avbrott av tillhandahållna tjänster. Operativa risker kan också orsakas av bedrägerier och dataintrång. Med affärsrisker avses risken för försämring av den ekonomiska ställningen till följd av minskade intäkter eller ökade kostnader så att kostnaderna överstiger intäkterna och förlusten måste täckas av det egna kapitalet.

Clearingbolaget ska säkerställa en tillfredsställande driftssäkerhet. I detta ingår att bolaget ska ha kapacitet att kunna hantera ökande betalningsvolymerna i clearing- eller avvecklingssystemet vid operativ eller finansiell stress. Ett exempel på operativ stress är att det uppstår ökade betalningsvolymerna avseende ett visst betalningssätt till följd av störningar eller avbrott i andra betalningssätt. Ett exempel på finansiell stress är att det finansiella systemet är ansträngt på grund av instabilitet i det finansiella systemet.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om riskhantering.

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innehåller bestämmelser om beredskapsplanering. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Enligt *första stycket* ska clearingbolaget identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott. Med kritisk verksamhet avses detsamma som i 2 kap. 1 § lagen (2015:1016) om resolution, dvs. en tjänst eller en transaktion som, om den upphörde, sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet. I kravet ligger bl.a. att bolaget normalt bör ha ett s.k. alternativt driftställe, t.ex. servrar som kan tas i bruk om det ordinarie driftstället slås ut eller inte längre är tillgängligt. Med uttrycket inom kort avses för närvarande cirka två timmar i enlighet med vad som gäller internationellt, men tidskravet kan behöva anpassas till nya förhållanden och orsaken till avbrottet.

Enligt *andra stycket* ska ett clearingbolag ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. En beredskapsplan bör beskriva de åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att hantera allvarliga och omfattande avbrott, störningar eller kriser. En kontinuitetsplan bör beskriva hur clearingverksamheten ska återupptas i händelse av ett avbrott eller upprätthållas vid en verksamhetsstörning. I kraven ligger att ett clearingbolag bör tillhandahålla den utbildning och genomföra de övningar för arbetstagare och uppdragstagare som behövs. Planerna bör ses över och utvärderas regelbundet.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om beredskap.

4 § Ett clearingbolag ska ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Paragrafen, som delvis utformas enligt *Lagrådets* förslag och som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innehåller bestämmelser om informations-, it- och cybersäkerhet. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

I paragrafen ställs krav på att ett clearingbolag ska ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet som identifierar, bedömer och hanterar risker, hot och sårbarheter.

Med informationssäkerhet avses verksamhet som skyddar konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet hos information, t.ex. personuppgifter. Med it-säkerhet avses verksamhet som skyddar it-system och maskin- och programvara. Med cybersäkerhet avses verksamhet som skyddar clearing- eller avvecklingssystemet och clearingdeltagarna mot cyberhot. Planerna bör syfta till att säkerställa fullgod behörighetshandling till datasystemen, incidenthantering, hantering och kvalitetssäkring av it- och systemförändringar och ett fullgott cyberskydd.

Planerna bör ses över och utvärderas regelbundet, i vart fall minst en gång om året.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om informations-, it- och cybersäkerhet.

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Paragrafen, som delvis motsvarar 19 kap. 8 och 9 §§ LVM, innehåller bestämmelser om krav på kapital. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

I paragrafen ställs krav på att ett clearingbolag genom eget kapital ska täcka verksamhetens risker och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår. Med risker avses detsamma som i 2 §, t.ex. operativa risker och affärsrisker.

Kapitalkravet är ett uttryck för att clearingbolaget bör ha likvida nettotillgångar som finansieras med eget kapital i syfte att kunna fortsätta den löpande verksamheten (going concern) även om förluster uppstår. Kapitalkravet bör bestämmas utifrån clearingbolagets riskprofil. Vidare bör kapitalkravet beakta olika riskscenarier och hur clearingbolaget kan påverkas av extraordinära engångsförluster. Hur stort kapitalet måste vara är beroende av verksamhetens omfattning, bolagets återhämtningsförmåga och hur verksamheten har organiserats, t.ex. i vilken utsträckning utkontraktering sker.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kapital.

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,
2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och
3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Om ett uppdragsavtal innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten, krävs Finansinspektionens godkännande.

Paragrafen, som i huvudsak utformas efter synpunkter från *Lagrådet* och som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innehåller bestämmelser om uppdragsavtal. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

I *första stycket* regleras förutsättningarna för utkontraktering av uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten till en uppdragstagare. Uppdragsavtal avseende verksamhet som saknar koppling till clearingverksamhet omfattas inte av bestämmelsen. Även vid utkontraktering ansvarar clearingbolaget för att verksamheten bedrivs under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, dvs. samma krav gäller som om verksamheten bedrivits i egen regi. Clearingbolaget måste också säkerställa att kvaliteten på dess interna styrning och kontroll inte försämras genom uppdraget och att Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn över bolaget inte påverkas. Kraven innebär vidare att clearingbolaget bör kunna följa upp och bedöma att de tillhandahållna tjänsterna uppfyller avtalets krav och

kunna övervaka den utkontrakterade verksamheten och riskerna kopplade till denna.

Om Finansinspektionen skulle upptäcka att ett uppdrag hindrar en effektiv tillsyn eller strider mot någon annan bestämmelse i lagen, kan inspektionen ingripa med stöd av 6 kap. 1 § och förelägga bolaget att vidta de åtgärder som behövs för att komma till rätta med bristerna. Finansinspektionen har också enligt 5 kap. 3 § möjlighet att göra platsbesök om det behövs för tillsynen av clearingbolaget.

Enligt *andra stycket* krävs Finansinspektionens godkännande av ett uppdragsavtal som innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten, vilket även kan innefatta ändringar av ett uppdragsavtal. För att ändringar av ett redan ingånget uppdragsavtal ska omfattas av kravet om godkännande krävs att det rör sig om mer omfattande förändringar. Väsentlighetskravet innebär att det enbart är uppdragsavtal med direkt koppling till clearingverksamheten som omfattas av bestämmelsen.

För att ett godkännande ska kunna lämnas krävs att kraven enligt första stycket är uppfyllda. Prövningen kan skilja sig åt beroende på om utkontraktering sker inom EES eller till tredjeländ. Om ett uppdragsavtal inte godkänns, får clearingverksamheten inte utkontrakteras. Denna näringsrättsliga bestämmelse reglerar däremot inte det civilrättsliga förhållandet mellan avtalsparterna.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om uppdragsavtal.

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven i 1–6 §§ uppfylls och ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Paragrafen, som i huvudsak utformas enligt *Lagrådets* förslag och som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innehåller bestämmelser om styrning. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Av aktiebolagslagen framgår att styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter samt att den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar (8 kap. 4 och 29 §§). Enligt paragrafen, som innebär ett förtydligande i förhållande till aktiebolagslagens reglering, är styrelsen ansvarig för att kraven på verksamheten i 1–6 §§ uppfylls. Styrelsen ansvarar även för att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs. Bestämmelsen innebär att ett clearingbolag ska ha regler som tydliggör roll- och ansvarsfördelning inom organisationen och formerna för intern uppföljning och rapportering.

Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet för att försäkra sig om att de är ändamålsenligt utformade. Utvärderingen bör ske minst årligen, men frekvensen kan variera beroende på vilket del av verksamheten det gäller. I det ligger att styrelsen ska bedöma effektiviteten i organisationsstrukturen och vid behov korrigera sina rutiner, åtgärder och metoder. Det handlar bl.a. om riktlinjer och instruktioner om riskhantering och fördelning av ansvar och skyldigheter som klargör beslutsgången vid kriser och om säkerställande av interna kontrollfunktioners oberoende och resurser.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om styrning. Prop. 2023/24:8

8 § Ett clearingbolag får utöver clearingverksamhet bara bedriva verksamhet som har nära samband med clearingverksamheten.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

Paragrafen, som delvis utformas enligt *Lagrådets* förslag och som motsvarar 20 kap. 7 § första och tredje styckena LVM, innehåller bestämmelser om sidoverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Första stycket innebär att clearingbolag får bedriva verksamhet som inte utgör clearingverksamhet men som har nära samband med clearingverksamhet, t.ex. tillhandahållande av information om betalningsuppgifter såsom e-fakturor. Det är emellertid inte möjligt att ange exakt vilka verksamheter som kan komma i fråga. Behovet av sådan sidoverksamhet kan skifta med hänsyn till clearingbolagets organisation men också till den tekniska och allmänna utvecklingen. Det får ankomma på Finansinspektionen att vid tillståndsprövningen eller den löpande tillsynen bedöma vilka verksamheter som är lämpliga, t.ex. mot bakgrund av sundhetskravet i 1 §.

Andra stycket innebär att Finansinspektionens godkännande krävs för att ett clearingbolag ska få bedriva annan verksamhet än som avses i första stycket, dvs. verksamhet som är väsensskild från clearingverksamheten. Kravet på särskilda skäl är ett uttryck för att det bara i undantagsfall kan komma i fråga att godkänna sådan sidoverksamhet. Huruvida det finns särskilda skäl för att ett clearingbolag ska få bedriva viss sidoverksamhet får Finansinspektionen avgöra från fall till fall, t.ex. mot bakgrund av sundhetskravet.

9 § Ett clearingbolags förvärv av egendom som motsvarar mer än 25 procent av det egna kapitalet kräver Finansinspektionens godkännande. Förvärvet ska godkännas, om förvärvet inte strider mot denna lag eller någon annan författning.

Paragrafen, som delvis utformas efter synpunkter från *Lagrådet* och som motsvarar 20 kap. 6 § LVM, innehåller bestämmelser om förvärv av egendom. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Paragrafen innebär att ett clearingbolag måste få godkännande från Finansinspektionen före förvärv av egendom som motsvarar mer än 25 procent av det egna kapitalet. Bestämmelser om kapital finns i 5 §. Finansinspektionen ska lämna godkännande, om förvärvet inte strider mot denna lag eller någon annan författning som reglerar verksamheten.

4 kap.

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagaren ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på clearingdeltagare. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Vem som får vara clearingdeltagare i ett clearing- och avvecklings-system framgår av 8 § avvecklingslagen (1 kap. 1 §).

Enligt *första stycket*, som delvis motsvarar 21 kap. 2 § LVM, får en clearingdeltagare delta både för egen och annans räkning. Det innebär att alla som kan delta i ett clearing- eller avvecklingssystem för egen räkning också kan agera som ombud för andra företag.

Andra stycket, som delvis motsvarar 21 kap. 1 § LVM, innebär att det är clearingbolaget som bestämmer vilka krav som ska gälla för att delta i clearingverksamheten. Det kan t.ex. röra sig om att clearingdeltagarna ska uppfylla tekniska krav för att kunna ansluta sig till ett clearing- eller avvecklingssystem, riskhanteringskrav eller organisatoriska krav. Kraven ska finnas i de regler för hur clearingverksamheten ska gå till som clearingbolaget ska ta fram. Principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet ska också tillämpas (3 kap. 1 § andra stycket).

2 § En clearingdeltagare ska lämna de uppgifter som clearingbolaget begär för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag eller någon annan författning.

Paragrafen, som motsvarar 21 kap. 3 § LVM, innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Paragrafen innebär att en clearingdeltagare är uppgiftsskyldig i förhållande till clearingbolaget och ska lämna de uppgifter som clearingbolaget begär.

3 § Ett clearingbolag får utesluta en clearingdeltagare som inte uppfyller kraven i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § från clearingverksamheten.

Paragrafen, som motsvarar 21 kap. 4 § första stycket LVM, innehåller bestämmelser om uteslutning av clearingdeltagare. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Paragrafen innebär att ett clearingbolag får utesluta en clearingdeltagare från clearingverksamheten, om deltagaren inte längre uppfyller clearingbolagets krav för att få delta i clearingverksamheten eller uppgiftsskyldigheten i förhållande till clearingbolaget. Det är clearingbolaget som avgör de närmare formerna för uteslutningen.

5 kap.

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och
4. clearingbolagets interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn och dess omfattning. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Det är Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet på finansmarknadsområdet. Enligt *första stycket*, som motsvarar 23 kap. 1 § första stycket LVM, har Finansinspektionen också tillsyn över clearingbolag.

Andra stycket, som motsvarar 23 kap. 1 § andra och tredje styckena LVM, reglerar tillsynens omfattning. *Punkt 4* tar bl.a. sikte på sådana interna riktlinjer och instruktioner som styrelsen ska ta fram enligt 3 kap. 7 §.

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär för sin tillsyn.

Paragrafen, som delvis motsvarar 23 kap. 2 § LVM, innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet för clearingbolag och dess uppdragstagare. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Enligt paragrafen ska ett clearingbolag lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär. I förhållande till i dag ska också en uppdragstagare lämna de uppgifter som Finansinspektionen behöver i sin tillsyn över clearingbolaget.

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Paragrafen, som delvis motsvarar 23 kap. 4 § LVM, innehåller bestämmelser om platsbesök. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Paragrafen innebär att Finansinspektionen får genomföra ett platsbesök hos ett clearingbolag, om det behövs för tillsynen av bolaget. Till skillnad från i dag får Finansinspektionen också genomföra ett platsbesök hos en uppdragstagare, om det behövs för tillsynen över clearingbolaget. Rätten till platsbesök innebär att Finansinspektionen bereds tillträde till verksamhetslokalerna.

4 § Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innehåller bestämmelser om samarbete och utbyte av information. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Av paragrafen framgår att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingbolag, dvs. utländska myndigheter på finansmarknadsområdet och centralbanker. När det gäller t.ex. Danmark innebär det att Finansinspektionen ska samarbeta med och utbyta information med Finanstilsynet och Danmarks Nationalbank.

Beträffande Finansinspektionens möjligheter att lämna ut information gäller följande. Den information som avses i paragrafen kan omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § OSL. Paragrafen är emellertid sekretessbrytande och ger Finansinspektionen möjlighet att lämna ut information till utländska tillsynsmyndigheter (8 kap. 3 § OSL).

För att Finansinspektionen ska kunna ta emot information och behålla eventuell sekretess krävs att Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, ingår ett avtal med en utländsk tillsynsmyndighet (10 kap.

2 § regeringsformen, 30 kap. 7 § OSL och 8 § offentlighets- och sekretessförordningen [2009:641]). Finansinspektionen har på andra områden, med stöd av regeringens bemyndigande, ingått samarbetsavtal med såväl tillsynsmyndigheter i andra länder inom EES som tillsynsmyndigheter i tredjeländ. Avtalen innehåller regelmässigt bestämmelser om sekretess för uppgifter som utbyts mellan tillsynsmyndigheterna (prop. 2010/11:17 s. 15 f.).

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla sådant förordnande och utse en ny revisor.

En förordnad revisor har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Paragrafen, som motsvarar 23 kap. 7 § LVM, innehåller bestämmelser om revision. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Ett clearingbolag ska ha minst en revisor (2 kap. 6 §). *Första stycket* innebär att Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att – vid sidan av den eller de revisorer som clearingbolaget förordnar – delta i revisionen av ett clearingbolag. Behovet av ett förordnande får göras mot bakgrund av de grundläggande bestämmelserna om verksamheten i 3 kap. (jfr prop. 2002/03:139 s. 546).

Andra stycket innebär att en förordnad revisor har rätt till det skäliga arvode som Finansinspektionen bestämmer.

6 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat, och
3. delta i överläggningar.

Paragrafen, som motsvarar 23 kap. 11 § LVM, innehåller bestämmelser om sammankallande av styrelse eller bolagsstämma. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Grundläggande bestämmelser om bolagsstämma och ledning finns i aktiebolagslagen.

Styrelsen ansvarar för clearingbolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsens ordförande ska se till att sammanträden hålls när det behövs och styrelsen ska alltid sammankallas om en styrelseledamot eller den verkställande direktören begär det (8 kap. 4 och 18 §§ ABL).

Första stycket innebär att också Finansinspektionen får sammankalla styrelsen. Detta får ske bara om det är nödvändigt (jfr prop. 2002/03:139 s. 547).

Vid bolagsstämman – ordinarie bolagsstämma, extra bolagsstämma och fortsatt bolagsstämma – utövar aktieägare sin rätt. Om styrelsen anser att det finns skäl att hålla bolagsstämma före nästa ordinarie bolagsstämma, ska den kalla till extra bolagsstämma. Styrelsen ska även kalla till extra

bolagsstämma, om revisorn eller minoriteten av ägarna begär det (7 kap. 1 och 13 §§ ABL).

Andra stycket innebär att också Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Enligt *tredje stycket* får Finansinspektionen närvara vid ordinarie bolagsstämma, extra bolagsstämma och fortsatt bolagsstämma (*punkt 1*) och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat (*punkt 2*). Finansinspektionen får delta i överläggningarna vid bolagsstämmor och sammanträden, t.ex. yttra sig (*punkt 3*).

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Paragrafen, som motsvarar 23 kap. 12 § LVM, innehåller bestämmelser om avgifter till Finansinspektionen. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Första stycket innehåller bestämmelser om Finansinspektionen tillsynsavgifter. Bestämmelser om sådana avgifter finns i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Också Statistiska centralbyråns ansvar för databasen för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna finansieras genom avgifter. Databasen innehåller uppgifter för Riksbankens övervakning av och Finansinspektionens tillsyn över finansmarknaderna för vissa ändamål.

Andra stycket innehåller bestämmelser om Finansinspektionens ansökningsavgifter. Bestämmelser om sådana avgifter finns i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

I 7 kap. 1 § 4 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser som avses i paragrafen.

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Paragrafen, som motsvarar 24 kap. 1 och 3–10 §§ LVM, innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen ska göra en lämplighetsprövning av ett clearingbolags ägare. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. LBF innebär i korthet att det krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärv av aktier eller andelar i ett clearingbolag som innebär att det sammanlagda innehavet utgör ett kvalificerat innehav (1 §). Tillstånd ska ges bara om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av clearingbolaget och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt (2 §). Finansinspektionen har 60 dagar på sig att fatta beslut om tillstånd (2 b §). Om ett kvalificerat innehav avyttras ska Finansinspektionen underrättas (3 §). Ett clearingbolag ska anmäla till Finansinspektionen att

aktier i bolaget har förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 3 § samt namnen på de ägare som har ett kvalificerat innehav av aktier (4 §). En juridisk person med ett kvalificerat innehav av aktier ska till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning (5 §). Finansinspektionen får under vissa omständigheter besluta att den som har ett kvalificerat innehav av aktier inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat (6 §). Finansinspektionen får under vissa omständigheter förelägga en ägare att avyttra aktier (7 §). Finansinspektionen får också besluta att en ägare som inte följer bestämmelserna i 1 eller 3 § ska betala en sanktionsavgift (7 a §). Aktier som omfattas av förbud enligt 6 § eller föreläggande enligt 7 § räknas inte när det krävs samtycke av ägare till en viss del av aktierna för att ett beslut ska bli giltigt eller för att en befogenhet ska få utövas (8 §). Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som inte får företrädas av ägaren (9 §).

I 7 kap. 1 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd enligt denna paragraf.

6 kap.

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, får Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen får då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud mot att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, får tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 1 § LVM, innehåller bestämmelser om vissa ingripanden mot ett clearingbolag. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Första stycket innebär att Finansinspektionen får ingripa mot ett clearingbolag som inte uppfyller sina skyldigheter, t.ex. kraven på verksamheten i 3 kap. I förhållande till de nuvarande bestämmelserna om ingripanden (25 kap. LVM) används i detta kapitel uttrycket ”får ingripa” i stället för ”ska ingripa”. Det nya uttryckssättet påverkar inte Finansinspektionens förutsättningar att ingripa mot clearingbolag i förhållande till i dag.

Andra stycket första strecksatsen uttrycker att ett clearingbolag får föreläggas att vidta rättelse vid överträdelser. Ett föreläggande får förenas med vite (10 §). Enligt *andra stycket andra och tredje strecksatserna* kan också förbud eller anmärkning komma i fråga.

Vid allvarliga överträdelser får Finansinspektionen enligt *tredje stycket* återkalla tillståndet eller, om det är tillräckligt, meddela varning. En anmärkning eller varning får förenas med sanktionsavgift (6 §).

Det är Finansinspektionen som avgör om, och i så fall hur, ett ingripande ska ske. Vid valet mellan ingripanden gäller 2 §.

Om clearingverksamheten bedrivs av en filial till ett utländskt clearingbolag ansvarar den verkställande direktören för filialens verksamhet i Sverige (10 § lagen om utländska filialer m.m.). Ingripanden mot filialen får därför riktas mot såväl det utländska företaget som den verkställande direktören för filialen.

2 § Vid valet av ingripande ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 2 och 2 a §§ LVM, innehåller bestämmelser om det som ska beaktas vid val av ingripande. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Paragrafen innebär i korthet att Finansinspektionen vid valet av ingripande ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått och att inspektionen får avstå från ingripande om överträdelsen är ringa eller ursäktlig (15 kap. 1 b § LBF) samt att vissa omständigheter ska beaktas i försvårande eller förmildrande riktning (15 kap. 1 c § LBF).

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, får Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får inspektionen återkalla bolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Enligt *första stycket första och andra meningarna*, som delvis motsvarar 25 kap. 4 § första stycket LVM, får ett clearingbolags tillstånd återkallas om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven på insikt, erfarenhet och lämplighet i 2 kap. 3 § 4. Återkallelse förutsätter att rättelse inte sker, dvs. att personen som inte uppfyller kraven fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör. Till skillnad från den nuvarande bestämmelsen finns ingen begränsning i fråga om den tid inom vilken Finansinspektionen ska begära att rättelse sker. Det är i stället upp till Finansinspektionen att avgöra inom vilken tid som rättelse ska ske, sett mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet.

Första stycket tredje mening, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär att det är möjligt att återkalla tillståndet om styrelsen i sin helhet inte uppfyller kraven på tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda clearingbolaget.

Enligt *andra stycket*, som motsvarar 25 kap. 4 § tredje stycket LVM, får Finansinspektionen i stället för att återkalla tillståndet besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte får vara det och utse en

ersättare till dess att en ny styrelseledamot eller verkställande direktör har utsetts av clearingbolaget.

Det som sägs om styrelseledamot och verkställande direktör gäller även ställföreträdare för dessa.

4 § Finansinspektionen får återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. inte inom ett år från den dag tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. har överlåtit den tillståndspliktiga verksamheten,

5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

6. har försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller

7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Enligt *första stycket 1*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, får återkallelse ske om registrering inte skett i rätt tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits. Denna återkallelsegrund är tillämplig när ett aktiebolag med stöd av 2 kap. 8 § har ansökt om tillstånd innan bolaget har registrerats i aktiebolagsregistret.

Enligt *första stycket 2*, som motsvarar 25 kap. 5 § 2 LVM, får tillståndet återkallas om verksamheten inte har börjat bedrivas inom ett år från den dag tillstånd beviljades.

Första stycket 3, som motsvarar 25 kap. 5 § 3 LVM, innebär att tillståndet får återkallas om clearingbolaget har förklarat sig avstå från tillståndet.

Enligt *första stycket 4*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, får återkallelse ske om den tillståndspliktiga verksamheten har överlåtit till annan och clearingbolaget alltså inte längre bedriver verksamheten.

Första stycket 5, som motsvarar 25 kap. 5 § 4 LVM, innebär att tillståndet får återkallas om bolaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser.

Enligt *första stycket 6*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, får tillståndet återkallas vid konkurs eller tvångslikvidation. Bestämmelser om konkurs och tvångslikvidation finns i 25 kap. ABL.

Första stycket 7, som motsvarar 25 kap. 5 § 1 LVM, innebär att återkallelse får ske om tillståndet beviljats på felaktiga grunder för att clearingbolaget har lämnat falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt.

Andra stycket, som motsvarar 25 kap. 5 § tredje stycket LVM, innebär att tillståndet inte ska återkallas om det i de fall som regleras i punkterna 2, 5 och 7 är tillräckligt att varning meddelas.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 6 § LVM, innehåller bestämmelser om avveckling av verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Första stycket innebär att Finansinspektionen får besluta om hur avvecklingen av clearingbolagets verksamhet ska gå till om inspektionen har återkallat bolagets tillstånd.

Andra stycket innebär att ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten. Ett sådant beslut om förbud får förenas med vite (10 §).

6 § Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift, om inspektionen har meddelat ett beslut om

1. anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, eller

2. återkallelse enligt 4 § första stycket 7.

Avgiften tillfaller staten.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Paragrafen, som utformas enligt *Lagrådets* förslag och som motsvarar 25 kap. 8–10 §§ LVM, innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Första stycket innebär att Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag som fått en anmärkning eller varning (*punkt 1*) eller som har fått sitt tillstånd återkallat på viss grund (*punkt 2*) även ska betala en sanktionsavgift.

Enligt *andra stycket* tillfaller en sanktionsavgift staten.

Tredje stycket innebär i korthet att det finns minimi- och maximibelopp för sanktionsavgifter för ett clearingbolag (15 kap. 8 § första och andra styckena LBF) samt att sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas utifrån sådana omständigheter som anges i 15 kap. 1 b och 1 c §§ LBF samt bolagets finansiella ställning och eventuell vinst (15 kap. 9 § LBF).

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 3, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 11 § LVM, innehåller bestämmelser om förseningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Enligt 5 kap. 2 § ska – såvitt nu är av intresse – ett clearingbolag lämna de uppgifter som Finansinspektionen behöver i sin tillsyn. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett clearingbolag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § (7 kap. 1 § 3).

Första stycket innebär att Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag ska betala en förseningsavgift, om bolaget inte i tid lämnar periodisk rapportering av olika slag. Förseningsavgiften får maximalt uppgå till 100 000 kr.

Vid upprejade fall av underlåten eller försenad rapportering kan Finansinspektionen ingripa mot clearingbolaget enligt 1 och 6 §§, t.ex. genom beslut om anmärkning eller varning (i förekommande fall i förening med sanktionsavgift).

Enligt *andra stycket* tillfaller en förseningsavgift staten.

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan tillstånd, får Finansinspektionen ingripa genom föreläggande om att upphöra med verksamheten eller beslut om sanktionsavgift.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 17 § LVM, innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen får ingripa mot den som bedriver clearingverksamhet utan tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen ingripa mot den som bedriver clearingverksamhet utan tillstånd genom föreläggande om att upphöra med verksamheten eller genom beslut om sanktionsavgift. Ett föreläggande får förenas med vite (10 §). Bestämmelser om sanktionsavgifter finns i 6 §.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen förelägga ett företag att lämna de uppgifter som behövs för att inspektionen ska kunna avgöra om verksamheten är tillståndspliktig. Ett sådant föreläggande får inte överklagas (11 §).

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 25–28 §§ LVM, innehåller bestämmelser om verkställighet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Paragrafen innebär i korthet att avgifterna ska betalas till Finansinspektionen inom viss tid efter att beslutet fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts (15 kap. 11 § LBF), att Finansinspektionens beslut om avgifter får verkställas utan föregående dom eller utslag om avgiften inte betalats inom den tid som angetts i 11 § (15 kap. 12 § LBF), att obetalda avgifter ska överlämnas för indrivning (15 kap. 13 § LBF) och att avgifter faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom viss tid (15 kap. 14 § LBF).

10 § Ett föreläggande eller förbud enligt denna lag får förenas med vite.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 29 § LVM, innehåller en bestämmelse om vite. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Grundläggande bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten. Paragrafen innebär att Finansinspektionen får förena sina förelägganden eller förbud (1, 5 och 8 §§) med vite.

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 6 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prop. 2023/24:8

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen, som motsvarar 26 kap. 1 § första–tredje styckena LVM, innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Paragrafen innebär att Finansinspektionens beslut som huvudregel får överklagas. Från huvudregeln görs i *första stycket* två undantag. Det första undantaget gäller Finansinspektionens beslut om sammankallande av styrelse eller stämma (5 kap. 6 §). Det andra undantaget gäller förelägganden som Finansinspektionen får besluta för att bedöma om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet (8 § andra stycket).

I övrigt får Finansinspektionens beslut enligt *andra stycket* överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Överklagande sker till den förvaltningsrätt inom vars domkrets som ärendet först har prövats (14 § lagen [1971:289] om allmänna förvaltningsdomstolar). Om förvaltningsrättens dom överklagas, krävs enligt *tredje stycket* prövningstillstånd i kammarrätten.

Bestämmelser om verkställighet av Finansinspektionens beslut finns i 35 § förvaltningslagen (2017:900).

7 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,
2. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,
3. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
4. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.3, 9.1–9.7 och 11.1.

Punkt 1, som delvis motsvarar 24 kap. 12 § LVM, gäller föreskrifter om vilka förutsättningar som krävs för tillstånd, t.ex. vilka krav som ska gälla vid lämplighetsprövning enligt 2 kap. 3 § och ägarprövning enligt 5 kap. 8 §.

Punkt 2, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, gäller föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på sundhet, tillträde, neutralitet och proportionalitet, riskhantering, beredskap, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital, uppdragsavtal och styrning som avses i 3 kap. 1–7 §§.

Punkterna 3 och 4, som motsvarar 23 kap. 2 a § och 15 § 1 och 6 LVM, gäller föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen och, i förekommande fall, till Statistiska centralbyrån samt om avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser.

Av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen följer att regeringen får meddela verkställighetsföreskrifter, t.ex. föreskrifter om innehållet i en

ansökan enligt 2 kap. 9 § och 5 kap. 8 § samt om vilka handlingar som samtidigt ska ges in till Finansinspektionen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet.
3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.
4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag och inte omfattas av 3, får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 31 december 2024. Om ett sådant företag före den 1 januari 2025 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess ansökan har prövats slutligt.

Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

Av *punkt 2* följer att bestämmelserna om ingripanden gäller överträdelser som sker efter ikraftträdandet.

Punkt 3 innebär att tidigare beviljade tillstånd för clearingverksamhet enligt 19 kap. LVM som gäller den 1 januari 2024 ska gälla som tillstånd enligt den nya lagen. Även om ytterligare verksamhet kommer att omfattas av den utvidgade definitionen av clearingverksamhet krävs alltså inte något nytt tillstånd för ett clearingbolag som redan har tillstånd enligt 19 kap. LVM. Det innebär att Bankgirot inte behöver ansöka om nytt tillstånd för den verksamhet som bedrivs i dag såsom Bankgirosystemet, BiR och dataclearingsystemet.

Av *punkt 4* följer att en juridisk person som före ikraftträdandet bedriver tillståndspliktig clearingverksamhet men som inte har tillstånd enligt 19 kap. LVM, får fortsätta bedriva sådan verksamhet till och med den 31 december 2024 utan tillstånd. Om företaget ansökt om tillstånd för clearingverksamhet före den 1 januari 2025 får företaget åtminstone fortsätta att bedriva verksamheten till dess ansökan har prövats slutligt. Det innebär att ett företag som bedriver verksamhet enligt den utvidgade definitionen av clearingverksamhet får fortsätta att bedriva verksamheten under en övergångsperiod.

14.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Ändringarna i lagen innebär att bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper och betalningar i 19–21 kap. tas bort. I de bestämmelser som gäller för centrala motparter i dag ska begreppet clearingorganisation ändras till central motpart (1 kap. 1 a, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2, 4, 7, 11 och 12 §§ samt 25 kap. 1, 8, 9 och 11 §§). I de bestämmelser som inte tillämpas av centrala motparter men där begreppet clearingorganisation förekommer ska det begreppet tas bort (23 kap. 1 § tredje stycket och 15 §, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§ samt 25 kap. 4, 5 och 16 §§).

1 kap.

1 a § För *centrala motparter* gäller följande bestämmelser i denna lag:

- 1 kap. 11 och 12–14 §§ om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar,
- 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2 §, 4 § första stycket samt 7, 11, 12 och 14 §§ om tillsyn,
- 25 kap. 1, 1 i, 2, 2 a, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och
- 26 kap. 1 § om överklagande.

Ytterligare bestämmelser för *centrala motparter* finns i

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, och

– *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).*

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde i förhållande till centrala motparter. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringarna i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag. Ändringarna innebär vidare att bestämmelserna i 25 kap. om när Finansinspektionen får avstå från ingripande och vilka försvårande och förmildrande omständigheter som ska beaktas vid val av ingripande ska tillämpas även på centrala motparter.

Ändringarna i *andra stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

Ändringarna innebär vidare att de tidigare *andra* och *fjärde styckena* tas bort.

4 b § I denna lag betyder

anknutet ombud: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta instituts eller företags räkning

1. marknadsföra investerings- eller sidotjänster,
 2. ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,
 3. placera finansiella instrument, eller
 4. tillhandahålla investeringsrådgivning avseende dessa instrument eller tjänster,
- behörig myndighet*: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

börs: ett svenskt aktieföretag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

central motpart: detsamma som i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

emittent: i fråga om aktier aktieföretaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

handelsplats: en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform),

handelsplattform: en MTF-plattform eller en OTF-plattform,

huvudsakligen kommersiell koncern: en koncern vars huvudsakliga verksamhet inte är

1. tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, eller

2. verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

kreditinstitut: en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag som driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

leverantör av datarapporteringstjänster: detsamma som i artikel 2.1.36a i förordningen om marknader för finansiella instrument,

litet och icke-sammanlänkat värdepappersbolag: ett värdepappersbolag som anses vara ett litet och icke-sammanlänkat värdepappersföretag enligt artikel 12.1 i värdepappersbolagsförordningen,

marknadsgarant: en person som på fortlöpande basis åtagit sig att på finansiella marknader handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument med utnyttjande av egna tillgångar till priser som fastställts av denne,

marknadsoperatör: en börs eller en eller flera juridiska personer i ett annat land inom EES som driver en eller flera reglerade marknader,

MTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument - inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler - så att det leder till ett kontrakt,

OTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt,

professionell kund: en sådan kund som avses i 9 kap. 4 eller 5 §,

reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart - regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler - så att det leder till ett kontrakt,

statlig emittent: någon av följande som emitterar skuldinstrument:

1. Europeiska unionen,

2. en stat inom EES, inbegripet förvaltningar, organ eller en särskild funktion i staten,

3. när det gäller en federal stat inom EES, en delstat i federationen,

4. en särskild funktion för flera stater inom EES,

5. en internationell finansinstitution som etablerats av minst två stater inom EES och vars mål är att ordna finansiering och tillhandahålla finansiellt bistånd till de stater som har eller riskerar att få allvarliga finansieringsproblem, och

6. Europeiska investeringsbanken,

systematisk internhandlare: ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system,

tillväxtmarknad för små och medelstora företag: en MTF-plattform som är registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag hos Finansinspektionen enligt 11 kap. 13–15 §§ eller hos en behörig myndighet i ett annat land inom EES,

utländskt kreditinstitut: ett kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § första stycket 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse,

utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

värdepapperscentral: en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler,

värdepappersinriktat holdingföretag: ett värdepappersinriktat holdingföretag enligt definitionen i artikel 4.1.23 i värdepappersbolagsförordningen, och

värdepappersinstitut: ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av främst olika aktörer. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringarna, som innebär att definitionerna av clearingdeltagare och clearingorganisation tas bort, är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

4 c § I denna lag betyder

handel för egen räkning: handel med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument,

investeringsrådgivning: tillhandahållande av personliga rekommendationer till en kund i fråga om en eller flera transaktioner som avser finansiella instrument,

investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §, i fråga om de instrument som avses i 1 kap. 4 §,

portföljförvaltning: förvaltning av ett eller flera finansiella instrument på diskretionär basis enligt uppdrag från enskilda kunder,

sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§, och

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §,

utförande av order på kunders uppdrag: köp eller försäljning av ett eller flera finansiella instrument på kunders uppdrag, inbegripet ingående av avtal för att sälja finansiella instrument som utfärdats av ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag vid tidpunkten för utfärdandet av dessa, och

värdepappersrörelse: verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika tjänster och verksamheter. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Definitionen av *clearingverksamhet* utmönstras. Bestämmelser om clearing och avveckling av betalningar finns i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar och bestämmelser om clearing och avveckling av värdepapper finns i EU-förordningar (se avsnitt 5.2 och 5.3).

Ändringen av definitionen av *sidoverksamheter* är en följd av att det införs nya bestämmelser i lagen om clearing och avveckling av betalningar (3 kap. 8 §).

11 § Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings tjänster eller en *central motpart* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

12 § Ett värdepappersbolag, en börs och en *central motpart* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

13 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *den centrala motparten* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelandeförbud. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

23 kap.

1 § Finansinspektionen har tillsyn över

- värdepappersinstitut,
- börser,
- leverantörer av datarapporteringstjänster, när Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument,
- *centrala motparter*, och
- sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att bestämmelserna om regelbunden finansiell information i 16 kap. följs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn och dess omfattning. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringarna i *första–tredje styckena* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

2 § Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Värdepappersinstitut, börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen sådana upplysningar om emittenter som har samband med kontrollen av att emittenterna fullgör sin informationsskyldighet enligt artikel 17 i marknadsmissbruksförordningen enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Företagen ska, utöver det som anges i första och andra styckena, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär.

Finansinspektionen får även begära sådana upplysningar som avses i första och tredje styckena av personer som är anställda hos de företag som avses i första stycket samt av personer som är anställda i företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

4 § Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

1. ett värdepappersinstitut,
2. en börs,
3. en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över,
4. en *central motpart*,

5. ett sådant utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

6. en emittent som enligt 16 kap. 1–3 §§ omfattas av skyldigheten enligt samma kapitel att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett anknutet ombud eller hos ett företag som har fått i uppdrag av ett värdepappersinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av institutet.

Innan en undersökning genomförs hos ett utländskt företag som har inrättat filial enligt 4 kap. 1 § första stycket 1, ska Finansinspektionen samråda med behörig myndighet i det land inom EES som har auktoriserat det utländska företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om platsundersökning. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 4* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

7 § Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av företaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revision. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

11 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får närvara vid stämma och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sammankallande av styrelse eller stämma. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

12 § Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt

1. denna lag,
2. förordningen om marknader för finansiella instrument, och
3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/858.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första och andra styckena och när upplysningarna ska lämnas,

2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § och artikel 26.6 i den delegerade förordningen till MiFID II ska fullgöras,

3. produktgränsande enligt artikel 42 i förordningen om marknader för finansiella instrument,

4. vilka värdepappersbolag som ska upprätta register som avses i 3 d §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid värdepappersbolaget ska ge in registren för olika typer av avtal,

5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser och hos sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

6. sådana avgifter som avses i 12 § och 13 § första stycket.

Paragrafen innehåller normgivningsbemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 5* är en följd av clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

24 kap.

1 § Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag eller en börs skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller andelar, eller

2. så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna eller andelarna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på tillstånd för förvärv av kvalificerat innehav av aktier eller andelar. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

3 § Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag eller en börs och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget eller börsen.

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget *eller* börsen eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om det är fråga om ett värdepappersbolag och förvärvaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet av aktier i ett värdepappersbolag skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lämplighetsprövning. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringarna i *första stycket* och *andra stycket 1* och *2* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

5 § När ett värdepappersbolag *eller* en börs får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, ska företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs ska samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, ska bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag *och* en börs ska årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken på innehaven. En börs ska samtidigt offentliggöra uppgifterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälan av förvärv och avyttring av aktier eller andelar i företaget. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringarna i *första* och *tredje styckena* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Övriga ändringar är språkliga.

6 § Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag *eller* en börs, ska den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälan av ändringar i fråga om vilka som ingår i ledningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Övrig ändring är språklig.

7 § Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar vid stämman inte får företräda fler aktier eller andelar än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagens verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren, när det är fråga om ett värdepappersbolag, är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar, får innehavaren inte företräda aktierna eller andelarna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om beslut att ägaren inte får företräda aktier eller andelar vid stämman. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 1* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

8 a § Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag *eller* en börs som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

25 kap.

1 § Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart* har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som

reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

- utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,
- meddela ett förbud att verkställa beslut, eller
- göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

I fråga om återkallelse av tillstånd för leverantörer av datarapporteringstjänster gäller bestämmelserna i artikel 27e i förordningen om marknader för finansiella instrument. Innan ett tillstånd återkallas enligt artikel 27e.1 a i förordningen på grund av att en leverantör har förklarat sig avstå från tillståndet eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna, får Finansinspektionen först pröva om det finns skäl att ingripa mot leverantören enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

4 § Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs *eller* en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6 och 12 kap. 2 § 5 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande mot styrelseledamöter och verkställande direktör. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

5 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut *eller* en börs om

1. företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. företaget har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser, eller

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad, bolagets *eget* kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstitut eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

8 § Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *central motpart* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

- anmärkning eller varning enligt 1 §,
- återkallelse enligt 5 § första stycket 1, eller
- varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med tredje stycket.

Detsamma gäller om en leverantör av datarapporteringstjänster har meddelats beslut om återkallelse enligt artikel 27e.1 b i förordningen om marknader för finansiella instrument.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

9 § Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *central motpart* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner euro,
2. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller
3. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 8 kap. 3 § denna lag eller 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en sanktionsavgifts storlek. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

11 § Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget skall betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förseningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

16 § Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som driver en reglerad marknad i ett annat land inom EES när det vidtar åtgärder i Sverige för att underlätta för deltagare på distans att få tillträde till den reglerade marknaden, överträder denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska det som anges i 13 § om utländska värdepappersföretag gälla även för företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2. Bestämmelserna i 25 kap. i den äldre lydelsen gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* tydliggörs att de äldre bestämmelserna om ingripande fortfarande gäller för överträdelser som har skett före den 1 juli 2024.

14.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

3 § Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,
4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
5. för börser 12 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden,
6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,
10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, och
13. för clearingbolag 1 kap. 2 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utländska filialers verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringarna i *första stycket 5* och den nya *punkt 13* är en följd av att filialer till utländska clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

12 § Den verkställande direktörens förvaltning och filialens räkenskaper ska granskas av minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor, om verksamheten i Sverige uppfyller mer än ett av de villkor som anges i 2 § andra stycket revisionslagen (1999:1079).

Förvaltningen och räkenskaperna ska, även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, granskas av minst en revisor, om verksamheten omfattas av

- lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, eller
- lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.

I fall som avses i andra stycket ska revisorn ha den kompetens som enligt lag gäller för revisorn i ett svenskt företag av motsvarande slag som driver angiven verksamhet.

Till revisor får även utses ett registrerat revisionsbolag. Dessutom får en eller flera revisorssuppleanter utses.

Verkställande direktören ska se till att en revisor utses och att denne inom tre månader efter räkenskapsårets slut för granskning får redovisningshandlingarna i original eller bestyrkt kopia.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revision. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Andra styckets sista strecksats, som är ny, är en följd av att filialer till utländska clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

14.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

9 § Ersättning enligt garantin betalas av garantimyndigheten.

Ersättningar ska, om inget annat följer av 9 a eller 9 b §, göras tillgängliga för insättarna inom sju arbetsdagar från det att

1. Finansinspektionen meddelar ett sådant beslut som avses i 8 § första stycket 1,
2. institutet försätts i konkurs, eller
3. en myndighet som avses i 8 § andra stycket förklarat att insättningar hos institutet är indisponibla.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utbetalningar från insättningsgarantin. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *andra stycket* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar. Ändringen innebär att centrala motparter inte längre omfattas av bestämmelsen, eftersom de inte bedriver clearing eller avveckling av betalningar.

14.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

3 kap.

2 § Ett kontoförande institut får vidta registreringsåtgärder för egen räkning.

En svensk värdepapperscentral får *ge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för *någon* annans räkning:

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. svenska och utländska *centrala motparter och clearingbolag*,
3. värdepapperscentraler samt sådana värdepapperscentraler från tredjeland som är erkända enligt artikel 25 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen,
4. värdepappersinstitut samt utländska företag som i sitt hemland får driva värdepappersrörelse,
5. fondbolag och förvaltningsbolag enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, när det gäller fondandelar, och
6. AIF-förvaltare som avses i 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utländska EES-baserade AIF-förvaltare som i sitt hemland har tillstånd som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna

(EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, när det gäller andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar.

Utländska företag som avses i andra stycket 2 och 4 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registreringsåtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *andra stycket 2* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Övrig ändring är språklig.

14.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

2 § I denna lag avses med

administratör: ett företag som är ansvarigt för verksamheten i ett avvecklingssystem; företaget anses som deltagare i systemet,

anmält avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet, eller ett likställt avvecklingssystem,

central motpart: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

clearingbolag: detsamma som i 1 kap. 1 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

kollektivt obeståndsförfarande: konkurs, företagsrekonstruktion eller annat därmed jämförbart förfarande,

likställt avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som Finansinspektionen enligt 9 a § har beslutat att likställa med ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

samverkande system: två eller flera anmälda avvecklingssystem vars administratörer har ingått ett ömsesidigt arrangemang som innebär att överföringsuppdrag verkställs mellan systemen, och

värdepapperscentral: detsamma som i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014, i den ursprungliga lydelsen.

Paragrafen innehåller definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Den nya definitionen av *central motpart* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

Ändringen av definitionen av *clearingbolag* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

4 § Ett avvecklingssystem ska ha en administratör.

Administratör i ett avvecklingssystem får vara

1. *central motpart och clearingbolag*,

2. svensk värdepapperscentral,

3. företag med tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, samt

4. företag med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Särskilda regler om driften av avvecklingssystem för värdepapper finns i artikel 18.2 i förordning (EU) nr 909/2014.

Paragrafen innehåller bestämmelser om administratörer av avvecklings-system. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *andra stycket 1* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar och att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

6 § Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av *en central motpart, ett clearingbolag* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om godkännande av avvecklings-system. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar och att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

8 § Deltagare i ett avvecklingssystem får vara

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. Riksgäldskontoret och utländska offentliga institutioner som i sitt hemland driver verksamhet som är jämförbar med kontorets,
3. *centrala motparter och clearingbolag,*
4. svenska värdepapperscentraler,
5. företag som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
6. företag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
7. utländska företag som i hemlandet driver sådan verksamhet som avses i 3–6,
8. andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet, och
9. clearingmedlemmar som avses i förordning (EU) nr 648/2012.

Utländska företag som avses i första stycket 7 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Paragrafen innehåller bestämmelser om deltagare i avvecklingssystem. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 3* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar och att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

13 a § En administratör, dock inte en central motpart, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte *ge* panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

Om säkerhetsställandet i stället görs genom en säkerhetsöverlåtelse (återköps-avtal), ska den säkerhetsställande administratören se till att den överlåtna egendomen eller motsvarande egendom återförs till administratören om förvärvaren försätts i konkurs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om säkerheter vid samverkande system. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att det införs en definition av central motpart (2 §). Prop. 2023/24:8

Övrig ändring är språklig.

16 § Godkännande av ett avvecklingssystem ska återkallas av Finansinspektionen om

1. administratörens tillstånd *som central motpart enligt förordning (EU) nr 648/2012, tillstånd* för clearingverksamhet enligt *lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar* eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse* eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 *lagen om värdepappersmarknaden* har återkallats, eller

3. avvecklingssystemet inte längre uppfyller kraven i denna lag.

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten samt Eftas övervakningsmyndighet om återkallelsen.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 3 meddela varning i stället för att återkalla godkännandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av godkännande av ett avvecklingssystem. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 1* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya *lagen om clearing och avveckling av betalningar* och att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

14.7 Förslaget till lag om ändring i *lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag*

2 § I denna lag avses med

1. försäkringsföretag:

a. försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av *försäkringsrörelselagen (2010:2043)*, och

b. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av *lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag*,

2. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*,

3. finansiellt företag: de företag som anges i 1 och 2 samt

a. värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden*,

b. fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 *lagen (2004:46) om värdepappersfonder*,

c. börs enligt 1 kap. 4 b § *lagen om värdepappersmarknaden*,

d. svensk *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § *lagen om värdepappersmarknaden*,

e. värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § *lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument*,

f. AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § *lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder*, och

g. *svenskt clearingbolag enligt 1 kap. 1 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar*,

4. koncern: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Paragrafen innehåller definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *punkt 3 d* är en följd av att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

Punkt 3 g, som är ny, är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

14.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

5 kap.

10 § Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

– 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

– 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

– 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

– 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

– 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

– 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,

– 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),

– 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

– 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

– 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

– 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

– 1 kap. 7 § lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering,

– 1 kap. 6 § lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt), och

– 1 kap. 4 § lagen (2023:0000) om clearing och avveckling av betalningar.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Paragrafen innehåller upplysningar om i vilka andra lagar det finns bl.a. bestämmelser om uppgiftsskyldighet och meddelandeförbud. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Första stycket fjortonde strecksatsen, som är ny, är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

14.9 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2023/24:8

30 kap.

5 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, *central motpart*, *clearingbolag*, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjuo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess vid ägarprövning i finansiella företag. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 3* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar och att centrala motparter inte ska anses utgöra clearingbolag.

12 d § Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar. Ändringen innebär att centrala motparter inte längre omfattas av bestämmelsen, eftersom de inte bedriver clearing och avveckling av betalningar.

14.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

3 § I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 12 kap. 1 § 1–4 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank,

2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,
14. 14 kap. 5 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
15. artiklarna 394, 415, 416, 430-430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,
16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014, och
17. 5 kap. 2 § första stycket lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om databasens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Punkt 17, som är ny, innebär att uppgifter som samlats in med stöd av 5 kap. 2 § lagen om clearing och avveckling av betalningar får behandlas i databasen och är en följd av att clearingorganisationer inte längre omfattas av punkt 7.

4 § Uppgifter som avses i 3 § 1–13 och 17 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa uppgifter får behandlas i databasen bara om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Ändringen innebär att uppgifter som samlats in med stöd av 5 kap. 2 § lagen om clearing och avveckling av betalningar får behandlas i databasen bara om de har samlats in med stöd av 7 kap. 1 § samma lag och är en följd av den nya lydelsen av 3 §.

14.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

2 kap.

9 § Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är
 - a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
 - b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - c) *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,
 - d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller

h) värdepapperscentraler enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att finansiella företag som är verk samma på värdepappersmarknaden ska tillhandahålla rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av EU:s marknadsmissbruksförordning. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 1 c*) innebär att clearingbolag inte längre omfattas av bestämmelsen, eftersom bolagen inte är verk samma på värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:22 s. 318).

14.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

4 kap.

6 § Följande fysiska eller juridiska personer ska på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism:

1. en verksamhetsutövare,

2. ett clearingbolag,

3. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar, och

4. den som bedriver eller under de senaste fem åren har bedrivit penninginsamling för humanitärt, välgörande, kulturellt eller något annat allmännyttigt ändamål.

När uppgifter har lämnats enligt 3 §, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2–5 §§ lämna de uppgifter för utredningen som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 2* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

9 a § *Ett clearingbolag* eller den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar får inte för någon utomstående obehörigen röja att uppgifter har lämnats enligt 6 §. Detsamma gäller den som är verksam hos ett sådant företag.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

5 kap.

12 § Besked om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 6 § får inte lämnas ut till den registrerade av

1. ett clearingbolag, eller
2. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från bestämmelserna i dataskyddsförordningen om den registrerades rätt att få viss information från den personuppgiftsansvarige. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 1* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

13 § Uppgift om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 6 § får inte obehörigen röjas av någon som är verksam hos

1. ett clearingbolag, eller
2. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 1* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

14.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

1 kap.

2 § Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,
2. försäkringsföretag,
3. tjänstepensionsföretag,
4. värdepappersbolag,
5. centrala motparter eller clearingbolag,
6. värdepapperscentraler, eller
7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa gäldenärer är undantagna från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket 5* är en följd av att clearingbolag regleras i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Ett clearingbolag som bedriver verksamhet med clearing och avveckling av betalningar tillhandahåller finansiell infrastruktur för betalningar. Clearingbolaget är mellanhanden mellan banker och förmedlar betalningar i ett clearing- eller avvecklingssystem. Den svenska lagstiftningen på området togs fram under mitten av 1990-talet. Sedan dess har det skett stora förändringar på betalningsmarknaden, såsom den snabbt ökade digitaliseringen. Lagstiftningen har inte heller uppdaterats i förhållande till vad som gäller internationellt. I promemorian föreslås därför att det ska införas en ny lag om clearing och avveckling av betalningar.

Det finansiella systemet skapar förutsättningar för att betalningar ska kunna ske snabbt, smidigt och säkert vilket är nödvändigt för att ekonomin som helhet ska fungera på ett effektivt sätt. Kortvariga störningar i betalningssystemet riskerar att få stora konsekvenser för samhället och längre avbrott kan dessutom innebära risk för störningar av den finansiella stabiliteten i stort. Det föreslås därför att det ska ställas nya krav på bl.a. riskhantering, beredskap och cybersäkerhet.

Enligt förslaget ska definitionen av clearingverksamhet anpassas till vad som gäller internationellt. Det innebär att det tillståndspliktiga området utökas till att omfatta hela betalningsprocessen.

Det ställs också nya krav vid utkontraktering av verksamhet som bl.a. innebär att ett uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om det innebär en förändring för förutsättningarna för clearingverksamheten.

Slutligen föreslås att det ska ställas nya krav på kapital och styrning.

Sammantaget bidrar förslaget till ökad motståndskraft i betalningssystemet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagare

1. begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningsuppdrag eller upprätta slutliga positioner inför avveckling (clearing), eller

2. avveckla betalningar genom slutgiltig överföring (avveckling).

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamheten.

2 § För filialer till utländska clearingbolag gäller bestämmelserna i denna lag utom när det gäller

– 2 kap. 3 § 1, 3, 4 i den del bestämmelsen gäller styrelsen och 5 och 4–8 §§,

– 3 kap. 7 §,

– 5 kap. 1 § 3, 6 och 8 §§, och

– 6 kap. 1 § i den del bestämmelsen gäller bolagsordning och 3 § i den del bestämmelsen gäller styrelseledamot och styrelsen.

Tystnadsplikt

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Uppgiftsskyldighet

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Meddelandeförbud

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

2 kap. Tillstånd

Tillståndsplikt

1 § För att bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Tillstånd får ges till

1. ett svenskt aktiebolag, eller
2. en filial till ett utländskt företag som i hemlandet bedriver clearingverksamhet och står under tillsyn.

Undantag från tillståndsplikt

2 § Tillstånd behövs inte för

1. Sveriges riksbank, eller
2. betaltjänstleverantörer.

Förutsättningar för tillstånd

3 § Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet, om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,

4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och

6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar aktiebolagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Godkännande av bolagsordning

5 § Bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att aktiebolaget får tillstånd.

Även ändringar av bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Organisation

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,

2. en verkställande direktör, och

3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag ska bestämmelserna om arbetsordning och instruktioner om arbetsfördelningen mellan bolagsorganen i 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551) tillämpas. Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Ansökan om tillstånd

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

3 kap. Krav på verksamheten

Sundhet

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. I clearingverksamheten ska principer om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet tillämpas.

Riskhantering

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll, inbegripet säkerställande av operativ stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa tillfredsställande driftsäkerhet, inbegripet förmågan att hantera ökande betalningsvolymmer till följd av operativ eller finansiell stress.

Beredskap

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Informations-, it- och cybersäkerhet

4 § Ett clearingbolag ska ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Strategierna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Kapital

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Uppdragsavtal

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. säkerställa att uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,
2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och
3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om avtalet innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Styrning

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven på verksamheten i 1–6 §§ uppfylls.

Styrelsen ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla kraven i första stycket och för att i övrigt styra verksamheten. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Sidoverksamhet

8 § Ett clearingbolag får, utöver clearingverksamhet, bara bedriva sådan verksamhet som har nära samband med den.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

Förvärv av egendom

9 § Finansinspektionen får godkänna att ett clearingbolag förvärvar egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalet.

4 kap. Clearingdeltagare

Krav på clearingdeltagare

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagare ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Upplysningsskyldighet

2 § En clearingdeltagare ska lämna clearingbolaget de uppgifter som behövs för att bolaget ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Uteslutning av clearingdeltagare

3 § En clearingdeltagare som inte uppfyller kravet i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § får inte längre delta i clearingverksamheten.

5 kap. Tillsyn

Tillsynen och dess omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och

4. interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär.

Platsbesök

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Samarbete och utbyte av information

4 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska tillsynsmyndigheter.

Revision

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Samman kallande av styrelse eller kallelse till extra stämma

6 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat, och
3. delta i överläggningar.

Avgifter till Finansinspektionen

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Särskilt om prövning av ägares lämplighet

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

6 kap. Ingripanden

Ingripanden mot clearingbolag och vissa fysiska personer

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

2 § Vid valet av sanktion ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, ska Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs ska inspektionen återkalla clearingbolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

4 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. har överlåtit den tillståndspliktiga verksamheten,

5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

6. försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller

7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Om ett clearingbolags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3 eller 5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot bolaget.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Sanktionsavgift

6 § Om Finansinspektionen har meddelat ett beslut om anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, får inspektionen besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska bestämmelserna i 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen om kreditinstitut ska då avse clearingbolag.

Förseningsavgift

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 4, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot den som saknar tillstånd

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan att vara berättigad till det, ska Finansinspektionen ingripa genom att förelägga denne att upphöra med verksamheten eller genom beslut om sanktionsavgift enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Vite

10 § Om Finansinspektionen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen förelägga vite.

Överklagande

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 7 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,
2. vad en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 9 § ska innehålla,
3. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,
4. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
5. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.
 2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet.
 3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.
 4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 1 januari 2024. Om ett sådant företag före utgången av 2023 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 19–21 kap. ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast efter 18 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken närmast efter 21 kap. 5 § ska lyda ”FJÄRDE AVDELNINGEN Vissa gemensamma bestämmelser”,

dels att 1 kap. 1 a, 4 b, 4 c, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1, 2, 4, 7, 11, 12 och 15 §§, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§, 25 kap. 1, 4, 5, 8, 9, 11 och 16 §§ och rubrikerna närmast före 25 kap. 1 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §¹

För *clearingverksamhet* som består i att *fortlöpande träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument* gäller *endast* följande bestämmelser i denna lag:

– 1 kap. 11 och 12–14 §§ om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar,

– 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2 §, 4 § första stycket samt 7, 11, 12 och 14 §§ om tillsyn,

– 25 kap. 1 och 1 i §§, 2 § *andra stycket*, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

– 26 kap. 1 § om överklagande.

Även 25 kap. 2 § första stycket och 2 a § ska tillämpas om *ett företag som driver sådan verksamhet som avses i första stycket* eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG,

För *centrala motparter* gäller följande bestämmelser i denna lag:

– 25 kap. 1, 1 i, 2, 2 a, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

Även 25 kap. 2 § första stycket och 2 a § ska tillämpas om *en central motpart* eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om åter-

¹ Senaste lydelse 2022:743.

2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser om sådan clearingverksamhet som avses i första stycket finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Denna lag gäller inte för sådan clearingverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (förordningen om värdepapperscentraler).

hämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser för centrala motparter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

4 b §²

I denna lag betyder

anknutet ombud: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta instituts eller företags räkning

1. marknadsföra investerings- eller sidotjänster,
2. ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,
3. placera finansiella instrument, eller
4. tillhandahålla investeringsrådgivning avseende dessa instrument eller tjänster,

behörig myndighet: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

börs: ett svenskt aktieföretag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

central motpart: detsamma som i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

clearingdeltagare: den som får delta i clearingverksamheten hos en clearingorganisation,

clearingorganisation: ett företag som har fått tillstånd enligt 19 kap. eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

emittent: i fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

handelsplats: en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform),

handelsplattform: en MTF-plattform eller en OTF-plattform,

huvudsakligen kommersiell koncern: en koncern vars huvudsakliga verksamhet inte är

1. tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, eller

2. verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

kreditinstitut: en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag som driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

leverantör av datarapporteringstjänster: detsamma som i artikel 2.1.36a i förordningen om marknader för finansiella instrument,

litet och icke-sammanlänkat värdepappersbolag: ett värdepappersbolag som anses vara ett litet och icke-sammanlänkat värdepappersföretag enligt artikel 12.1 i värdepappersbolagsförordningen,

marknadsgarant: en person som på fortlöpande basis åtagit sig att på finansiella marknader handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument med utnyttjande av egna tillgångar till priser som fastställts av denne,

marknadsoperatör: en börs eller en eller flera juridiska personer i ett annat land inom EES som driver en eller flera reglerade marknader,

MTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

OTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt,

professionell kund: en sådan kund som avses i 9 kap. 4 eller 5 §,

reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

statlig emittent: någon av följande som emitterar skuldinstrument:

1. Europeiska unionen,

2. en stat inom EES, inbegripet förvaltningar, organ eller en särskild funktion i staten,

3. när det gäller en federal stat inom EES, en delstat i federationen,

4. en särskild funktion för flera stater inom EES,

5. en internationell finansinstitution som etablerats av minst två stater inom EES och vars mål är att ordna finansiering och tillhandahålla finansiellt bistånd till de stater som har eller riskerar att få allvarliga finansieringsproblem, och

6. Europeiska investeringsbanken,

systematisk internhandlare: ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system,

tillväxtmarknad för små och medelstora företag: en MTF-plattform som är registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag hos Finansinspektionen enligt 11 kap. 13–15 §§ eller hos en behörig myndighet i ett annat land inom EES,

utländskt kreditinstitut: ett kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § första stycket 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse,

utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

värdepapperscentral: en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler,

värdepappersinriktat holdingföretag: ett värdepappersinriktat holdingföretag enligt definitionen i artikel 4.1.23 i värdepappersbolagsförordningen, och

värdepappersinstitut: ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige.

4 c §³

I denna lag betyder

clearingverksamhet: fortlöpande verksamhet som består i att

1. på *clearingdeltagarnas* vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta,

2. träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument, eller

3. på annat väsentligt sätt
ansvara för att förpliktelserna
avvecklas genom överförande av
likvid eller instrument,

handel för egen räkning: handel med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument,

investeringsrådgivning: tillhandahållande av personliga rekommendationer till en kund i fråga om en eller flera transaktioner som avser finansiella instrument,

investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §, i fråga om de instrument som avses i 1 kap. 4 §,

portföljförvaltning: förvaltning av ett eller flera finansiella instrument på diskretionär basis enligt uppdrag från enskilda kunder,

sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

sidoverksamheter: *sidoverksamheter*:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§,

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §, och

3. för en clearingorganisation de verksamheter som anges i 20 kap. 7 §,

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§, och

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §,

utförande av order på kunders uppdrag: köp eller försäljning av ett eller flera finansiella instrument på kunders uppdrag, inbegripet ingående av avtal för att sälja finansiella instrument som utfärdats av ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag vid tidpunkten för utfärdandet av dessa, och

värdepappersrörelse: verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet.

11 §⁴

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en *clearingorganisation* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en *central motpart* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

⁴ Senaste lydelse 2017:679.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

12 §⁵

Ett värdepappersbolag, en börs och en *clearingorganisation* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett värdepappersbolag, en börs och en *central motpart* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

13 §⁶

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *clearingorganisationen* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *den centrala motparten* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tids-

⁵ Senaste lydelse 2018:1793.

⁶ Senaste lydelse 2017:1011.

begränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

23 kap.

1 §⁷

Finansinspektionen har tillsyn över

– värdepappersinstitut,

– börser,

– leverantörer av datarapporteringstjänster, när Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument,

– *clearingorganisationer*, och

– *centrala motparter*, och

– sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *clearingorganisationer* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad *eller clearingverksamhet* från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att bestämmelserna om regelbunden finansiell information i 16 kap. följs.

2 §⁸

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som

⁷ Senaste lydelse 2020:1157.

⁸ Senaste lydelse 2020:1157.

företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Värdepappersinstitut, börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen sådana upplysningar om emittenter som har samband med kontrollen av att emittenterna fullgör sin informationsskyldighet enligt artikel 17 i marknadsmissbruksförordningen enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Företagen ska, utöver det som anges i första och andra styckena, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär.

Finansinspektionen får även begära sådana upplysningar som avses i första och tredje styckena av personer som är anställda hos de företag som avses i första stycket samt av personer som är anställda i företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

4 §⁹

Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

1. ett värdepappersinstitut,
2. en börs,
3. en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över,
4. en *clearingorganisation*,
4. en *central motpart*,
5. ett sådant utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
6. en emittent som enligt 16 kap. 1–3 §§ omfattas av skyldigheten enligt samma kapitel att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett anknutet ombud eller hos ett företag som har fått i uppdrag av ett värdepappersinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av institutet.

Innan en undersökning genomförs hos ett utländskt företag som har inrättat filial enligt 4 kap. 1 § första stycket 1, ska Finansinspektionen samråda med behörig myndighet i det land inom EES som har auktoriserat det utländska företaget.

7 §¹⁰

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att
Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att

⁹ Senaste lydelse 2021:500.

¹⁰ Senaste lydelse 2020:1157.

tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av företaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

11 §

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får närvara vid stämma och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

12 §¹¹

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag och förordningen om marknader för finansiella instrument.

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

¹¹ Senaste lydelse 2020:1157.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första och andra styckena och när upplysningarna ska lämnas,

2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § och artikel 26.6 i den delegerade förordningen till MiFID II ska fullgöras,

3. produktgränsande enligt artikel 42 i förordningen om marknader för finansiella instrument,

4. vilka värdepappersbolag som ska upprätta register som avses i 3 d §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid värdepappersbolaget ska ge in registren för olika typer av avtal,

5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser, clearingorganisationer och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

6. sådana avgifter som avses i 12 § och 13 § första stycket.

24 kap.

1 §¹³

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag, en börs eller en svensk clearingorganisation, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag eller en börs, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller andelar, eller

2. så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna eller andelarna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

¹² Senaste lydelse 2020:1157.

¹³ Senaste lydelse 2009:365.

3 §¹⁴

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen*.

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen* eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om det är fråga om ett värdepappersbolag och förvärvaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget *eller* börsen.

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget *eller* börsen eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

¹⁴ Senaste lydelse 2022:676.

3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet av aktier i ett värdepappersbolag skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

5 §

När ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation* får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *skall* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *skall* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *skall* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag, en börs *och en svensk clearingorganisation* *skall* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken på innehaven. En börs *skall* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

När ett värdepappersbolag *eller* en börs får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *ska* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *ska* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *ska* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag *och* en börs *ska* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken på innehaven. En börs *ska* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

6 §

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation*, *skall* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag *eller* en börs, *ska* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

7 §¹⁵

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar vid stämman inte får företräda fler aktier eller andelar än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagens verksamhet,

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagens verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren, när det är fråga om ett värdepappersbolag, är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar, får innehavaren inte företräda aktierna eller andelarna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

8 a §¹⁶

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation* som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag *eller* en börs som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

25 kap.

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och

¹⁶ Senaste lydelse 2017:679.

1 §¹⁷

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *clearingorganisation* har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

- utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,
- meddela ett förbud att verkställa beslut, eller
- göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

I fråga om återkallelse av tillstånd för leverantörer av datarapporteringstjänster gäller bestämmelserna i artikel 27e i förordningen om marknader för finansiella instrument. Innan ett tillstånd återkallas enligt artikel 27e.1 a i förordningen på grund av att en leverantör har förklarat sig avstå från tillståndet eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna, får Finansinspektionen först pröva om det finns skäl att ingripa mot leverantören enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

4 §¹⁸

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs eller en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller är

¹⁷ Senaste lydelse 2020:1157.

¹⁸ Senaste lydelse 2020:1157.

clearingorganisation eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6 och 12 kap. 2 § 5 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

5 §¹⁹

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller *en svensk clearingorganisation* om

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut *eller* en börs om

1. företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. företaget har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser, eller

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad *eller clearingverksamhet*, bolagets *egna* kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad, bolagets *eget* kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

¹⁹ Senaste lydelse 2020:1157.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstitut eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

8 §²⁰

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av data-rapporterings-tjänster eller en svensk *clearingorganisation* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av data-rapporterings-tjänster eller en svensk *central motpart* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

- anmärkning eller varning enligt 1 §,
- återkallelse enligt 5 § första stycket 1, eller
- varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med tredje stycket.

Detsamma gäller om en leverantör av datarapporterings-tjänster har meddelats beslut om återkallelse enligt artikel 27e.1 b i förordningen om marknader för finansiella instrument.

9 §²¹

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en svensk *clearingorganisation* ska fastställas till högst det högsta av

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en svensk *central motpart* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner euro,
2. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller
3. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

²⁰ Senaste lydelse 2020:1157.

²¹ Senaste lydelse 2020:1157.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 8 kap. 3 § denna lag eller 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

Avgiften tillfaller staten.

11 §

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad eller clearingverksamhet

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad

16 §²²

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad *eller clearingverksamhet* från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som driver en reglerad marknad i ett annat land inom EES när det vidtar åtgärder i Sverige för att underlätta för deltagare på distans att få tillträde till den reglerade marknaden, överträder denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska det som anges i 13 § om utländska värdepappersföretag gälla även för företaget.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Bestämmelserna i 25 kap. i den äldre lydelsen gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

²² Senaste lydelse 2017:679.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 och 12 §§ lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser *och clearing-organisationer* 12 kap. 9 § *och 19* värdepappersmarknaden,

kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, *och*

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, *och*

13. för clearingbolag 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.

Den verkställande direktörens förvaltning och filialens räkenskaper ska granskas av minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor, om verksamheten i Sverige uppfyller mer än ett av de villkor som anges i 2 § andra stycket revisionslagen (1999:1079).

Förvaltningen och räkenskaperna ska, även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, granskas av minst en revisor, om verksamheten omfattas av

- lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- lagen (2011:755) om elekt- – lagen (2011:755) om elektroni-
roniska pengar, *eller* ska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare – lagen (2013:561) om förvaltare
av alternativa investeringsfonder. av alternativa investeringsfonder,
eller
– *lagen (0000:000) om clearing
och avveckling av betalningar.*

I fall som avses i andra stycket ska revisorn ha den kompetens som enligt lag gäller för revisorn i ett svenskt företag av motsvarande slag som driver angiven verksamhet.

Till revisor får även utses ett registrerat revisionsbolag. Dessutom får en eller flera revisorssuppleanter utses.

Verkställande direktören ska se till att en revisor utses och att denne inom tre månader efter räkenskapsårets slut för granskning får redovisningshandlingarna i original eller bestyrkt kopia.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

² Senaste lydelse 2020:1032

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

9 §¹

Ersättning enligt garantin betalas av garantimyndigheten.

Ersättningar ska, om inget annat följer av 9 a eller 9 b §, göras tillgängliga för insättarna inom sju arbetsdagar från det att

1. Finansinspektionen meddelar ett sådant beslut som avses i 8 § första stycket 1,

2. institutet försätts i konkurs, eller

3. en myndighet som avses i 8 § andra stycket förklarat att insättningar hos institutet är indisponibla.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *en clearingorganisation* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument ska ha följande lydelse.

3 kap.

2 §¹

Ett kontoförande institut får vidta registreringsåtgärder för egen räkning.

En svensk värdepapperscentral får *medge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för annans räkning: En svensk värdepapperscentral får *ge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för *någon* annans räkning:

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. svenska och utländska *clearingorganisationer*,
2. svenska och utländska *centrala motparter och clearingbolag*,

3. värdepapperscentraler samt sådana värdepapperscentraler från tredjeland som är erkända enligt artikel 25 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen,

4. värdepappersinstitut samt utländska företag som i sitt hemland får driva värdepappersrörelse,

5. fondbolag och förvaltningsbolag enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, när det gäller fondandelar, och

6. AIF-förvaltare som avses i 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utländska EES-baserade AIF-förvaltare som i sitt hemland har tillstånd som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, när det gäller andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar.

Utländska företag som avses i andra stycket 2 och 4 ska i hemlandet stå under tryggnad tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2016:51.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 6, 8, 13 a och 16 §§ lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden ska ha följande lydelse.

2 §¹

I denna lag avses med

administratör: ett företag som är ansvarigt för verksamheten i ett avvecklingssystem; företaget anses som deltagare i systemet,

anmält avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet, eller ett likställt avvecklingssystem,

central motpart: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

clearingorganisation: ett företag som har tillstånd att driva clearingverksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller förordning (EU) nr 648/2012,

clearingbolag: detsamma som i 1 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

kollektivt obeståndsförfarande: konkurs, företagsrekonstruktion eller annat därmed jämförbart förfarande,

likställt avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som Finansinspektionen enligt 9 a § har beslutat att likställa med ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

samverkande system: två eller flera anmälda avvecklingssystem vars administratörer har ingått ett ömsesidigt arrangemang som innebär att överföringsuppdrag verkställs mellan systemen, och

värdepapperscentral: detsamma som i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014, i den ursprungliga lydelsen.

4 §²

Ett avvecklingssystem ska ha en administratör.

Administratör i ett avvecklingssystem får vara

1. *clearingorganisation*,
1. *central motpart och clearingbolag*,
2. svensk värdepapperscentral,
3. företag med tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, samt
4. företag med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

¹ Senaste lydelse 2021:468.

² Senaste lydelse 2017:686.

6 §³

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av *en clearing-organisation* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av *en central motpart, ett clearingbolag* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

8 §⁴

Deltagare i ett avvecklings-system får vara:

Deltagare i ett avvecklings-system får vara

Deltagare i ett avvecklingssystem får vara:

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. Riksgäldskontoret och utländska offentliga institutioner som i sitt hemland driver verksamhet som är jämförbar med kontorets,

3. *clearingorganisationer,* 3. *centrala motparter och clearingbolag,*

4. svenska värdepapperscentraler,
5. företag som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

6. företag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

7. utländska företag som i hemlandet driver sådan verksamhet som avses i 3–6,

8. andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet, och

9. clearingmedlemmar som avses i förordning (EU) nr 648/2012.

Utländska företag som avses i första stycket 7 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

13 a §⁵

En administratör, dock inte en *sådan central motpart som avses i förordning (EU) nr 648/2012*, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte medge panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

En administratör, dock inte en central motpart, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte medge panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

³ Senaste lydelse 2016:54.

⁴ Senaste lydelse 2021:468.

⁵ Senaste lydelse 2014:483.

Om säkerhetsställandet i stället görs genom en säkerhetsöverlåtelse (återköpsavtal), ska den säkerhetsställande administratören se till att den överlåtna egendomen eller motsvarande egendom återförs till administratören om förvärvaren försätts i konkurs.

16 §⁶

Godkännande av ett avvecklingssystem ska återkallas av Finansinspektionen om

1. administratörens tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

3. avvecklingssystemet inte längre uppfyller kraven i denna lag.

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten samt Eftas övervakningsmyndighet om återkallelsen.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 3 meddela varning i stället för att återkalla godkännandet.

1. administratörens tillstånd *som central motpart enligt förordning (EU) nr 648/2012*, för clearingverksamhet enligt lagen (0000:000) om *clearing och avveckling av betalningar* eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

2 §¹

I denna lag avses med

1. försäkringsföretag:

a) försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

b) tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. finansiellt företag: de företag som anges i 1 och 2 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) svensk clearingorganisation enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, d) svensk central motpart enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och

g) svenskt clearingbolag enligt 1 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar,

4. koncern: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:754.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 och 12 d §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, 3. aktier eller andelar i börs, *clearingorganisation*, svensk *central motpart*, *clearingbolag*, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

12 d §²

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *en clearingorganisation*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:763.

² Senaste lydelse 2022:744.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 och 4 §§ lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska ha följande lydelse.

3 §¹

I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,

2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),

10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,

14. 14 kap. 5 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, och

16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010,

15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, (EU)

¹ Senaste lydelse 2021:502.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

(EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014,
600/2014 och (EU) nr 806/2014.

och
17. 5 kap. 2 § första stycket lagen
(0000:000) om clearing och
avveckling av betalningar.

4 §²

Uppgifter som avses i 3 § 1–13
får behandlas i databasen endast om
de har samlats in med stöd av före-
skrifter om periodisk rapportering.

Uppgifter som avses i 3 § 1–13
och 17 får behandlas i databasen
endast om de har samlats in med
stöd av föreskrifter om periodisk
rapportering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Prop. 2023/24:8
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

2 kap.

9 §¹

Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är

a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

c) *clearingorganisation* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, c) *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller

h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:771.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

1 kap.

2 §

Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,
2. försäkringsföretag,
3. tjänstepensionsföretag,
4. värdepappersbolag,
5. *clearingorganisationer,* 5. *centrala motparter eller clearingbolag,*
6. värdepapperscentraler, eller
7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2023/24:8

Bilaga 3

Efter remiss har yttranden kommit in från Bankgirocentralen BGC AB, Euroclear Sweden AB, Finansinspektionen, Försvarets radioanstalt, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, Getswish AB, Kammarkollegiet, Konsumentverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, P27 Nordic Payments Platform AB, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Sveriges riksbank och Säkerhetspolisen.

Därutöver har yttranden kommit in från Visa Europe Limited.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Nasdaq Clearing AB, Svensk Försäkring, Svensk Värdepappersmarknad, Svenskt Näringsliv och Sveriges Konsumenter.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagares räkning utföra

1. clearing genom att begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller upprätta slutliga positioner inför avveckling, eller

2. avveckling av betalningar genom överföring.

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamheten.

2 § Lagen gäller också för filialer till utländska clearingbolag. Det som sägs om clearingbolag och aktiebolag ska då avse filialer till utländska clearingbolag.

För filialer till utländska clearingbolag gäller dock inte de bestämmelser som rör bolagsordning, styrelse eller styrelseledamöter i 2 kap. 3 § 1, 4 och 5, 5 kap. 1 § 3, 6 kap. 1 och 3 §§. För sådana filialer gäller inte heller 2 kap. 3 § 3 och 4–8 §§, 3 kap. 7 § och 5 kap. 6 och 8 §§.

Tystnadsplikt

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Uppgiftsskyldighet

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Meddelandeförbud

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaksamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

2 kap. Tillstånd

Tillståndsplikt

1 § För att ett aktiebolag ska få bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Undantag från tillståndsplikt

2 § Tillstånd behövs inte för

1. Sveriges riksbank,
2. banker, eller
3. verksamhet som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Förutsättningar för tillstånd

3 § Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,

4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och

6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Godkännande av bolagsordning

5 § Bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att aktiebolaget får tillstånd.

Även en ändring av bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen, om den inte strider mot denna lag eller någon annan författning. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Organisation

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,

2. en verkställande direktör, och

3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag ska bestämmelserna om arbetsordning och instruktioner om arbetsfördelningen mellan bolagsorganen i 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551) tillämpas. Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Ansökan om tillstånd

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

9 § En ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av verksamheten.

3 kap. Krav på verksamheten

Sundhet

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. I clearingverksamheten ska principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet tillämpas.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Riskhantering

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. I det ingår att säkerställa clearingverksamhetens operativa stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa att driftssäkerheten är tillfredsställande. I det ingår att ökande betalningsvolymerna till följd av operativ eller finansiell stress ska kunna hanteras.

Beredskap

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Informations-, it- och cybersäkerhet

4 § Ett clearingbolag ska ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Strategierna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Kapital

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Uppdragsavtal

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,

2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och

3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om avtalet innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Styrning

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven på verksamheten i 1–6 §§ uppfylls.

Styrelsen ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla kraven i första stycket och för att i

övrigt styra verksamheten. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Sidoverksamhet

8 § Ett clearingbolag får utöver clearingverksamhet, bara bedriva sådan verksamhet som har nära samband med den.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

Förvärv av egendom

9 § Ett clearingbolag får förvärva egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalet, om Finansinspektionen godkänner det. Förvärvet ska godkännas, om förvärvet inte strider mot denna lag eller någon annan författning.

4 kap. Clearingdeltagare

Krav på clearingdeltagare

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagaren ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Uppgiftsskyldighet

2 § En clearingdeltagare ska lämna de uppgifter som clearingbolaget begär för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag eller någon annan författning.

Uteslutning av clearingdeltagare

3 § Ett clearingbolag får utesluta en clearingdeltagare som inte uppfyller kravet i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § från clearingverksamheten.

5 kap. Tillsyn

Tillsynen och dess omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och
4. clearingbolagets interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär för sin tillsyn.

Platsbesök

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Samarbete och utbyte av information

4 § Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet.

Revision

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Sammanställande av styrelse eller kallelse till extra stämma

6 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat, och
3. delta i överläggningar.

Avgifter till Finansinspektionen

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Särskilt om prövning av ägares lämplighet

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

6 kap. Ingripanden

Ingripanden mot clearingbolag och vissa fysiska personer

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, får Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen får då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, får tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

2 § Vid valet av ingripande ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, får Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får inspektionen återkalla clearingbolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

4 § Finansinspektionen får återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. har överlätit den tillståndspliktiga verksamheten,

5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

6. försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller

7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Sanktionsavgift

6 § Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift, om inspektionen har meddelat ett beslut om

1. anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, eller

2. återkallelse enligt 4 § första stycket 7.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska bestämmelserna i 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Förseningsavgift

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 3, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot den som saknar tillstånd

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan tillstånd, får Finansinspektionen ingripa genom föreläggande om att upphöra med verksamheten eller beslut om sanktionsavgift.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Vite

10 § Ett föreläggande eller förbud enligt denna lag får förenas med vite.

Överklagande

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 6 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

2. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,

3. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
 4. avgifter enligt 5 kap. 7 §.
-

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet.
3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.
4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag och inte omfattas av 3, får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 30 juni 2024. Om ett sådant företag före den 1 juli 2024 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden¹

dels att 19–21 kap. ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast efter 18 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken närmast före 22 kap. ska lyda ”FJÄRDE AVDELNINGEN Vissa gemensamma bestämmelser”,

dels att 1 kap. 1 a, 4 b, 4 c, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1, 2, 4, 7, 11, 12 och 15 §§, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§, 25 kap. 1, 4, 5, 8, 9, 11 och 16 §§ och rubrikerna närmast före 25 kap. 1 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §²

För *clearingverksamhet* som består i att *fortlöpande träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument* gäller *endast* följande bestämmelser i denna lag:

– 1 kap. 11 och 12–14 §§ om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar,

– 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2 §, 4 § första stycket samt 7, 11, 12 och 14 §§ om tillsyn,

– 25 kap. 1 och 1 i §§, 2 § *andra stycket*, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

– 26 kap. 1 § om överklagande.

Även 25 kap. 2 § *första stycket* och 2 a § ska tillämpas om ett företag som driver sådan verksamhet som avses i första stycket eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr

För *centrala motparter* gäller följande bestämmelser i denna lag:

– 25 kap. 1, 1 i, 2, 2 a, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

Senaste lydelse av

19 kap. 3 § 2009:365

19 kap. 4 § 2022:676

19 kap. 7 a § 2014:554

19 kap. 7 b § 2014:554

19 kap. 10 § 2018:728

20 kap. 3 § 2013:288

20 kap. 8 § 2017:678

21 kap. 2 § 2016:61

rubriken närmast före 19 kap. 7 b § 2014:554.

² Senaste lydelse 2022:743. Ändringen innebär bl.a. att andra och fjärde styckena tas bort.

1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser om sådan clearingverksamhet som avses i första stycket finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Denna lag gäller inte för sådan clearingverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (förordningen om värdepapperscentraler).

Ytterligare bestämmelser för centrala motparter finns i

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, och

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

I denna lag betyder

anknutet ombud: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta institut eller företags räkning

1. marknadsföra investerings- eller sidotjänster,
2. ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,
3. placera finansiella instrument, eller
4. tillhandahålla investeringsrådgivning avseende dessa instrument eller tjänster,

behörig myndighet: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

börs: ett svenskt aktieföretag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

central motpart: detsamma som i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

clearingdeltagare: den som får delta i clearingverksamheten hos en clearingorganisation,

clearingorganisation: ett företag som har fått tillstånd enligt 19 kap. eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

emittent: i fråga om aktier aktieföretaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

handelsplats: en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform),

handelsplattform: en MTF-plattform eller en OTF-plattform,

huvudsakligen kommersiell koncern: en koncern vars huvudsakliga verksamhet inte är

1. tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, eller

2. verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

kreditinstitut: en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag som driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

leverantör av datarapporteringstjänster: detsamma som i artikel 2.1.36a i förordningen om marknader för finansiella instrument,

litet och icke-sammanlänkat värdepappersbolag: ett värdepappersbolag som anses vara ett litet och icke-sammanlänkat värdepappersföretag enligt artikel 12.1 i värdepappersbolagsförordningen,

³ Senaste lydelse 2022:743.

marknadsgarant: en person som på fortlöpande basis åtagit sig att på finansiella marknader handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument med utnyttjande av egna tillgångar till priser som fastställts av denne,

marknadsoperatör: en börs eller en eller flera juridiska personer i ett annat land inom EES som driver en eller flera reglerade marknader,

MTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

OTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt,

professionell kund: en sådan kund som avses i 9 kap. 4 eller 5 §,

reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

statlig emittent: någon av följande som emitterar skuldinstrument:

1. Europeiska unionen,
2. en stat inom EES, inbegripet förvaltningar, organ eller en särskild funktion i staten,
3. när det gäller en federal stat inom EES, en delstat i federationen,
4. en särskild funktion för flera stater inom EES,
5. en internationell finansinstitution som etablerats av minst två stater inom EES och vars mål är att ordna finansiering och tillhandahålla finansiellt bistånd till de stater som har eller riskerar att få allvarliga finansieringsproblem, och
6. Europeiska investeringsbanken,

systematisk internhandlare: ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system,

tillväxtmarknad för små och medelstora företag: en MTF-plattform som är registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag hos Finansinspektionen enligt 11 kap. 13–15 §§ eller hos en behörig myndighet i ett annat land inom EES,

utländskt kreditinstitut: ett kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § första stycket 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse,

utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

värdepapperscentral: en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler,

värdepappersinriktat holdingföretag: ett värdepappersinriktat holdingföretag enligt definitionen i artikel 4.1.23 i värdepappersbolagsförordningen, och

värdepappersinstitut: ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige.

4 c §⁴

I denna lag betyder

clearingverksamhet: *fortlöpande verksamhet som består i att*

1. på *clearingdeltagarnas* vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta,

2. träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument, eller

3. på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument,

handel för egen räkning: handel med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument,

investeringsrådgivning: tillhandahållande av personliga rekommendationer till en kund i fråga om en eller flera transaktioner som avser finansiella instrument,

investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §, i fråga om de instrument som avses i 1 kap. 4 §,

portföljförvaltning: förvaltning av ett eller flera finansiella instrument på diskretionär basis enligt uppdrag från enskilda kunder,

sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§,

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §, *och*

3. för en *clearingorganisation* de verksamheter som anges i 20 kap. 7 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§, *och*

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §,

utförande av order på kunders uppdrag: köp eller försäljning av ett eller flera finansiella instrument på kunders uppdrag, inbegripet ingående av avtal för att sälja finansiella instrument som utfärdats av ett värdepappers-

⁴ Senaste lydelse 2017:679.

institut eller ett utländskt värdepappersföretag vid tidpunkten för utfärdandet av dessa, och

värdepappersrörelse: verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet.

11 §⁵

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en *clearingorganisation* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings-tjänster eller en *central motpart* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

12 §⁶

Ett värdepappersbolag, en börs och en *clearingorganisation* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett värdepappersbolag, en börs och en *central motpart* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

⁵ Senaste lydelse 2017:679.

⁶ Senaste lydelse 2018:1793.

13 §⁷

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börserna eller *clearingorganisationen* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börserna eller *den centrala motparten* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

23 kap.

1 §⁸

Finansinspektionen har tillsyn över

- värdepappersinstitut,
- börser,
- leverantörer av datarapporteringstjänster, när Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument,
- *clearingorganisationer*, och – *centrala motparter*, och
- sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *clearingorganisationer* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

⁷ Senaste lydelse 2017:1011.

⁸ Senaste lydelse 2020:1157.

företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad *eller clearing-verksamhet* från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att bestämmelserna om regelbunden finansiell information i 16 kap. följs.

2 §⁹

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Värdepappersinstitut, börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen sådana upplysningar om emittenter som har samband med kontrollen av att emittenterna fullgör sin informationsskyldighet enligt artikel 17 i marknadsmissbruksförordningen enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Företagen ska, utöver det som anges i första och andra styckena, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär.

Finansinspektionen får även begära sådana upplysningar som avses i första och tredje styckena av personer som är anställda hos de företag som avses i första stycket samt av personer som är anställda i företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

4 §¹⁰

Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

⁹ Senaste lydelse 2020:1157.

¹⁰ Senaste lydelse 2021:500.

1. ett värdepappersinstitut,
2. en börs,
3. en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över,
4. en *clearingorganisation*,
4. en *central motpart*,
5. ett sådant utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
6. en emittent som enligt 16 kap. 1–3 §§ omfattas av skyldigheten enligt samma kapitel att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett anknutet ombud eller hos ett företag som har fått i uppdrag av ett värdepappersinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av institutet.

Innan en undersökning genomförs hos ett utländskt företag som har inrättat filial enligt 4 kap. 1 § första stycket 1, ska Finansinspektionen samråda med behörig myndighet i det land inom EES som har auktoriserat det utländska företaget.

7 §¹¹

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av företaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

11 §

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får närvara vid stämma och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

¹¹ Senaste lydelse 2020:1157.

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporterings-tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt

1. denna lag,
2. förordningen om marknader för finansiella instrument, och
3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/858.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första och andra styckena och när upplysningarna ska lämnas,
2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § och artikel 26.6 i den delegerade förordningen till MiFID II ska fullgöras,
3. produktioneripande enligt artikel 42 i förordningen om marknader för finansiella instrument,
4. vilka värdepappersbolag som ska upprätta register som avses i 3 d §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid värdepappersbolaget ska ge in registren för olika typer av avtal,
5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
6. sådana avgifter som avses i 12 § och 13 § första stycket.

24 kap.

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag, en börs eller en

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag eller en börs

¹² Senaste lydelse 2023:94.

¹³ Senaste lydelse 2020:1157.

¹⁴ Senaste lydelse 2009:365.

svensk clearingorganisation, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller andelar, eller

2. så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna eller andelarna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

3 §¹⁵

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen*.

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget *eller* börsen.

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen* eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget *eller* börsen eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper

¹⁵ Senaste lydelse 2022:676.

helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om det är fråga om ett värdepappersbolag och förvärvaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet av aktier i ett värdepappersbolag skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

5 §

När ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation* får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *skall* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *skall* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *skall* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag, en börs *och en svensk clearingorganisation* *skall* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken

När ett värdepappersbolag *eller* en börs får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *ska* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *ska* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *ska* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag *och* en börs *ska* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken

på innehaven. En börs *skall* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

på innehaven. En börs *ska* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

6 §

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation, skall* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag *eller* en börs, *ska* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

7 §¹⁶

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar vid stämman inte får företräda fler aktier eller andelar än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren, när det är fråga om ett värdepappersbolag, är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar, får innehavaren inte företräda aktierna eller andelarna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

¹⁶ Senaste lydelse 2022:676.

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag, en börs eller en svensk clearingorganisation som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag eller en börs som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

25 kap.

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska clearingorganisationer samt vissa fysiska personer

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska centrala motparter samt vissa fysiska personer¹⁸

1 §¹⁹

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk clearingorganisation har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk central motpart har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

¹⁷ Senaste lydelse 2017:679.

¹⁸ Senaste lydelse 2017:679.

¹⁹ Senaste lydelse 2020:1157.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

I fråga om återkallelse av tillstånd för leverantörer av datarapporteringstjänster gäller bestämmelserna i artikel 27e i förordningen om marknader för finansiella instrument. Innan ett tillstånd återkallas enligt artikel 27e.1 a i förordningen på grund av att en leverantör har förklarat sig avstå från tillståndet eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna, får Finansinspektionen först pröva om det finns skäl att ingripa mot leverantören enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

4 §²⁰

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över *eller en svensk clearingorganisation* eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs eller en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6 och 12 kap. 2 § 5 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

²⁰ Senaste lydelse 2020:1157.

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller *en svensk clearingorganisation* om

1. företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. företaget har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser, eller

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad eller *clearingverksamhet*, bolagets egna kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut eller en börs om

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad, bolagets eget kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstituts eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av data-rapporteringstjänster eller *en svensk clearingorganisation* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

– anmärkning eller varning enligt 1 §,

– återkallelse enligt 5 § första stycket 1, eller

– varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med tredje stycket.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av data-rapporteringstjänster eller *en svensk central motpart* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

²¹ Senaste lydelse 2020:1157.

²² Senaste lydelse 2020:1157.

Detsamma gäller om en leverantör av datarapporteringstjänster har meddelats beslut om återkallelse enligt artikel 27e.1 b i förordningen om marknader för finansiella instrument.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

9 §²³

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *clearingorganisation* ska fastställas till högst det högsta av

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *central motpart* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner euro,

2. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller

3. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 8 kap. 3 § denna lag eller 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Avgiften tillfaller staten.

11 §

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad eller clearingverksamhet

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad

16 §²⁴

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad eller *clearingverksamhet*

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige har

²³ Senaste lydelse 2020:1157.

²⁴ Senaste lydelse 2017:679.

från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som driver en reglerad marknad i ett annat land inom EES när det vidtar åtgärder i Sverige för att underlätta för deltagare på distans att få tillträde till den reglerade marknaden, överträder denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska det som anges i 13 § om utländska värdepappersföretag gälla även för företaget.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Bestämmelserna i 25 kap. i den äldre lydelsen gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 och 12 §§ lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser *och clearingorganisationer* 12 kap. 9 § *och 19 kap. 12 §* lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, *och*

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, *och*

13. för *clearingbolag* 1 kap. 2 § lagen (2023:000) om *clearing och avveckling av betalningar*.

¹ Senaste lydelse 2020:1032.

Den verkställande direktörens förvaltning och filialens räkenskaper ska granskas av minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor, om verksamheten i Sverige uppfyller mer än ett av de villkor som anges i 2 § andra stycket revisionslagen (1999:1079).

Förvaltningen och räkenskaperna ska, även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, granskas av minst en revisor, om verksamheten omfattas av

- lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- lagen (2011:755) om elektroniska pengar, *eller* – lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. *eller* – lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *eller*
– *lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.*

I fall som avses i andra stycket ska revisorn ha den kompetens som enligt lag gäller för revisorn i ett svenskt företag av motsvarande slag som driver angiven verksamhet.

Till revisor får även utses ett registrerat revisionsbolag. Dessutom får en eller flera revisorssuppleanter utses.

Verkställande direktören ska se till att en revisor utses och att denne inom tre månader efter räkenskapsårets slut för granskning får redovisningshandlingarna i original eller bestyrkt kopia.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Ersättning enligt garantin betalas av garantimyndigheten.

Ersättningar ska, om inget annat följer av 9 a eller 9 b §, göras tillgängliga för insättarna inom sju arbetsdagar från det att

1. Finansinspektionen meddelar ett sådant beslut som avses i 8 § första stycket 1,

2. institutet försätts i konkurs, eller

3. en myndighet som avses i 8 § andra stycket förklarat att insättningar hos institutet är indisponibla.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *en clearing-organisation* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

¹ Senaste lydelse 2016:625.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Ett kontoförande institut får vidta registreringsåtgärder för egen räkning.

En svensk värdepapperscentral får *medge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för annans räkning:

En svensk värdepapperscentral får *ge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för *någon* annans räkning:

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. svenska och utländska *clearingorganisationer*,
2. svenska och utländska *centrala motparter och clearingbolag*,

3. värdepapperscentraler samt sådana värdepapperscentraler från tredjeland som är erkända enligt artikel 25 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen,

4. värdepappersinstitut samt utländska företag som i sitt hemland får driva värdepappersrörelse,

5. fondbolag och förvaltningsbolag enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, när det gäller fondandelar, och

6. AIF-förvaltare som avses i 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utländska EES-baserade AIF-förvaltare som i sitt hemland har tillstånd som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, när det gäller andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar.

Utländska företag som avses i andra stycket 2 och 4 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:51.

² Senaste lydelse 2016:51.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 6, 8, 13 a och 16 §§ lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med
administratör: ett företag som är ansvarigt för verksamheten i ett avvecklingssystem; företaget anses som deltagare i systemet,

anmält avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet, eller ett likställt avvecklingssystem,

central motpart: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

clearingorganisation: ett företag som har tillstånd att driva clearing-verksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller förordning (EU) nr 648/2012,

clearingbolag: detsamma som i 1 kap. 1 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

kollektivt obeståndsförfarande: konkurs, företagsrekonstruktion eller annat därmed jämförbart förfarande,

likställt avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som Finansinspektionen enligt 9 a § har beslutat att likställa med ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

samverkande system: två eller flera anmälda avvecklingssystem vars administratörer har ingått ett ömsesidigt arrangemang som innebär att överföringsuppdrag verkställs mellan systemen, och

värdepapperscentral: detsamma som i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014, i den ursprungliga lydelsen.

4 §²

Ett avvecklingssystem ska ha en administratör.

Administratör i ett avvecklingssystem får vara

1. *clearingorganisation*,
 1. *central motpart och clearingbolag*,
 2. svensk värdepapperscentral,
 3. företag med tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, samt

¹ Senaste lydelse 2021:468.

² Senaste lydelse 2017:686.

4. företag med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Särskilda regler om driften av avvecklingssystem för värdepapper finns i artikel 18.2 i förordning (EU) nr 909/2014.

6 §³

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av *en clearing-organisation* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av *en central motpart, ett clearingbolag* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

8 §⁴

Deltagare i ett avvecklings-system får vara:

Deltagare i ett avvecklings-system får vara

1. Riksbanken och andra centralbanker,
 2. Riksgäldskontoret och utländska offentliga institutioner som i sitt hemland driver verksamhet som är jämförbar med kontorets,
 3. *clearingorganisationer,*
 3. *centrala motparter och clearingbolag,*
 4. svenska värdepapperscentraler,
 5. företag som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 6. företag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 7. utländska företag som i hemlandet driver sådan verksamhet som avses i 3–6,
 8. andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet, och
 9. clearingmedlemmar som avses i förordning (EU) nr 648/2012.
- Utländska företag som avses i första stycket 7 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

13 a §⁵

En administratör, dock inte en *sådan central motpart som avses i förordning (EU) nr 648/2012*, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte *medge* panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

En administratör, dock inte en central motpart, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte *ge* panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

³ Senaste lydelse 2016:54.

⁴ Senaste lydelse 2021:468.

⁵ Senaste lydelse 2014:483.

Om säkerhetsställandet i stället görs genom en säkerhetsöverlåtelse (återköpsavtal), ska den säkerhetsställande administratören se till att den överlåtna egendomen eller motsvarande egendom återförs till administratören om förvärvaren försätts i konkurs.

16 §⁶

Godkännande av ett avvecklingssystem ska återkallas av Finansinspektionen om

1. administratörens tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

3. avvecklingssystemet inte längre uppfyller kraven i denna lag.

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten samt Eftas övervakningsmyndighet om återkallelsen.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 3 meddela varning i stället för att återkalla godkännandet.

1. administratörens tillstånd *som central motpart enligt förordning (EU) nr 648/2012, tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar* eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

⁶ Senaste lydelse 2017:686.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. *försäkringsföretag*:

a) försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

b) tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. *kreditinstitut*: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. *finansiellt företag*: de företag som anges i 1 och 2 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) svensk *clearingorganisation* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och

g) svenskt *clearingbolag* enligt 1 kap. 1 § lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar,

4. *koncern*: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 och 12 d §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

12 d §²

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *en clearingorganisation*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

¹ Senaste lydelse 2019:763.

² Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2022:744.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs att 3 och 4 §§ lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 12 kap. 1 § 1–4 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank,
2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,
14. 14 kap. 5 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, och
16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010,
15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,
16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010,

(EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014. (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014, Prop. 2023/24:8 Bilaga 4

och

17. 5 kap. 2 § första stycket lagen (2023:000) om clearing och avveckling av betalningar.

4 §²

Uppgifter som avses i 3 § 1–13 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Uppgifter som avses i 3 § 1–13 och 17 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

² Senaste lydelse 2018:1229.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §¹

Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är

a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

c) *clearingorganisation* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, c) *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller

h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 6 och 9 a §§ och 5 kap. 12 och 13 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

6 §¹

Följande fysiska eller juridiska personer ska på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism:

1. en verksamhetsutövare,
2. *en clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar,*
2. *ett clearingbolag,*
3. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar, och
4. den som bedriver eller under de senaste fem åren har bedrivit penninginsamling för humanitärt, välgörande, kulturellt eller något annat allmännyttigt ändamål.

När uppgifter har lämnats enligt 3 §, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2–5 §§ lämna de uppgifter för utredningen som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär.

9 a §²

En clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar eller den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar får inte för någon utomstående obehörigen röja att uppgifter har lämnats enligt 6 §. Detsamma gäller den som är verksam hos ett sådant företag.

Ett clearingbolag eller den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar får inte för någon utomstående obehörigen röja att uppgifter har lämnats enligt 6 §. Detsamma gäller den som är verksam hos ett sådant företag.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

¹ Senaste lydelse 2022:1537.

² Senaste lydelse 2022:1537.

5 kap.
12 §³

Besked om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 6 § får inte lämnas ut till den registrerade av

1. *en clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar*, eller

1. *ett clearingbolag*, eller

2. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar.

13 §⁴

Uppgift om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 6 § får inte obehörigen röjas av någon som är verksam hos

1. *en clearingorganisation som bedriver clearing eller avveckling av betalningar*, eller

1. *ett clearingbolag*, eller

2. den som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

³ Senaste lydelse 2022:1537.

⁴ Senaste lydelse 2022:1537.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

Prop. 2023/24:8
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,

2. försäkringsföretag,

3. tjänstepensionsföretag,

4. värdepappersbolag,

5. *clearingorganisationer,*

5. centrala motparter eller clearingbolag,

6. värdepapperscentraler, eller

7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-06-07

Närvarande: F.d. justitierådet Martin Borgeke samt justitieråden Leif Gäverth och Eric M. Runesson

Ökad motståndskraft i betalningssystemet

Enligt en lagrådsremiss den 17 maj 2023 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om clearing och avveckling av betalningar,
2. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
3. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
5. lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
6. lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
7. lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
8. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
9. lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna,
10. lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning,
11. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
12. lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Sofia Andersson, biträdd av ämnesrådet Fredrik Opander.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Sammanfattning av yttrandet

Lagrådet har inga avgörande invändningar mot förslagen, men råder regeringen att göra justeringar på ett antal punkter.

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Den svenska lagstiftningen för clearingverksamhet, dvs. för förmedling av betalningar mellan banker i ett clearing- eller avvecklingssystem, är föråldrad. Den har inte anpassats till digitaliseringen eller till vad som gäller internationellt. Det föreslås därför att det ska införas en ny lag på området.

Genom att det i lagförslaget ställs nya krav på bl.a. riskhantering, beredskap, kapitaltäckning och styrning av verksamheten är tanken att motståndskraften i betalningssystemet kommer att öka. De nya reglerna ska börja gälla den 1 januari 2024.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 5

Inledande synpunkter

Lagrådsremissen behandlar ett tekniskt ganska komplicerat ämne. Det förutsätts en hel del kunskaper om hur betalningssystemet är uppbyggt och fungerar för att man ska kunna fullt ut tillgodogöra sig innehållet i texten. Som Lagrådet ser det skulle särskilt den allmänna motiveringen kunna vinna mycket i fråga om begriplighet och läsbarhet om den bearbetades både språkligt och innehållsmässigt. Som en del i detta arbete bör flera i framställningen använda uttryck förklaras.

Det finns ett flertal lagar som reglerar olika delar av finans-marknaden. Det lagförslag som nu är föremål för granskning av Lagrådet är alltså bara en del av en mer omfattande reglering. Förslagen i remissen ansluter på många ställen till det sätt att formulera olika typer av föreskrifter som förekommer i de andra finansmarknadslagarna. Inte alltid är dessa formuleringar sådana att de hade valts om reglerna skulle skrivas i dag. Lagrådet har emellertid viss förståelse för att utformningen av den nya lagen bör ansluta till hur motsvarande regler är skrivna i andra lagar på området. Det betyder att Lagrådet på några punkter har avstått från att rikta kritik mot i förslaget valda formuleringar. På sikt kan emellertid den konserverande verkan som övrig lagstiftning har när ny lag ska stiftas på ett område vara besvärande. Det finns skäl för regeringen att vara uppmärksam på denna problematik.

Förslaget till lag om clearing och avveckling av betalningar

Med clearing avses enligt förslagets 1 kap. 1 § andra stycket att begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller upprätta slutliga positioner inför avveckling, medan avveckling innebär att utföra betalningar genom överföring. Det betyder att orden ”clearing” och ”avveckling” avser olika typer av åtgärder inom det finansiella systemet. Detta motiverar att den nya lagen kallas lag om clearing och om avveckling av betalningar. Ett alternativ kan vara lag om clearing av betalningar och avveckling av betalningar.

Rubriken omedelbart före 1 kap. 1 § ska enligt förslaget vara Lagens tillämpningsområde. En mera träffande rubrik är Lagens innehåll.

1 kap. 1 §

I första stycket anges att lagen innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag). Detta ska förstås så att clearingverksamhet får bedrivas endast av aktiebolag. Lagrådet ifrågasätter om det är en god lagstiftningsteknik att uttrycka sig på detta indirekta vis. Det är ju inte alldeles ologiskt att man med den

föreslagna formuleringen frågar sig var någonstans reglerna för andra organisationer som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet finns.

Dessutom framgår det av 1 kap. 2 § att lagen gäller även för filialer till utländska clearingbolag. En filial är ju ingen egen juridisk person och därmed inte heller något aktiebolag. Den juridiska person som har en filial i Sverige är definitionsmässigt inte heller ett aktiebolag, i vart fall inte ett aktiebolag i enlighet med de regler som gäller enligt aktiebolagslagen (2005:551) och som måste vara styrande för begreppsförståelsen.

Om den föreslagna formuleringen av första stycket i paragrafen behålls – vilket Lagrådet alltså anser mindre lämpligt – krävs i vart fall att det i författningskommentaren ges en tydlig förklaring till innebörden av lagtexten.

1 kap. 2 §

Som har nämnts under föregående paragraf kan clearingverksamhet i Sverige bedrivas också av filialer till ”utländska clearingbolag”. Det behöver i författningskommentaren klargöras vad som avses med detta uttryck. Som Lagrådet har förstått det avses med ett utländskt clearingbolag en sådan juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag. Detta bör sägas uttryckligen. Det i kommentaren använda ordet ”företag” saknar uppenbarligen tillräcklig precision.

1 kap. 3 §

I paragrafen anges att den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag inte obehörigen får röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden. Lagrådet ifrågasätter om det inte i stället bör stå: ”om någon annans affärsförhållanden eller om någon enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden”.

I den här bestämmelsen föreskrivs tystnadsplikt men i 4 § stadgas om uppgiftsskyldighet. Hur paragraferna förhåller sig till varandra bör förklaras tydligare i författningskommentaren.

1 kap. 4 §

I den här paragrafen föreskrivs uppgiftsskyldighet i fråga om enskildas förhållanden till ett clearingbolag. I författningskommentaren bör bestämmelsens relation till tystnadsplikten enligt 1 kap. 3 § förtydligas, genom att det förklaras att de uppgifter som avses här inte lämnas obehörigen. Uppgiftsskyldigheten har alltså företräde framför tystnadsplikten.

1 kap. 6 §

Enligt paragrafen ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 § dömas till böter. Ett sådant

meddelandeförbud kan riktas mot ett clearingbolag eller mot den som är eller har varit knuten till ett sådant bolag.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 5

Enligt svensk rätt kan endast fysiska personer dömas till straff-rättsliga påföljder. Därmed kan ett clearingbolag inte bötfällas. Visserligen kan juridiska personer åläggas företagsbot, men det är en särskild rättsverkan av brott och är inte detsamma som ett bötesstraff (se 36 kap. brottsbalken jämfört med 25 kap. samma balk). Denna problematik bör tas upp i författningskommentaren. Det bör klargöras hur ansvarsförhållandena i clearingbolag ser ut och vilka befattningshavare som kan vara att bestraffa i olika situationer.

2 kap. 1 och 2 §§

I 2 kap. 1 § föreskrivs att clearingverksamhet som ska bedrivas av ett aktiebolag kräver tillstånd av Finansinspektionen. Detta gäller dock inte generellt. Undantagen från tillståndsplikten finns angivna i 2 § och gäller bl.a. Riksbanken.

Lagrådet ifrågasätter om bestämmelserna om tillståndsplikt behöver vara uppdelade på två olika paragrafer. Som Lagrådet ser det kan regleringen med fördel finnas i bara en paragraf som ges följande utformning.

Den som ska bedriva clearingverksamhet måste ha tillstånd av Finansinspektionen. Detta gäller dock inte i fråga om Sveriges riksbank, banker eller verksamhet som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Med den här formuleringen undviks den otydlighet som remiss-förslaget innebär beträffande vad som gäller för verksamhet bedriven av filialer. Skulle Lagrådets förslag i denna del inte godtas bör i vart fall rubriken före 2 § lyda: Undantag från kravet på tillstånd.

2 kap. 3 §

I bestämmelsen anges vilka förutsättningar som gäller för att tillstånd till clearingverksamhet ska ges. I punkt 4, som handlar om vilka krav som ska ställas på styrelseledamöter och verkställande direktörer, bör det föreskrivas att samma krav ställs på personer som är ersättare för styrelseledamöter och verkställande direktörer.

2 kap. 4 §

I den här bestämmelsen anges att vid bedömningen av om den som ska vara styrelseledamot eller verkställande direktör i ett clearing-bolag (eller ersättare, se i det föregående) är lämplig för uppdraget ska personens ”anseende och kapitalstyrka” beaktas. Lagrådet vill ifrågasätta vad som menas med ”anseende” och hur denna bedömningsgrund ska kunna tillämpas på ett rättssäkert vis. Också ordet ”kapitalstyrka” kan diskuteras. Lagrådet föreslår att man i stället skriver något i stil med ”förmåga att utöva ett ägaransvar”.

Lagrådet vill tillägga att prövningar som tar sikte på någons lämplighet bör ske enligt fastlagda och tydliga kriterier. I det här fallet anges i lag några faktorer som ska inverka på bedömningen, vilket är en god ordning. När det kommer till någons ”anseende” står det emellertid varken i lagen eller i författningskommentaren något om vad som avses med begreppet eller vad som ska inverka på bedömningen. Detta är inte acceptabelt. Lagrådet förutsätter att regeringen i det fortsatta beredningsarbetet förtydligar vad som ska avses med ”anseende” och vad som ska inverka på bedömningen. (Jfr här Lagrådets yttrande den 28 april 2023 över remissen Förstärkt reglering av valutaväxlare och andra finansiella institut, s. 7.) Kanske menas integritet, dvs. förmåga att handla rättrådigt oberoende av yttre påtryckningar?

När det gäller den här paragrafen vill Lagrådet ifrågasätta även formuleringen av punkt 1, som innebär att det vid bedömningen också ska beaktas om det finns skäl att anta att innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med lagen och andra författningar. Det är naturligare att skriva positivt, dvs. att det ska beaktas om det kan antas att innehavaren kommer att följa de regler som gäller för verksamheten. Man kan väl för övrigt aldrig tänka sig att lämplighetskravet kan vara uppfyllt om det kan antas att innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med lagen och andra författningar. Då blir det konstigt att säga att ”det ska beaktas”, underförstått att det inte är uteslutet att innehavaren ändå kan bedömas vara lämplig. Lagrådet är medvetet om att den föreslagna formuleringen finns i andra lagar på finansmarknadsområdet men vill alltså ändå påpeka att lagtexten här är konstigt skriven (jfr vad Lagrådet tar upp under rubriken Inledande synpunkter).

2 kap. 5 §

I den här bestämmelsen anges att bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att aktiebolaget får tillstånd, underförstått till att bedriva clearingverksamhet. Men innebörden måste förstås vara att bolagsordningen ska *prövas* innan tillstånd eventuellt kan ges.

I andra stycket föreskrivs att en ändring av bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen, om den inte strider mot denna lag eller någon annan författning. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Lagrådet ifrågasätter om paragrafen behövs. Redan enligt 2 kap. 3 § ska ju bolagsordningen komma under Finansinspektionens prövning. Om innehållet i andra stycket anses nödvändigt, vilket Lagrådet i och för sig kan ha viss förståelse för, skulle det kunna läggas som ett andra stycke till 2 kap. 3 §. I vart fall bör bestämmelsen skrivas på ett annat sätt. Det kan ju knappast vara ett tvång för Finansinspektionen att godkänna bolagsordningen.

Om bolagsordningen i ett clearingbolag som har fått tillstånd av Finansinspektionen ändras, ska Finansinspektionen på nytt pröva om bolagsordningen kan godkännas. En ändring i bolagsordningen får inte registreras innan den har godkänts.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 5

Detta skulle alltså innebära att första stycket stryks.

2 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att den här bestämmelsen justeras rent språkligt så att den får följande lydelse.

För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag gäller skyldigheterna enligt 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551). Styrelsens ordförande ska övervaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

3 kap. 1 §

Också beträffande den här bestämmelsen föreslår Lagrådet en språklig och redaktionell justering i andra stycket:

Bolaget ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. Principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet ska tillämpas.

3 kap. 3 §

Bestämmelsens rubrik är Beredskap. Den handlar om den planering som behövs för att riskerna för avbrott i clearingverksamheten ska motverkas. En lämplig formulering är enligt Lagrådets mening följande.

Ett clearingbolag ska ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som medför betydande risk för avbrott i verksamheten. Kritisk verksamhet ska identifieras och det ska säkerställas att verksamheten kan återupptas snarast efter ett avbrott. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Rubriken omedelbart före paragrafen kan vara Beredskapsplanering.

3 kap. 4 §

I paragrafen anges bl.a. att ett clearingbolag ska ha strategier för olika scenarier. Vad som avses är snarare övergripande planer. Vidare används begreppen it- och cybersäkerhet. Lagrådet har svårt att se att cybersäkerhet inte skulle ingå i begreppet it-säkerhet. Lagrådet föreslår följande formulering av paragrafen.

Ett clearingbolag ska ha planer för informations- och it-säkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Planerna ska fortlöpande utvärderas och ses över.

3 kap. 6 §

Den här bestämmelsen handlar om vilka förutsättningar som gäller för att ett clearingbolag ska få uppdra åt någon annan att ”utföra en uppgift av betydelse för clearingverksamheten”. Enligt författnings-kommentaren tar lagtexten sikte på fall av utkontraktering av verksamheten till en uppdragstagare. Därmed är det aningen missvisande att tala om ”en uppgift av betydelse för clearing-verksamheten”.

Även andra stycket har fått en språkligt mindre lämplig utformning; ”ett godkännande krävs om det är en väsentlig förändring”. Det kan ju inte vara ett krav att Finansinspektionen alltid ska godkänna uppdragsavtal, jfr vad Lagrådet har uttalat vid 2 kap. 5 §.

3 kap. 7 §

Den här bestämmelsen tar upp frågor om styrning av verksamheten. Lagrådet föreslår följande formulering.

Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven i 1–6 §§ uppfylls och ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs. Dessa ska fortlöpande utvärderas och ses över.

Lagrådet vill tillägga att det inte är så bra att, som i remissen, föreskriva att planerna ska ses över regelbundet. Utvärdering och översyn ska göras när det behövs och inte vara låst till att ske t.ex. vid en viss bestämd tid på året.

3 kap. 8 §

Texten i denna paragraf kan lämpligen formuleras så här:

Utöver clearingverksamhet får ett clearingbolag bedriva endast sådan verksamhet som har samband med clearingverksamheten. Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen dock godkänna att ett clearingbolag bedriver också annan verksamhet.

3 kap. 9 §

I den här paragrafen föreskrivs att ett clearingbolag får förvärva egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalet, om Finansinspektionen godkänner det. Förvärvet ska godkännas om det inte strider mot denna lag eller någon annan författning.

Bestämmelsen väcker frågor. Vilket kapital avses? Är det aktiekapitalet, det bundna egna kapitalet eller det fria egna kapitalet? Som utgångspunkt består det egna kapitalet av bolagsegendom (nettot mellan tillgångar och skulder). Bestämmelsen förefaller uttrycka att bolaget med sin egendom får förvärva annan egendom som motsvarar mer än 25% av egendomen om Finansinspektionen godkänner det. Dvs. bestämmelsen synes behandla det förhållandet att bolaget omplacerar eget kapital från ett tillgångsslag

till ett annat utan att det egna kapitalet för den skull behöver påverkas negativt.

Prop. 2023/24:8
Bilaga 5

Lagrådet antar att bestämmelsen bör läsas mot bakgrund av 5 § som uttrycker att ett clearingbolag med sitt egna kapital ska täcka de risker som bolaget är utsatt för. Av den föreslagna motivtexten till 5 § framgår att clearingbolaget bör ha likvida nettotillgångar som finansieras med eget kapital för sin risktäckning. Av 7 § följer att styrelsen löpande ansvarar för att risktäckningen är adekvat. Mot denna bakgrund kan ifrågasättas vad nytta den i 9 § föreslagna bestämmelsen gör; att den medför transaktionskostnader för bolaget och administrativa kostnader för inspektionen får tas för givet. Bestämmelsen förefaller också lätt att kringgå genom att egendom används i två i stället för en transaktion för att förvärva annan egendom (som blir en post i beräkningen av det egna kapitalet).

Bestämmelsen bör enligt Lagrådets uppfattning strykas eller, under alla förhållanden, förtydligas till att omfatta ett likviditetskrav.

6 kap. 2 §

I paragrafen sägs att vid valet av ingripande ska vissa bestämmelser i lagen om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Som det anges i författningskommentaren innebär detta att vissa omständigheter ska beaktas i försvårande eller förmildrande riktning.

En regel av detta slag har Lagrådet granskat när den förekom i en tidigare lagrådsremiss, se Lagrådets yttrande den 28 april 2023 över remissen Förstärkt reglering av valutaväxlare och andra finansiella institut, s. 11. Som framgår av det yttrandet är det problematiskt att tala om försvårande respektive förmildrande omständigheter när en reglering inte endast är tillbakablickande och straffande utan även andra faktorer ska kunna inverka på i vilken form ett ingripande sker. Dessutom finns det ju ingen gradering av de olika ingripande-formernas inbördes stränghet. Med hänsyn till att motsvarande bestämmelser finns även på andra håll inom finansmarknadsområdet nöjer sig Lagrådet med detta påpekande.

6 kap. 4 §

I bestämmelsen anges förutsättningarna för att Finansinspektionen ska få återkalla ett clearingbolags tillstånd. Lagrådet anser att punkten 7 har getts en språkligt sett mindre lämplig utformning och föreslår följande formulering (med kännedom om att remissens formulering i och för sig förekommer på andra håll på finansmarknadsområdet).

7. i sin ansökan om tillstånd har lämnat falska uppgifter eller förfarit otillbörligt på något annat sätt.

6 kap. 6 §

Paragrafen handlar om möjligheten för Finansinspektionen att besluta om sanktionsavgifter. Det finns anledning att här påminna om vad Lagrådet i andra sammanhang har uttalat om behovet av en lagstiftning rörande frågor som är gemensamma för olika system med sanktionsavgifter. (Se Lagrådets yttrande den 26 januari 2023 över remissen Mottagningsanordningar i hamn för avfall från fartyg, s. 6 f.)

Det bör i lagtexten anges att avgiften tillfaller staten (jfr 6 kap. 7 § där detta sägs beträffande förseningsavgift).

Förslaget till lag om ändring i lagen om värdepappersmarknaden

1 kap. 1 a §

I paragrafen görs följändringar. I det som nu blir paragrafens andra stycke kommer texten i andra strecksatsen att lyda så här.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Lagrådet har mer än en gång hävdad att detta sätt att hänvisa till rättsakter från EU är olämpligt. I lagtexten bör namnet anges kort medan den fullständiga benämningen bör kunna stå i en fotnot.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 september 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och, Svantesson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Roswall, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Wykman

Regeringen beslutar proposition Prop Ökad motståndskraft i betalningssystemet